Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP • *www.evangelikus.hu* *80. évfolyam, 39. szám* ■ *2015. szeptember 27.* ■ *Szentháromság ünnepe után 17. vasárnap* Ára: 275 Ft

„Az egyházi médiamunkás egyszersmind lelkigondozó is, sőt az egyetemes papság elvének gyakorlója. Vagy azzá kell érnie.”
Egy „médiapartizán” gondolataiból ▶ *9. oldal*

„Rávilágított: tovább nem kell erőlködnöm, hogy a sikeres ateistából teljesítményorientált vallásos keresztyén legyek, sokkal inkább rá kell bíznom magamat az Atya iránymutatására, és szem előtt kell tartanom Krisztus elénk élt példáját.”
Beszélgetés Somody Imrével ▶ *11. oldal*

„2025-ig százötvenezer alá csökkenhet a nyilvántartott egyháztagok száma, s ötvenezer alatt lesz a választói névjegyzékben szereplő evangélikusok száma! Mindez tehát nem egy távoli jövőben bekövetkező, ijesztő vízió, hanem tíz év múlva esedékes – ha nem fordul meg a trend.”
Szekciószemle ▶ *13. oldal*

Bétheltől az új Sareptáig ▶ *5. oldal*
Akiben Isten lelke munkálkodott ▶ *6. oldal*
A közösség áldásai ▶ *7. oldal*
Ars Sacra a Fasorban ▶ *7. oldal*
Médiaoktatás – protestáns szemmel ▶ *8–9. oldal*
Ébredjetek! – Poszt-európai csapdák ▶ *10. oldal*

EPOT – 2015

Töltekezésre is szolgált az evangélikus presbiterek országos találkozója

T. PINTÉR KÁROLY FELVÉTELE

▶ **Egyházunk sokszínű, és benne sokan sokfélék vagyunk – ez mutatkozott meg a Magyarországi Evangélikus Egyház által rendezett *evangélikus presbiterek második országos találkozóján* (EPOT). A rendezvényen nemcsak a különböző helyzetben lévő gyülekezeteket, intézményeket lehetett megismerni, de személyes kapcsolatokat ápolni, véleményeket cserélni, gondolatokat közölni is alkalom adódott. Szeptember 19-én az ország számos pontjáról érkeztek buszokkal és autókkal a presbiterek a budapesti Tüskecsarnokhoz, hogy megújítsák a ciklus félidejéhez érkezett közös szolgálatukat, és feltöltekezzenek a 2017-ben esedékes jubileumnak, a reformáció kezdete ötszázadik évfordulójának megünneplésére.**

Gáncs Péter elnök-püspök 1Pt 4,10 (*„Amilyen lelki ajándékot kaptatok, úgy szolgáljatok azzal egymásnak, mint Isten sokféle kegyelmének jó sáfárai”)* igevers alapján tartott áhítatában hangsúlyozta: „Mindannyian karizmákkal megajándékozottak vagyunk, és ezt újra fel kell fedeznünk magunkban, a megajándékozottság tudatában kell lennünk. Miben vagyunk megajándékozottak? Istentől kapott sokféle adottságunk lehet. A plakáton látható bicskamotívum a megosztás és a megnyitás eszköze lehet. Egy bicskával fel lehet szeletelni egy vekni kenyeret, egy rőf kolbászt, bármit, amit megoszthatok másokkal. Szomjasan ki tudok nyitni egy üveg italt. Isten csodálatos eszköztárat adott, hogy legyen mivel megosztani az ajándékokat.”

Kiemelte: „Szolgáljatok *egy-másnak!”* Felhívta a figyelmet arra, hogy jelenlegi helyzetünk mekkora lecke lehet számunkra abban a tekintetben, hogy mit osztunk meg a másikkal. Feltette a kérdést: a megosztást miért is végezzük? „Isten jó sáfárai ülnek itt, ebben a sportcsarnokban. Ő a tulajdonos. Nem attól vagyunk jók, mert jónak születtünk, mert kiképeztük magunkat, és mindent tudunk. Mi az elhívó Úrtól lehetünk szebbek, jobbak. Mert az hívott el bennünket, aki a káoszból rendet és jót teremtett.” Nyeremény az, hogy mi Isten jó sáfárai lehetünk – hangsúlyozta. „Ne kényszerből legyünk presbiterek, ne csak azért, mert nem volt más, aki elvállalja, mert elvárás volt felénk. Legyen kitüntetés, öröm számunkra, hogy jó sáfárai lehetünk Istennek!” – zárta gondolatait Gáncs Péter.

▶ *Folytatás a 13., „Presbiteri” oldalon*

Menekülők

■ Gazdag Zsuzsanna

Menekülők. Menekülök. Mindössze egy betű eltérés, és mégis micsoda különbség…

Egy hónappal ezelőtt, amikor még Budapesten éltem, közel laktam a Keleti pályaudvarhoz, így ha nagyon akartam, bármikor szembesülhettem a migránsok kisebb-nagyobb csoportjainak látványával. Most már nem a fővárosban lakom, de a róluk készült képek így is elérnek hozzám a televízió, illetve a világháló jóvoltából.

Barátaim, ismerőseim körében akadnak olyanok, akiket „idegesít” ez a nagyon nehéz, mostanra egyenesen megoldhatatlannak tűnő helyzet, vagy ha nem is idegesíti őket, de belefáradtak, belefásultak már a rémült tekintetekbe, a segítséget kérők látványába, a végeláthatatlan, folyamatosan özönlő emberáradatba.

És védekezésképpen el is menekülnek a menekülők elől…

Bizony, mennyi minden elől *elmenekülünk…* Elfutunk a konfliktushelyzetekből – ha csak tehetjük. Ne ránk haragudjon a főnök, és ha lehet, ne rajtunk töltse ki mérgét megfáradt házastársunk…

De persze az is lehet, hogy *belemenekülünk* valamibe, legtöbben – főként a férfiak – a munkába… Vagy azért, mert valóban sok a teendő, vagy azért, mert addig sem kell hazamenni és szembesülni otthoni problémáinkkal vagy épp önnönmagunkkal.

Ám a menekülés nemcsak negatív, de pozitív előjelű is lehet: *oda is lehet menekülni valakihez* – szerető nagyszülőhöz, szülőhöz, és természetesen Istenhez is.

Mert Isten az a valaki, akinek mindig van elegendő ideje és türelme. Elfogad mindenkit úgy, ahogy van. Meghallgat minden keserűséget, problémát, nehézséget, és előbb vagy utóbb a válasz is megérkezik, például egy találkozás, egy könyv, egy bibliai vers formájában. Az égi eszköztár ebben kimeríthetetlen.

Max Lucado amerikai lelkész is írt egyszer valakiről, egészen pontosan Jeremiás prófétáról, aki nehéz helyzetbe került, és akkor Istenhez menekült. Hadd idézzem az ő gondolatait:

„Jeremiás depresszióval küszködött, és le volt törve, mint egy nyakfájós zsiráf. Jeruzsálem ostrom alatt állt, országa pedig fogságban volt. Világa összeomlott, mint egy kártyavár a forgószélben. Istent okolta az érzelmi hullámvölgy miatt. És Istent okolta testi bajai miatt is.

»Elsorvasztotta húsom és bőröm, összetörte csontjaimat« (JSir 3,4) – olvassuk a Bibliában.

Teste fájt. Szíve beteg volt. A hite gyenge… Rádöbbent, milyen gyorsan képes elsüllyedni, így másra emelte a tekintetét.

»De ha újra meggondolom, reménykedni kezdek: Szeret az Úr, azért nincs még végünk, mert nem fogyott el irgalma: minden reggel megújul. Nagy a te hűséged! Az Úr az én osztályrészem – mondom magamban –, ezért benne bízom« (JSir 3,21–24) – áll a Szentírásban.

»De ha újra meggondolom…«

Az elcsüggedt Jeremiás megváltoztatta a gondolatait, másra terelte a figyelmét. Szemét levette viharos világáról, és Isten csodájára nézett. (…)

Szinte látom magam előtt, amint az öt ígéretet az ujjain számolja le. 1. Isten rendíthetetlen szeretete soha nem fogy el. 2. Irgalma soha nem ér véget. 3. Minden reggel megújul. 4. Nagy a Te hűséged. 5. Az Úr az én örökségem.

A vihar nem múlt el, azonban Jeremiás csüggedtsége igen.”

Kívánom, hogy életünk nehéz pillanataiban nekünk is legyen erőnk ahhoz, hogy ne elmeneküljünk, hanem odameneküljünk az Istenhez.

Köszönöm, drága Megváltóm, hogy szereteted rendíthetetlen irántam. Köszönöm, hogy irgalmad minden reggel megújul. Köszönöm a hűségedet, nemcsak irántam, hanem az egész emberiség iránt, a teremtés első napjától kezdve. Ámen.

Régi szeretet, új otthon

Ünnepi házszentelő Máriaremetén

HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA FELVÉTELE

Sztojanovics András igazgató lelkész átveszi a Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthon új épületének kulcsát ▶ *Tudósítás az 5. oldalon*

Országos presbitériumi határozat kiemelt célú offertóriumról

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma megköszöni az országos iroda diakóniai osztályának a menekültek között végzett szolgálatát, és az egyház háztartásáról szóló 2000. évi I. törvény 10. § (2) bekezdése alapján 2015. szeptember 27. napján az üldözöttek és menekültek megsegítésére offertóriumot hirdet. Kéri az egyházközségeket, hogy a befolyó összegeket az országos egyház által nyitott, elkülönített, 11707024-20478070 számú bankszámlára utalják. [107/2015. (IX. 17.)]

MAROSI NAGY LAJOS FELVÉTELE

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk, aki Jézus Krisztusban megváltottál, és új életet ajándékoztál nekünk, és aki Szentlelked erejével egy közösségbe hívtad a Krisztus-követőket, segíts, hogy egy Lélekkel, egy akarattal könyörögjünk hozzád.

Könyörgünk egyházadért. Te látod, bűneinkkel mennyi sebet ütünk egyházadon. Bocsásd meg, hogy nem tudunk a te békességedből élve békességet teremteni. Könyörgünk, te segíts megállítani nyelvünket, mikor nem tudunk szeretetben igazat szólni. Űzd távol tőlünk az ítélkezés indulatát, amikor mások hitét, kegyességét akarjuk mérlegre tenni. Te nyisd meg szemünket a testvérre, akit azért hívtál el a veled való közösségbe, hogy élete legyen, és általa is éltesd a közösséget.

Könyörgünk azért, hogy egyházad és benne minden Krisztus-tanítvány azon az úton járjon, amelyre elhívtad. Könyörgünk az evangélium hirdetéséért – azokért, akik szószéken állva hirdetik igédet, és azokért, akikre a leghétköznapibb közösségekben bíztad a rólad szóló tanúskodás feladatát.

Könyörgünk azokért, akik eddig nem tudtak vagy nem akartak egyházad közösségében élni. Köszönjük neked, hogy Fiadban azért jöttél, hogy megkeresd az elveszettet. Ezért remélhetjük, hogy te mindenkihez találsz utat: a fájdalmába beleveszetthez, az élet felszínességébe kopotthoz, a téged félreismerőhöz, a téged nem keresőhöz. Atyánk, tégy minket eszközeiddé, hogy megtaláld az elveszettet.

Könyörgünk azokért, akik az emberi gonoszságtól szenvednek. Azokért, akiknek a mi feleslegünkből sem jut mindennapi kenyér és tiszta ivóvíz. Azokért, akiknek nincs otthonuk, nincs munkájuk, nincs értelmes célja mindennapjaiknak. Segíts, Urunk, hogy igazságosabb és emberibb világot építhessünk ezen a földön, és nyisd meg a szemünket arra, amit ezért nekünk kell megtennünk.

Mennyei Atyánk, köszönjük neked, hogy gyermekeidként könyöröghetünk hozzád. Tartsd meg bennünk ezt a bizalmat, hitet életünk minden napján, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Ha megegyezésre törekszünk a vallás dolgában, akkor az alapvető kérdéseknél, a tanításnál és a szentségeknél kell kezdenünk. Ha ezekben megegyezés születik, akkor a többi külsődleges körülmény, amit ők semleges dolgoknak neveznek, magától adódik, ahogy a mi egyházunkban is történt. Akkor Istennek is része volna a konkordiában, s tartós nyugalom és béke honolna. De amikor a lényeges kérdéseket mellőzik, és a semleges dolgokkal kezdenek foglalkozni, akkor Isten feledésbe merül. Lehet ebből aztán egy istentelen béke, amelyet szívesen felcserélnék minden békétlenséggel. Úgy történik, ahogy Krisztus mondja: mert az új toldás kitépi a régi ruhát, és még csúnyább szakadás támad, és az újbor szétrepeszti a régi tömlőt (Mt 9,16–17). Mert vagy egészen újat kell létrehozni, vagy hagyni kell a foldozgatást, ahogyan mi tettük, különben hiábavaló fáradság az egész."

Luther levele Gregor Brück szász kancellárnak, 1541. április 4.
(Cseprégi Zoltán fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 17. VASÁRNAP – LK 14,1–11

Figyelem! Figyelem!

A VASÁRNAP IGÉJE

Sokféle módon figyelnek minket. A zsebünkben lapuló okostelefonok is figyelnek, számon tartják, merre jártunk; okostévéről is kiderült már, hogy okosabb, mint gondolnánk, mert az is néz bennünket. Ha csak egyszer is elolvastuk már egy-egy internetről letöltött alkalmazás felhasználási feltételeit, melyeket gondolkodás nélkül el szoktunk fogadni, akkor sem meglepő az a gondolat, hogy figyelnek minket. Ha azonban azon kevesek közé tartozunk, akik nem használnak ilyen eszközöket, akkor sem tudunk elbújni a műholdak, a térfigyelő kamerák elől. Figyelnek minket. Így volt ez Jézus idejében is, csak akkor még nem ilyen kifinomult technikai eszközökkel tették.

Jézust is figyelték. Meghívták erre az ünnepi ebédre – ma úgy mondanánk: „sztárvendégként" –, ahogy akkoriban szokás volt egy-egy tekintélyes tanítót fogadni, és figyelték. Persze nem azért, hogy tanuljanak tőle, hanem azért, hogy rajtakapják valamin.

Jézus követőit is sokszor így figyelik, és óriási diadalként élik meg, ha látnak egy bukást. Pedig egyértelmű, hogy a hívő ember is bűnökkel terhelt – de vajon az is nyilvánvaló-e, hogy küzd ezek ellen, bűnbánatot tart, bocsánatot kér, és újat kezd, mert Jézus ott van az életében?

Jézust persze nem lehetett „lebuktatni". A farizeusok azért mégis próbálkoztak, később még külön embereket is állítottak rá (Lk 20,20 kk.). Ezen az ebéden is hirtelen ott termett egy vízkóros ember. Nem tudjuk, hogyan, talán az utcáról bámészkodott a nyitott ajtón át, de valószínűbb, hogy a farizeusok rendelték oda. Akár így, akár úgy, de milyen jó, hogy Jézus elé került!

Jézus átlátta a helyzetet. Megkérdezte: *„Szabad-e szombaton gyógyítani, vagy nem?"* Jól tudta, hogy életveszély kivételével ez a farizeusok szerint Isten tiszteletének semmibevételét jelentené. Korábban is esztelen, gyilkos indulat lett úrrá rajtuk egy sorvadt kezű ember meggyógyításakor (Lk 6,6 kk.).

Most feszült csend volt a válasz. Figyelték, hogy beválik-e a csapda. Jézus megragadta ezt az embert és megszabadította. Nem olvasunk a reakciókról, de a jelenlevők bizonyára Isten dicsőítése helyett inkább a küzüket dörzsölték, hogy megvan Jézus. Ő azonban a gondolataikra válaszként megint kérdez: *„Vajon ha közületek valakinek a fia vagy ökre szombaton esik a kútba, nem húzza-e ki azonnal?"*

Ismét csend a válasz, de mennyire más ez, mint az előbbi! Akkor azt gondolták, a hatalmukban van, most pedig képtelenek válaszolni, mert Jézus leleplezte a képmutatásukat: ha saját fiuk vagy állatuk fuldokolna, persze pillanatok alatt cselekednének, de ez az ember, akinek a szervezetét elöntötte a víz, nem érdekli őket. Ő ugyanis a farizeusok számára pusztán eszköz volt vallásos céljaik eléréséhez, Jézus számára viszont fontos volt, hogy teljes életet éljen az ő szabadításával.

A megfigyelőket is megfigyelik. Vajon mire jutottak a farizeusok gondolataikban? Zúgolódtak, mint korábban, vagy titkon megindult bennük valami, csak elrejtették, *„mert többre becsülték az emberektől nyert dicsőséget, mint az Isten dicsőségét"* (Jn 12,43)? Nem tudni, de az biztos, hogy a továbbiakban Jézus erről szólt. Ezekhez a közös étkezésekhez ugyanis hozzátartozott, hogy a jelenlévők különféle pozíciókat próbáltak elérni.

Micsoda ellentmondás, hogy a közösségről szóló étkezéseken az egyéni törekvések kerülnek előtérbe! Ma még inkább így van ez, csak más eszközökkel. Például akkor, amikor a közösségi portálokon a „szelfijeinkkel" minél több „lájkot" akarunk gyűjteni, hogy az egónk nőjön.

Jézus figyelte ezt a helyezkedést, és egy példázattal ismét leleplezte a szívek önző állapotát. A bűneset óta velünk született nagyravágyásunkban próbáljuk mások fölé helyezni magunkat, akár Isten fölé is, és azt figyeljük, hogy mások mit szólnak. Ha azonban ebben az állapotban maradunk, akár rejtetten, akár nyilvánvalóan, akkor előbb-utóbb nagyon megalázó helyzetbe fogunk kerülni. Ahogyan látjuk ezt az egykori babiloni uralkodó, Nebukadneccar életében is, aki önelégülten tekintett végig hatalmas birodalmán, és Isten állati sorba vitte, hogy belássa, az övé az uralom (Dán 4).

Elsőből utolsó. Jézus példázatával figyelmezteti az ott lévőket és bennünket is, nehogy gőgünkben vesszünk el. Mi még ezt is próbáljuk kiforgatni. Képesek lennénk csak azért leülni az utolsó helyre, hogy aztán várjuk a feljebb lépést. Jézus azonban őszinte megtérésre hív, hogy észrevegyem a valódi helyzetemet a szent Isten előtt, és Pállal együtt tudjam mondani: bűnösök közt az első én vagyok (1Tim 1,15). Azután lássam meg a körülöttem lévőket, az ő szükségeiket, és tartsam különbnek őket magamnál (Fil 2,3). Hogy tudok erre eljutni? Úgy, ha Jézust figyelem. Ő tudott elsőként utolsó lenni. Minden hatalommal rendelkezett, és mégis megalázta magát értem, egészen a kereszthalálig (Fil 2,5–11).

Figyeljük őt! Sokan voltak, akik akár kritikusan, de az igazságra nyitottan elkezdték figyelni, és gyökeresen megváltozott a véleményük, sőt az életük is. Így voltak ezzel az elfogására küldött szolgák is, akik úgy tértek vissza a főpapokhoz: *„Ember még így soha nem beszélt, ahogyan ő."* (Jn 7,46b)

Jó példa erre *Lewis Wallace* (1827–1905) is, aki elkezdte olvasni a Bibliát, hogy egy könyvet írva bebizonyítsa a keresztyénség értelmetlenségét. Alapos kutatásai nyomán aztán rá kellett döbbennie, hogy Jézus nemcsak valódi személy, hanem az Isten Fia, és bűnbánattal átadta neki az életét. Végül elkészült a könyve is, de egészen más tartalommal, *Ben-Hur* címmel.

Mi lett ezekkel a Jézust figyelő farizeusokkal? Nem tudjuk, de az biztos, hogy az örökkévaló sorsuk akkor dőlt el, amikor találkoztak vele.

Mi lesz velünk? Nem az a döntő, hogy emberek hogyan figyelnek, vagy mit látnak rajtunk, hanem az, hogy Jézus szavára hogyan válaszolunk. Ő nagy szeretettel figyel, és figyelmeztet, hogy rá figyeljünk.

■ Malik Péter

Imádkozzunk! Úr Jézus! Köszönjük neked, hogy átlátod az életünket, és nem élsz vissza ezzel, hanem szeretnél megszabadítani minket. Nem szeretnénk magunk körül forogni állandóan; kérünk, te legyél a mi figyelmünk középpontjában, hogy észrevegyük azokat is, akiket ránk bízol. Ámen.

Ó, én lelkem, mért csüggedsz el?

▶ **Gerhardt-sorozatunk lezárásaként egy igazi „lelki vitaminbomba" kerül elénk. Az *Ó, én lelkem, mért csüggedsz el?* (EÉ 341) ismét az Istenbe vetett megingathatatlan hit és bizalom mintaképe. – Elemzés és meditáció egyházzenész és lelkész tollából.**

Paul Gerhardt verse, a *Warum sollt ich mich denn grämen?* (EG 370) *Johann Crüger* nagy jelentőségű énekeskönyve, a *Praxis pietatis melica* 1653-as kiadásában jelent meg, „keresztény örömének" megjelöléssel.

A cím alatt a költemény gondolatmenetét meghatározó zsoltárversek állnak. *„De én mindig veled leszek, mert te fogod jobb kezemet. / Tanácsoddal vezetsz engem, és végül dicsőségedbe fogadsz. / Nincs senkim rajtad kívül a mennyben, a földön sem gyönyörködöm másban. / Ha elenyészik is testem és szívem, szívemnek kősziklája és örökségem te maradsz, Istenem, örökké!"* (Zsolt 73,23–26)

Az ének eredeti alakja tizenkét versszakos, a németek ma is így közlik. A Gerhardt-kötet látványként is nagyszerű, mert itt a vers strófaformája – a külön sorokra tördelés következtében – szinte önálló életre kel. A versszak két, azonosan felépülő részből áll: a8, b3, b3, a6, c8, d3, d3, c6; a hosszú és rövid sorok váltakozása pedig (főleg az, hogy a második sor két hármas elemre bomlik) megsokszorozza azt az energiát, amely a szavakban eleve benne rejlik.

Az ének 1666-ban kapta meg *Johann Georg Ebelingtől* azt a dallamát, amelyet ma is használunk. Ekkor ugyanis már – Crüger méltó utódjaként – ő szerkesztette a *Praxis pietatis melica* énekeskönyvet. (Az első kiadásban még Crüger írt a vershez – érdekes módon – moll dallamot.) Ebeling dúr dallamának ritmusa nagyrészt követi azt a Crüger-melódiát, amely az *Ujjongjon ma szív és lélek* kezdetű Gerhardt-vershez készült. Nem véletlen, hogy énekeskönyvünk (EÉ 162) Ebeling dallamára alkalmazza ezt a karácsonyi szöveget is: karakterben igen közel áll egymáshoz a két ének.

Az Ebeling-dallam példamutatóan megválasztott zenei eszközökkel segíti Gerhardt hitvallásának érvényesülését. Az első félstrófa kezdete felfelé indul, a másodiké pedig teljes oktávnyi skálamenet lefelé. A két félstrófa folytatása egy hang kivételével azonos. A kis hármas sorok *ti-ti-tá* ritmizálást kaptak.

Gerhardt verse magyarul először a *Zengedező mennyei kar* bővített kiadásában (1735), majd az *Új zengedező mennyei karban* (1743) jelent meg, tizenkét versszakkal. Énekünk ma ismert formája a *Dunántúli énekeskönyvre* (1911) vezethető vissza, amely *Zábrák Dénes* fordításában tíz strófát közöl (a 6. és a 9. hiányzik). Mostani énekeskönyvünk *Rezessy László* átdolgozásában ennek a felét kínálja (az eredeti 1., 3., 4., 8. és 12. versszakát).

Legyen a miénk is 18. századi testvéreink bizonyossága. „Keresztet rám ha bocsát is, / Jöjjön bár / Bú és kár, / De nem félek mégis. / Isten, ki reám bocsátja, / Tudja jól, / Mikor s hol / Rólam elfordítja." (ZMK, 179., 4. versszak)

■ Dr. Ecsedi Zsuzsa

CANTATE

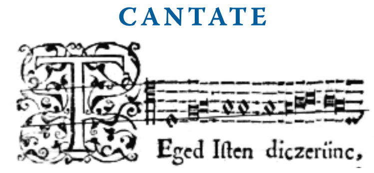

Paul Gerhardt énekei ma is sokaknak adnak erőt, hogy megálljanak a hitben. Az *Ó, én lelkem, mért csüggedsz el?* kezdetű ének vidám dallama, *Ebeling* műve, még inkább megerősíti ezt a bátorítást. A magyar fordítás *Zábrák Dénes* soproni lelkész nevéhez fűződik. A *Dunántúli énekeskönyv* tíz versszakkal közölte, abból öt maradt az *Evangélikus énekeskönyv* 341. énekében.

Paul Gerhardt átélte, ami ebben szerepel, hogy szinte mindenét elveszítette, s mégis énekeivel dicsérte Istent, aki a bajban sem hagyta el őt.

A magyarra átültetett vers hangulatában kissé eltér a német énektől. A német szöveg mintha alázatosabb és csendesebb volna a bajokkal és a halállal szemben. Ennek ismeretében énekelhetjük az egyébként kiváló magyar fordítást. Nem harci bátorsággal, hanem a hit bizonyosságával. Hiszen nem feltételes módban íródott a harmadik versszak – „Ha ő súlyos terhet rak rám, / Érjen bár bú és kár, / Ugyan mért aggódnám?" –, hanem éppen azért fogalmazódott meg, mert az Úr súlyos terhet rakott az énekköltő-lelkész vállára: korán elvesztette szüleit, a harmincéves háborúban meghalt bátyja is. Lelkészként közvetlenül látta, milyen szenvedést, pusztítást okoznak a pestisjárványok.

Az ének keletkezésének feltételezett idején Paul Gerhardt életének leggyümölcsözőbb s talán legbékésebb szakaszát élte. Tehát megtapasztalta azt is, amit az idézett, harmadik versszak végén írt: „Ha ő bölcsen azt rám mérte, / Tudja jól, mikor, hol / Jöjjön segítségre."

Később ez az ének nemcsak a híveknek, hanem magának az énekszerzőnek is vigasztalássá, erőforrássá, hitvallássá lett. Hiszen négy gyermekét veszítette el, később állásából is felfüggesztették kitartó, megalkuvást nem ismerő hite miatt.

Halálos ágyán is ezt az énekét idézte: „A haláltól én nem félek, / Mert habár sírba zár, / Szebb hazát remélek; / Ott a szenvedésnek vége, / Meggyógyít, ajtót nyit / Örök üdvösségre."

Koren Emil Irgalmadat éneklem című könyvében utal arra, hogy az ének szövegében visszacsengenek a 73. zsoltárnak és *Jób könyvének* (1,21; 2,10) versei. Az énekben megszólaló hitvallás nemcsak a szerző élettapasztalatának összegzése tehát, hanem Isten igéjére épül. Ez illik is Paul Gerhardthoz – és hozzánk is. Mert Isten egyedül igéjében nyilatkoztatja ki akaratát, egyedül igéjéből ismerhetjük meg irgalmát és jóságát.

Éppen sorsunk nehéz szakaszain van szükségünk arra, hogy túllássunk saját tapasztalatainkon, és Isten atyai szeretetére, bölcs gondviselésére bízzuk magunkat. Ezt a túllátást adja meg nekünk Isten igéje. S ezzel a hittel bátorítja a hívő embert a bajban is Paul Gerhardt éneke.

■ Bencze András

Lelkésziktatás Zalaegerszegen és Pusztaszentlászlón

Új őrállók: Zsugyel Kornél és Zsugyel-Klenovics Katalin

Előzetes értesítés hiányában csak némi késéssel tudunk tudósítani a Zala megye két egyházközségét is érintő közelmúltbeli eseményekről. Szerzőnk jóvoltából azonban immár a zalaegerszegi, illetve pusztaszentlászlói ünnepségek sem maradnak dokumentálatlanok. – *A szerk.*

Közel négy évtizedes, áldásos lelkészi szolgálat után vonult nyugalomba *Szabó Vilmos* zalaegerszegi lelkész és felesége, *Szabóné Piri Zsuzsánna,* Pusztaszentlászló pásztora. A zalai gyülekezetekben töltött tizennégy évre emlékezve augusztus 1-jén köszöntek el ünnepi istentiszteleten híveiktől, tisztelőiktől. A lelkész házaspárnak a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület elnöksége hűséges szolgálatuk elismeréséül egyházkerületi érmet adományozott.

Alig két héttel később – szeptember 12. kora délutánján – iktatási istentiszteletre hívogatott a harangszó a Zalai-dombság festőien szép helyére épült pusztaszentlászlói evangélikus templomba. Ekkor iktatta hivatalába a Somogy-Zalai Egyházmegye esperese *Zsugyel-Klenovics Katalint,* a 225 éves gyülekezet tizenötödik megválasztott lelkipásztorát.

Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna esperes prédikációjának alapigéjét *Máté evangéliumából* választotta: *„Ti vagytok a világ világossága. (…) Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.”* (Mt 5,14a.16) Zsugyel-Klenovics Katalin pedig a *Zsoltárok könyvéből* vett ige alapján tartotta szószékfoglalóját: *„Lábam előtt mécses a te igéd, ösvényem világossága.”* (Zsolt 119,105)

Az ünnepi istentisztelet bensőségességét tükrözte az elbocsátó gyülekezet énekkarának közreműködése, Bánk polgármesterének, *Ivanics Andrásnak* és a lelkésznő közeli szolgatársának, *Eszlényi Ákos* ősagárdi lelkésznek útra bocsátó szavai, valamint a pusztaszentlászlói lelkészelőd, Szabóné Piri Zsuzsánna szeretetet sugárzó mondatai. Az egyházmegye nevében *dr. Hári Tibor* felügyelő, a helyi gyülekezet részéről *Koltai Erzsébet* másodfelügyelő köszöntötte az új lelkészt. Az ősi *Confirma* tíz Luther-kabátos lelkész – közöttük a lelkésznő nagybátyja, *Bándi János* – ajkáról hangzott.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Ugyanezen nap késő délutánján a zalaegerszegi evangélikus templom harangjai is megszólaltak, hogy köszöntsék *Zsugyel Kornél* lelkészt és beiktatásának vendégeit. A szertartást itt is Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna esperes végezte. Prédikációja 1Kor 3,11 alapján hangzott: *„Mert más alapot senki sem vethet a meglévőn kívül, aki Jézus Krisztus.”*

A Nógrád megyei Bánkról érkezett lelkész a zalaistvándi egyházközségből 1904-ben önállósult gyülekezet nyolcadik parókusa. Szószékfoglalójában megszívlelendő magyarázatot adott a választott igéhez: *„Igazságodat nem rejtegetem szívem mélyén, hanem beszélek hűségedről és szabadításodról.”* (Zsolt 40,11a)

Az ékszerdoboznak is nevezett zalaegerszegi templomban összegyűlt hívek, barátok és ismerősök áhítattal hallgatták a *Canterina kamarakórus* tagjait, a *Bánki énekkart,* valamint a tizenhárom Luther-kabátos evangélikus lelkész és a helyi református lelkipásztor megerősítő szavait.

Az istentiszteletet követő ünnepi közgyűlésen dr. Hári Tibor egyházmegyei felügyelő, *Balaicz Zoltán* polgármester, *Mészáros Tamás* egyházkerületi felügyelő és *dr. Kostyál László* gyülekezeti felügyelő köszöntötte az egyházközség új lelkészét és feleségét.

Az ünnepi iktatási istentiszteletet mind Pusztaszentlászlón, mind Zalaegerszegen szeretetvendégség követte. A lelkészcsalád lakhelye a zalaegerszegi parókia. ■ Dr. Jáni János

Zsugyel Kornél Miskolcon született 1980-ban. A belvárosi gyülekezetben konfirmált. Már középiskolásként (1994–1998) kántorként szolgált a diósgyőr-vasgyári gyülekezetben. 1998-tól az Evangélikus Hittudományi Egyetem hallgatója volt, de a 2003/2004-es tanévben ösztöndíjasként a németországi Neuendettelsauban tanult. A hatodévet a budahegyvidéki gyülekezetben végezte.

2005-ben avatta lelkésszé *Gáncs Péter* püspök Aszódon, majd – az ugyancsak Budahegyvidéken töltött – egyévi beosztott lelkészi szolgálat után *Fabiny Tamás* püspök küldte lelkész feleségével, *Zsugyel-Klenovics Katalinnal* együtt Bánkra, ahol a gyülekezet egy év múlva lelkészének választotta. A tizenkét éve házas párnak a kilencévi bánki szolgálat alatt született mindhárom gyermeke: *Dániel, Hanna Zorka* és *Marcell.*

Zsugyel-Klenovics Katalin 1979-ben született Nagykanizsán. Iharosberényből származik. Anyai nagyapja, *Bándi István* a gyékényesi gyülekezetet pásztorolta évtizedeken át, nagyanyja diakonisszaként szolgált a rend feloszlatásáig. Katalin már gyermekként bekapcsolódott a berényi gyülekezet életébe, később kántorként, ifjúsági tagként tevékenykedett. A csurgói református gimnáziumban érettségizett, útja innen az Evangélikus Hittudományi Egyetemre vezetett. A 2003/2004-es tanévet a németországi Neuendettelsauban töltötte ösztöndíjasként.

2006-ban avatta lelkésszé *dr. Fabiny Tamás* püspök hatodéves szolgálati helyén, a rákospalotai gyülekezetben. Onnan férjével együtt Bánkra került, de önállóan már nem állt szolgálatba, mert első gyermeküket várta. Aktív lelkészi szolgálatát 2011-ben – második gyermekük hároméves korában – kezdte. Egyházmegyéjében kisegítő lelkész, majd Nógrádon helyettes lelkész volt. Két év nógrádi szolgálat után megszületett harmadik gyermekük, aki most egyesztendős.

Üzenet az öltözőből – 2.0

ÉGTÁJOLÓ

Csodálatos a korszerű technika: csupán egy-két kattintás, és lapunk archívumából elő tudom varázsolni az első EPOT-ról írt cikkemet, amely ugyanebben a rovatban jelent meg 2009. szeptember 20-án *Üzenet az öltözőből* címmel. Ez az írás tehát immár a téma 2.0-s változata. S hogy mennyit változtunk, netán fejlődtünk hat év alatt, azt döntse majd el a kedves olvasó…

2009-ben az evangélikus presbiterek első országos találkozójának nyitóáhítatában hatalmas öltözőhöz hasonlítottam a pestszentimrei Sportkastélyt, amelybe „félidei szünetre, eligazításra” érkeztek gyülekezeteink presbiterei. Akkor is, akárcsak most, a hatéves szolgálati ciklus közepén találkozhattunk.

Az akkori kérdés ma sem kerülhető meg: hogyan értékeljük az első félidőt? Csapatunk nyerésre, netán vesztésre áll, vagy csupán döntetlenre, „tisztes vereségre” játszunk? Mit nyújtottunk eddig a pályán? Megtaláltuk-e a helyünket a küzdőtéren, vagy csupán érdeklődő nézőként közelről szemléljük a játékot? Mire számíthatunk a második félidőben? Miben kellene változnunk és változtatnunk a 2017-es reformációi jubileumra készülve?

Hat éve Pál apostol segített tisztázni identitásunkat: *„Isten munkatársai vagyunk”* (1Kor 3,9) – hangzott a találkozó bibliai mottója. Most Péter apostol nem kevesebbet ígér, mint hogy Isten sokféle kegyelmével megajándékozott, jó sáfárok lehetünk.

Mi az, ami változott 2009 óta? A körülöttünk lévő világ, a szekuláris kontextus nem lett reménytelibb, sőt… Amit hat éve írtam, sajnos ma is aktuális: „…a mérkőzés állása nem túl biztató, a továbbjutási esélyek erősen kétségesek. A globális gazdasági és morális válság nemcsak kívülről szorongatja egyházunkat, de pusztítóan jelen van belülről, gyülekezeteink mindennapi életében is. Ezzel szembesítenek minket a makacs tények, egyházunk, gyülekezeteink sokkoló népmozgalmi és egyéb statisztikai adatai.

Mit tehetünk mindezzel szemben a következő esztendőkben? Először is tudomásul kell vennünk, hogy a játéktér adott: ott kell játszanunk, ahol Mesterünk pályára küld. Nem a külső körülményekkel, az ellenféllel kell foglalkoznunk: ezek objektív adottságok…”

T. PINTÉR KÁROLY FELVÉTELE

Csakhogy 2015 szeptemberében nem lehet nem foglalkozni a külső körülményekkel, a minket körülvevő, már-már fojtogató menekültáradattal. Megbolydult világunk kínzó kérdéseit nem lehetett kizárni a lágymányosi Tüskecsarnokból sem. Szép és nemes feladat együtt készülni az ötszáz éves jubileum méltó megünneplésére, de vajon mit is jelent a reformáció öröksége délről és keletről ostromlott földrészünkön, amely a második világháború óta nem került akkora krízisbe, mint napjainkban? Nem véletlen, hogy a találkozó offertóriumát is – összhangban az országos presbitérium felhívásával – a keresztény hitükért üldözöttek és a menekültek megsegítésére ajánlottuk fel.

Őszintén szólva korábban inkább csak megmosolyogtam az egyházi világszervezetek, nagygyűlések sablonosnak tűnő felhívásait egy békésebb, igazságosabb világért, földünk teremtett jó rendjének megőrzéséért. Pedig ezek jogos vészjelzéseknek bizonyultak, de napjainkra lejárt a hangzatos nyilatkozatok ideje. A krízis valódi gyökereit gyógyító tettek kellenek, hiszen a szó szoros értelmében Európa kerítéseinél tolonganak azok a milliók, akik már nem bírják tovább a megsebzett bolygónk bizonyos területein pusztító békétlenséget, igazságtalanságot, a jó rend sárba taprását.

Nemcsak az egyház, hanem az egész világ is megújulás, átalakulás, ha úgy tetszik, egyfajta reformáció után kiált. Rég volt ennyire aktuális Pál apostol prófétai látomása a teremtett világról, amely *„sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését”* (Róm 8,19).

Gondolatébresztő a *sóvárog* igének az a jól ismert magyarázata, amely a „sóra várás” vágyakozását véli felfedezni a magyar kifejezésben. Ha Isten engedi, és élünk, 2016 júliusában éppen a Tüskecsarnok ad majd otthont a közép-európai keresztény találkozónak, melynek evangéliumi mottója Jézus bátorító szava: *„Ti vagytok a föld sója.”* (Mt 5,13)

De vajon van-e még időnk a jövő nyárig sóvárogva várni a romlást meggátló, jó ízt és zamatot ajándékozó sóra? Aligha! Hiszen látjuk a különböző európai határoknál készült „hadi felvételekből”, hogy a türelmes sóvárgás egy idő után könnyen átcsap elkeseredett agresszióba…

A második EPOT szellemes szimbólumává vált a többfunkciós svájci bicska. Jól tudjuk, hogy egy bicska agresszív kezekben életveszélyes fegyverré is válhat, de felelős kézben igen hasznos szerszámnak bizonyulhat. Ahogy bevezető áhítatomban is utaltam rá: ez a praktikus hétköznapi eszköz segíthet abban, hogy megosszuk egymással azt a mindennapi kenyeret, amely nem csak a miénk, és amelyet *Luther Márton* Kis kátébeli magyarázatának fényében olyan gazdagon, sokszínűen értelmezünk. Remélem, még emlékezünk rá a konfirmációs és hittanórákról, de talán nem felesleges egy kis memóriafrissítés ebből a tömör és mindmáig aktuális hitvallási iratunkból:

„Mi a mindennapi kenyér? Felelet: Mindaz, ami a test és élet fenntartására és táplálásra kell, mint például: étel, ital, ruházat…, ház, anyagi javak…, jó kormányzat, jó időjárás, béke, egészség, közrend…”

Ezeknek jó részével még rendelkezünk az úgynevezett „keresztény (?)” Európában. Sőt talán még a megosztást segítő bicska is a mi kezünkben van. De ha sokáig várunk még valamiféle csodára, akkor a helyzet drasztikus és tragikus fordulatot vehet… Jézus előre figyelmeztette az övéit: *„Ha pedig a só megízetlenül, mivel lehetne ízét visszaadni? Semmire sem való már, csak arra, hogy kidobják, és eltapossák az emberek.”* (Mt 5,13)

Az EPOT-ról távozóban még viszszapillantottam a Tüskecsarnok különleges tetőzetű épületére, és bizarr látomásom támadt: már nem egy túlméretes sündisznót, hanem egy hatalmas sószórót fedeztem fel benne, melynek nyílásain presbiterek százai szóródtak szét, indultak el haza, az ország legkülönbözőbb pontjai, gyülekezetei felé.

A prédikáló kép mellé hang is társult, *Scholz László* ismert éneksorai szólaltak meg bennem: „Ízt ad a só, megtart, óv romlatlanul. / Ilyen hivatást szánt népének az Úr… / Legyünk végre azzá, mi benned vagyunk: / Vonzó látvány, íz, fény – úgy lesz holnapunk!” (EÉ 473,1.4)

Beszállva a kocsiba a biztonság kedvéért még megtapogattam a nadrágzsebemet, és megnyugodtam: a bicska ott lapult, kéznél van, csak ne feledjem, miért és mire kaptam! Az EPOT igei mottói segíthetnek, hogy mindig és mindenütt eszünkbe jusson a helyes válasz: *„Szolgáljatok az Úrnak örömmel…”* (Zsolt 100,2), valamint az apostoli bátorítás: *„Amilyen lelki ajándékot kaptatok, úgy szolgáljatok azzal egymásnak, mint Isten sokféle kegyelmének jó sáfárai…”* (1Pt 4,10)

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

Újabb csapat amerikai önkéntes érkezett hazánkba

Az Amerikai Evangélikus Egyház (Evangelical Lutheran Church in America, ELCA) *Fiatal felnőttek világméretű misszióban* elnevezésű programjának keretében immáron negyedik éve érkeznek Magyarországra amerikai önkéntesek, akik a Magyarországi Evangélikus Egyház különböző területeken végzett munkájában: iskoláinkban, gyermek- és szociális intézményekben szolgálnak egy éven át. Az újabb önkéntescsapat első, eligazító alkalmát szeptember 15-én tartották a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az önkéntescsapat felügyeletét *Rachel Eskesen* végzi majd. Folyamatos kapcsolatban fog állni a fiatalokkal, akik reménység szerint nemcsak az adott intézmény munkáját ismerik meg, hanem részt vesznek az egyház mindennapjaiban, megismerik kapcsolatainkat, barátságokat kötnek gyülekezeteink és intézményeink tagjaival, és az egy év alatt valamelyest megismerkednek a magyar nyelvvel is.

A kibocsátó istentiszteleten mind a hét szolgálatra indulóért szólt az imádság. Rachel Eskesen *Lukács evangéliuma* (24,44–53) alapján tartott igehirdetésében hangsúlyozta, hogy a fiatalok forduljanak szeretettel, nyitott szívvel mások felé, legyenek bátrak, legyenek készek tanulni, tapasztalni, és emeljenek szót az igazságosság, a béke érdekében, és járjanak hitben.

Dr. Fabiny Tamás médiáért, külkapcsolatokért és a diakóniai munkaágért egyaránt felelős püspök az önkéntesekhez intézett szavaiban kiemelte, mennyire fontos szolgálat az, amelyet vállalnak. Fontos, hogy nyitottak legyenek és befogadók, hiszen kulturális hátterük más lehet, mint amit itt fognak majd tapasztalni. A püspök arra is kérte az amerikai fiatalokat, hogy próbáljanak meg objektívek lenni a magyarországi történések iránt.

Bemutatkoznak az önkéntesek

Az alkalmon igyekeztünk megismerni a Magyarországon szolgáló önkénteseket és terveiket. Összeállításunk személyes vallomásaikon, valamint a diakóniai szolgálatunknak beadott személyes gondolataikon alapul.

Charlotte Flynn a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumban az angoltanárok segítőjeként fog dolgozni. Emellett a roma és nem roma fiatalok közötti párbeszéd elősegítésén szeretne fáradozni, küzdve a sztereotípiák és a rasszizmus ellen. „Wisconsinban és Új-Mexikóban éltem – mondta. – Olyasvalaki vagyok, akit minden érdekel. Szeretek tanulni másoktól, és szeretek közösségben lenni másokkal. Hitbeli tapasztalataim, eddigi amerikai és korábbi külföldi életem arra tanított, hogy megbecsüljem a különbözőség harmóniáját és egységét, amely mindenütt az emberiség része. Remélem, hogy önkéntesévem alatt jobban meg fogom érteni, hogy Isten világában hogyan férhetünk el együtt."

Hope Johnson Szombathelyen, a Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola és Művészeti Iskolában fog segíteni az angol oktatásában, de a tervek szerint betekintést nyer majd az élénk helyi gyülekezeti életbe, a női körbe, az idősek és fogyatékosok között végzett szolgálatba is. „Mason Cityben nőttem fel, a Szentháromság evangélikus templom gyülekezetének tagja vagyok. Édesanyám az utóbbi tíz évben lelkipásztorként szolgált itt. Szeretem a szójátékokat, a kézművességet és a macskákat."

Kirsten Larsen Miskolcon készül segíteni az angol nyelvi képzésben, és a tervek szerint zenei képzettségét is kamatoztatni fogja az ottani evangélikus gimnáziumban. Szeretne a környező szórványtelepülések egyházi életébe is betekintést nyerni. „Eredetileg Washington államból, White Salmonból származom, a Gustavus Adolphus College-ban végeztem matematika szakon. Szeretek futni, kirándulni, túrázni, szeretem megoldani a problémákat. Zongorázom, gitározok és orgonálok."

Aliyah Richling állomáshelye Békéscsaba lesz, ő is az angoloktatásban kap majd szerepet a helyi evangélikus oktatási intézményben, de tervei szerint bekapcsolódik majd a zenei életbe, a helyi kórus munkájába is. A közeli Békésen egyike lesz azoknak, akik a roma és nem roma fiatalok közötti párbeszédet szeretnék előmozdítani. „Eredetileg a Wisconsin állambeli La Crosse-ból származom, az ottani Luther College-ban és a Wichita Állami Egyetemen végeztem. 2013 és 2015 között kórusvezető voltam. Imádok zenélni, nyelveket tanulni, festeni, kirándulni, és van egy imádni való kétéves macskám, Baelish."

Sara Swanson a Nyíregyházi Evangélikus Roma Szakkollégiumban fog szolgálni, de ő is szeretne angolt oktatni a város iskoláiban. „Most fejeztem be fizika szakon a minnesotai Saint Olaf College-ot. Eredetileg Alaszkából származom, szeretek sokat a szabadban lenni, új dolgokat tanulni, élvezni az élet sokféleségét."

Andrew Texley szintén Nyíregyházán fog dolgozni a kertvárosi gyülekezethez tartozó diakóniai ellátórendszer intézményeiben, így az Oltalom Szeretetszolgálatnál a hajléktalanok között, alkohol- és drogfüggők között, anyaóvóban élő nők és gyerekek között. Tapasztalatokat szeretne gyűjteni a Joób Olivér Szeretetotthonban az idősek között végzett szolgálat terén is. „A Nebraska állambeli Albionból jöttem, történelmi tanulmányokat folytattam a Kearney Egyetemen. Már alig várom, hogy a magyarok között szolgálhassak. Izgatottan várom, Isten mit tartogat számomra ebben az évben."

Jonathan Young Szarvason, a Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvodában angolt és hittant fog oktatni, de az Ótemplomi Szeretetszolgálat munkájába is betekintést nyer majd. „Most végeztem a Texasi Egyetemen, Austinben, klasszika-filológiát, latint és ógörögöt tanultam. Érdekel a történelem és a kultúra. Szabad időmben szeretek dobolni más zenészekkel."

■ Horváth-Bolla Zsuzsanna

Szatmár, határok nélkül

A spirituális egyesítés református „receptje"

A Reformátusok Szatmárért Közhasznú Egyesület felhívására több százan gyűltek egybe a határ mindkét oldaláról szeptember 19-én Nagyecseden, a *Szatmár, határok nélkül* találkozón, immár ötödik alkalommal (s másodszor e településen).

Az egyesület alapításának ötlete a szomszédos Fábiánházán született. *Fülöp István,* a térség akkori országgyűlési képviselője vetette fel baráti körben, hogy valamilyen módon újra életre kellene kelteni a trianoni határ által szétdarabolt történelmi Szatmárt s legalább spirituálisan egyesíteni az itt élő magyarságot. Alakuló ülésük is (huszonhét alapító taggal) a közeli Jármiban volt, 2011-ben.

„A szatmári ember önmagára ébredése mindenkor összefonódott a református egyház és a református értelmiség szellemi-lelki újjáéledésével, s ez ma, a globalizáció korában sem történhet másképpen. Az egyháznak, a keresztyén eklézsiának ma is van rejtett tartaléka és szellemi-erkölcsi alapja, melyre bátran építhet" – tartalmazza szándéknyilatkozatuk. Azóta minden évben megrendezik a *Szatmár, határok nélkül* találkozókat; a *Szatmári Műveltség Tára* sorozatcím alatt könyveket, CD-ket adnak ki; kiállításokat, bemutatókat szerveznek.

Az idei ecsedi találkozó díszpompás felvonulással indult, a művelődési háztól a nagytemplomig, át a Kraszna-hídon, bámészkodóktól övezve. A fél egykor kezdődött istentiszteletre zsúfolásig megtelt a nagytemplom, még az árnyas fák alatt is többtucatnyi helybéli követte figyelemmel a bent elhangzottakat. A Tiszántúl harmadik legnagyobb templomában e napon kisebb zsinatot tartott mindkét Szatmár reformátussága.

Varga Sándor szatmárnémeti színművész lélekemelő szavalata *(Dsida Jenő: Psalmus Hungaricus)* után itteni és túloldali egyházi vezetők szolgálata következett. *Dr. Fekete Károly,* a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke a *Galatabeliekhez írott levél* alapján hirdetett igét. „Kettős állampolgárságról" szólt – a földiről és a mennyeiről –, majd arra emlékeztetette a jelenlévőket, hogy a szatmári ember legfontosabb megtartó ereje mindig is a hite és a magyarsága volt. S kerüljön bár a határ túloldalára, vagy szóródjon szét a nagyvilágban, mindenütt abból az örökségből élt, amit itt kapott.

„Testvéreim, rokonaim, ismerőseim!" – szólította meg hallgatóságát *Csűry István,* a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke, utalva ezzel arra is, hogy hazajött, s otthon érzi magát, mint egykor, gyermekkorában. Szólt arról, hogy sokszor gondolkodik azon, milyen is lehetett őrsei idején Szatmár. Az biztos, engedelmes emberek voltak az itt élők, Istenben bíztak, s ez tette őket mindenkor sikeressé.

A püspökök szolgálata után négy esperes – *Kovács Sándor,* a Szatmári, *Nagy Sándor,* a Nagykárolyi, *Gaál Sándor,* a Nyírségi és *Szalay Kont,* az itteni Szatmári Egyházmegye esperese – mondott igei köszöntőt. Rövid történelmi áttekintőjében *Kovács Lajos* nagyecsedi polgármester méltatta a reformáció településtörténeti jelentőségét.

Nem választható el a reformátusság, a magyarság és a kultúránk! – foglalta össze az egyesület elnöke, Fülöp István a találkozó üzenetét. „A jó cselekvésében ne fáradjunk el, s tegyünk jót mindenkivel – leginkább azokkal, akik testvéreink a hitben!"

■ Ozsváth Sándor

Régi szeretet, új otthon

Ünnepi házszentelő Máriaremetén

Korszerű és méltó helyszínen folytatódhat a „kezek evangéliuma”: szeptember 20-án ünnepi istentisztelet keretében szentelte fel *dr. Fabiny Tamás* diakóniáért felelős püspök a Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthon új részlegét. A nagyszabású beruházás eredményeképpen az otthon ötven fogyatékkal élő lakója költözhet át a *Krizsán András* Ybl-díjas építész által tervezett, Máriaremetei út 80–82. szám alatti épületbe.

Görög Zoltánné, Hajnalka Fébé-főnökasszony és Hanfried Zimmermann

Az ünnepi házszentelő istentiszteleten részt vettek a Sarepta németországi partnerintézményei is: mintegy hatvan külföldi vendég osztozott az örömben, hogy a tizenhat évnyi állhatatos munka meghozta gyümölcsét.

Az istentisztelet alatt a berlini Stephanus-Stiftung fúvószenekara szolgált, a bevezető ének után *Sztojanovics András* intézményvezető lelkész imádkozott, és köszöntötte az ünneplő gyülekezetet. A 121. zsoltár szavaival fohászkodott *Gregersen-Labossa György,* egyházunk a diakóniai bizottságának elnöke és *Gertrud Heublein* berlini nyugalmazott diakonissza-főnökasszony, majd *Buda Annamária,* az országos iroda diakóniai osztályának vezetője adott hálát az Úrnak az új épületért.

A vendéglátás és a befogadás természetességét és feltétel nélküli szükségességét hangsúlyozta Zsid 13,2 alapján tartott prédikációjában *Fabiny Tamás.* Nem kirekesztő egyházat akart Jézus, a kiszolgáltatott vándorlókhoz, az elesettekhez, a szenvedőkhöz nyitott szívvel és ajtókkal kell viszonyulni – figyelmeztetett az irgalmasság gyakorlására az Északi Egyházkerület lelkészi vezetője, utalva az aktuális menekültválságra is. Az otthon fogyatékkal élő lakóit angyaloknak nevezte, akik sok mindenben mások, mint a többi ember, de mindnek van szárnya. „Akik itt dolgoztok, ti is angyalok vagytok, *angeloszok.* Akik az *eu-angeliont,* a jó hírt terjesztitek szóval és cselekedettel” – köszönte meg a Sarepta munkatársainak a püspök az éjt nappallá tévő szolgálatot.

Az épület felszentelése után Sztojanovics András és *Ulla Eichhorn* linxi–diersheimi lelkész mondta el az Úrtól tanult imát, majd *Krizsán András* nyújtotta át az új otthon kulcsát.

Megható levéllel készült az alkalomra az otthon hatvanhét éves, halmozott fogyatékkal élő lakója, *Juhász Endre.* A Sareptában töltött ötvenkilenc évet, a társait, a barátait, a szeretetet és a gondoskodást idézte fel. „Nem hittem volna, hogy még az életben költözni fogok. Tetszik a gondolat, az új házzal egy új élet is elkezdődik. Hálás vagyok az Úrnak és mindenkinek, aki hozzájárult ehhez az új élethez. A legjobban az tetszett, hogy mi is részesei lehettünk, ahogy napról napra, hónapról hónapra épült a ház, a leendő otthonunk.”

A Sarepta lakói rövid műsorral kedveskedtek az összegyűlteknek: tánccal és két énekkel fejezték ki hálájukat és örömüket.

Az ároni áldásban magyarul Fabiny Tamás, németül pedig *Hanfried Zimmermann,* a berlini Stephanus-Stiftung lelkésze részesítette az ünneplő gyülekezetet.

A házszentelő alkalom a külföldi és magyar vendégek köszöntőjével zárult: *Ulrich Zenker* a Bajor Evangélikus Egyház képviseletében, *Prőhle Gergely,* egyházunk országos felügyelője, *Láng Zsolt* II. kerületi polgármester, Hanfried Zimmermann, *Lányiné dr. Engelmaier Ágnes* gyógypedagógus, pszichológus, címzetes egyetemi tanár, *Heinrich Götz,* az augsburgi diakonisszaintézet rektora, Gregersen-Labossa György, valamint *Varga Mihály* nemzetgazdasági miniszter, a helyi országgyűlési képviselő tolmácsolta jókívánságait.

A Sarepta szeretetotthon 1951-ben *Sztehlo Gábor* szervezőmunkája nyomán kezdte meg a fogyatékkal élő és idős személyek gondozását a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület átmentett épületeiben. Noha a dolgozók szeretete és gondoskodása enyhítette a zsúfoltság okozta nehézségeket, Sztojanovics András igazgató lelkész már 1999-ben javasolta egy új épület megépítését. Az intézmény vezetése 2000-től tudatos és szisztematikus megtakarítási programot vezetett be, minden adományt elkülönített bankszámlán gyűjtöttek és kamatoztattak. Ezzel párhuzamosan megkezdték az építési telek keresését is – Hűvösvölgyben, Nagykovácsiban és Adyligeten is.

Több meghiúsult próbálkozás után már az eredeti – Báthori utcai – épület lebontását tervezték, hogy a meglévő telken építsék fel az új és kibővített szeretetotthont. Az építési bizottság *Benczúr László* vezetésével 2011-ben alakult meg, és meghívásos tervpályázatot hirdetett, amelyen Krizsán András és tervezőcsapatának munkája bizonyult a legjobbnak. Már a pályázat lezárása után nyílt váratlanul lehetőség a Máriaremetei úti volt Petőfi Művelődési Ház telkének megszerzésére, amelyet 2012-ben 300 millió forintért meg is vásároltak. A telken álló elhanyagolt épületet lebontották, és 2013 áprilisában istentisztelet keretében helyezték el az új épület alapkövét.

Az építkezést a Konfektor kivitelező cég végezte el bruttó 705 millió forintért, és a kitűzött határidőre – 2015 júniusára – az épület el is készült. A kivitelezés műszaki ellenőrzését a Spányi és Jakab Iroda bonyolította le. Az építkezés költségeihez 230 millió forinttal járult hozzá a Magyarországi Evangélikus Egyház, 300 ezer euróval a Bajor Evangélikus Egyház, mintegy 40 ezer euró értékű anyaggal az augsburgi diakonisszaintézet kórháza. A berlini Stephanus-Stiftung 12 500 euróval és számtalan tárgyi eszközadománnyal segített, az oberschwaben–bodenseei johanniták tizenöt év alatt körülbelül 150 ezer euróval támogatták a szeretetotthont. Az építkezés összköltsége 1,3 milliárd forintot tett ki, ennek hetvenöt százalékát a Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthon teremtette elő.

HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA FELVÉTELEI

Jobbról: Krámer Gyögy, Radosné Lengyel Anna, Schmitt Pál és Makray Katalin

■ Walkó Ádám

Bétheltől az új Sareptáig

Az „új Sarepta” felavatásáról olvasóink már bizonnyal értesültek lapunk e számának címoldaláról. Amikor örömmel részt vehettem a szeretetotthon új épületének múlt vasárnapi avatásán, óhatatlanul eszembe ötlött: milyen hosszú és küzdelmes volt az út „Bétheltől az új Sareptáig”. A cím nyilván magyarázatra szorul. A *Béthel* héber szó – Isten házát jelenti –, a vele jelölt épület a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület piliscsabai szülőháza volt. A Sarepta pedig (a bibliai történetet Illésről és a sareptai özvegyről most talán nem kell felidézni) evangélikus diakóniai szolgálatunk egyik központi intézménye a budai Hűvösvölgyben.

Protestáns egyházainkban a 20. század első évtizedei a „rügyfakadás” évei voltak. Hazai evangélikus egyházunk is az éledés reménységes jeleit mutatta. A gyülekezetek erősödtek, a 19. század közepétől szerveződött gyülekezeti és országos egyesületek jó szolgálatot végeztek. Néhai *Gáncs Aladár* lelkészünk szerint „az ébredés határán” álltunk. Igaz, nem evangélikus egyházunk égisze alatt, de hazánkban is létrejött a Bethánia Egyesület, és – több más egyesülethez hasonlóan – megalakult a Magyar Evangéliumi Diákszövetség is. Egyre több alkalmat, konferenciát tartottak itt is, ott is, amelyeken Isten igéjére szomjasan vettek részt százak, olykor ezrek.

Ebben a „lendületben” született meg 1924-ben a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület *Pauer Irma* vezetésével, akinek a világháború miatt még 1916-ban haza kellett jönnie egyiptomi missziói szolgálatából. Valakinek az ajánlására az egyesület Piliscsabán, Klotildligeten hozzájutott egy házhoz, s ez a Béthelnek elnevezett épület lett a Fébé bölcsője. (Az egyesület első titkára éppen a már említett Gáncs Aladár lelkész volt.) Az egyre népesebb diakonisszaközösség a klotildligeti Béthelben házi-, de missziói munkát is végzett: tagjai bibliaórákat tartottak, szolgáltak gyerekek, betegek között. A tevékenységi kör egyre bővült: egyre több gyülekezetbe és intézménybe hívták a diakonisszákat szolgálni.

Mindjárt az alakulás utáni évben vásároltak nyomdafelszereléseket. A nyomdai ténykedés 1925-ben szintén a Béthelben indult, majd a fővárosi Damjanich utcában folytatódott. Saját kiadványaik sora látott napvilágot (*Fénysugár, Kis Harang,* falinaptár…), sőt 1938-tól a Fébé önálló könyvkiadó lett.

Az egyesület erősödött, s a diakonissza testvérek is egyre többen lettek. Piliscsabán is gyarapodtak új épületekkel (Emmaus, Siló, Sion, Gileád), és 1926-ban már lelkészeknek szerveztek konferenciát, amelyet azután konferenciák, evangelizációk sorozata követett. 1929-ben a Hűvösvölgyben megvásárolták a Márványmenyasszony vendéglőt, ez lett a későbbi „diakonissza-anyaház”.

A múlt század közepére már száznál is többen voltak a diakonisszák, ám ekkor bekövetkezett a törés: 1951-ben az állam feloszlatott minden egyházi egyesületet, így a Fébé diakonisszáinak is világi állás után kellett nézniük. (Zárójelben jegyezzük meg: ezek az évek voltak az egyházi iskolák államosításának esztendei is.)

BUJANOVSZKY TAMÁS FELVÉTELE

Az emlékezet ezen a ponton egy ismerős nevet hoz elénk: *Sztehlo Gábor* lelkipásztorét. Ő, aki a háború alatt az üldözött zsidó gyermekeket mentette, majd a háború után a kitelepítetteket látogatta és támogatta, most – végigjárva gyülekezeti szeretetintézményeinket – megszervezte evangélikus egyházunk diakóniai szolgálatát. Más szóval: így „mentette át” az egyébként államosításra ítélt szeretetotthonainkat. Ennek a szolgálatnak lett a központja a budai Sarepta.

Az úthoz hozzátartozik még az Evangélikus Teológiai Akadémia története. Az intézmény ugyanebben az időben került át Sopronból Budapestre. Sokáig a Sarepta egyik épülete és kápolnája volt a teológusok otthona is – e sorok írója is ott lakott. Még emlékszem néhány nővérre, aki Sztehlo Gáborral együtt dolgozott, és emlékszem, a beteg fiatalok és felnőttek milyen ragaszkodó szeretettel vették körül Gábor bácsit.

A Sarepta útja összefonódott az akkortájt alakult pesthidegkúti gyülekezet életével is, amely mindmáig a Sareptában tartja alkalmait, jelenleg *Fodor Viktor* lelkész szolgálatával.

Az évtizedek során – többek között – *Muncz Frigyes, Csizmazia Sándor* és (1998 óta) *Sztojanovics András* lelkész igazgató vezetésével erősödött a diakóniai szolgálat, s most rá hárult az otthonbővítés hatalmas feladata.

Hosszú és küzdelmes volt az út. Voltak olyan szakaszok, amikor szinte lehetetlennek látszott a továbbjutás. Mégis: a Sarepta fejlődött. A Fébén kívül a Sarepta kötelékében működik a Modori úti intézet és a Nyugdíjas Lelkészek Otthona is.

Azzal a reménységgel vagyunk, hogy az út, ha nem is könnyű, de folytatódik. Hiszen máris tervben van egy további, ötven személy életét megkönnyítő új szeretetotthon építése is… Isten, aki elsegített Bétheltől Sareptáig, segítsen a legújabb Sarepta-részleg felépítésében is kegyelmesen, hogy az intézmény újabb testvéreknek is oltalmat és nyugodt életet tudjon biztosítani.

■ Kevehází László

Van 72 órád? Itt vagyok!

A *72 óra kompromisszum nélkül* elnevezésű szociális, önkéntes akció – a három történelmi keresztény egyház, a Magyar Katolikus Egyház, a Magyarországi Református Egyház és a Magyarországi Evangélikus Egyház szervezésében – Magyarország fiatalságát hívja közös összefogásra, hogy együtt tegyenek másokért, környezetünkért. Az idei akció október 8–11. között lesz.

Idén nyolcadik alkalommal országszerte fiatalok kisebb-nagyobb csoportjai három napon, azaz 72 órán keresztül teljesítenek közhasznú feladatokat: közterületeket, erdőt takarítanak, játszótereket újítanak fel, szociális segítségnyújtásban vesznek részt, kulturális műsorokat szervezenek különböző közösségeknek (fogyatékkal élőknek, időseknek stb.).

A *72 óra* célja, hogy a fiatalokat – elsősorban a középiskolás és az egyetemista korosztályt – meghívja, hogy ezen az októberi hétvégén tegyék szabaddá magukat, és segítsenek ott, ahol szükség van rájuk. Továbbá szeretnénk felhívni a társadalom figyelmét a fiatalok erejére, elkötelezettségére, lelkesedésére és segítőkészségére; közben pedig a részt vevő fiatalok megtapasztalják, hogy együtt nagy dolgokra képesek, és hogy segíteni másoknak szabadon nagyszerű érzés, továbbá nagy ajándék.

A programra jelentkezni a *72 óra* honlapjának megújult regisztrációs felületén lehet. A szervezők a jelentkezéseket szeptember végéig várják. (Bővebb információ az esemény honlapján és Facebook-oldalán található.)

Forrás: 72ora.hu

Fröhlich Dávid evangélikus tanár, a Tátra felfedezője

A Tátra felfedezői a pásztorok, a vad után nyomozó vadászok, no meg a kincskeresők lehettek. A fenséges szépségű hegység bejárása, felfedezése azonban csak a 17. században történt meg. Az evangélikus vallású *Fröhlich Dávid* (1595–1648) volt az első, aki négyszáz esztendővel ezelőtt, 1615 nyarán elsőként mászta meg a 2556 méter magas, vadregényes Késmárki-csúcsot.

Ki volt *Fröhlich Dávid,* ez a jeles férfiú? A tudománytörténet őt tartja a magyar földrajztudomány úttörőjének. A szepességi és az erdélyi szászok történetének kutatója volt, de nyelvészként, matematikusként és – mint a kopernikuszi világkép híve – csillagászként is jeles eredményekkel büszkélkedhetett.

A Szepesség szülötte volt, aki a kor szokása szerint külföldi tanulmányútra indult. Az Odera menti Frankfurt „felső universitás iskolájában" képezte magát. Teológiai, valamint természettudományos ismeretekkel felfegyverkezve, tizenkét éves külföldi kalandozás után hazajött, és szülővárosában, Késmárkon telepedett le. A szellemi kincseken túl egy bizonyos szemléletmódot is hazahozott: az ismeretek fő forrása nem az elméleti spekuláció, hanem a megfigyelés.

Ez indította a hegycsúcsok felé. A csúcsmászás közvetlen elindítója egy olvasmányélmény volt: *Petrarca* leírása alpokbeli túrájáról a Mons Ventosusra (Mont Ventoux). Fröhlich így emlékezett: „Én, mint fiatalember, kutatni akarván a hegység magasságát, azon vettem magamat észre, hogy amikor az első sziklacsúcson nagy üggyel-bajjal célomat elérni hittem, a felhők hol magasabban, hol alantabb állottak, és nem egyforma magasan a földtől. Ebből hármat értettem meg: 1. hogy én akkor átléptem a levegő középtájának határát; 2. hogy a felhőknek a földtől való távolsága a pára minősége szerint nem egyenlő, hol magasabb, hol alacsonyabb; 3. hogy a földhöz legközelebb járó felhők magassága jóval kisebb, mint ahogyan a természetbúvárok állítják."

Ő maga két művében, az 1639-ben megjelent *Medulla Geographiae…-ban* és az 1644-es kiadású *Cynosura Viatorumban* is leírja ezt az eseményt. Ennek az útnak az a tudománytörténeti jelentősége, hogy a légnyomásnak a földrajzi magassággal való változását sokkal előbb észlelte, mint ahogy ezt *Torricelliről, Pascalról* vagy másokról az egyetemes fizikatörténet-írás feljegyezte.

Az 1639-ben Bártfán megjelent könyve, mely a földrajztudomány lényegét foglalja össze, *Hunfalvy János* szerint „az első rendszeres magyar földrajzi munka. Csaknem félezer oldalon jeles külföldi forrásmunkák alapján az egész világot, benne hazánk földrajzát is leírja." A másik, Ulmban 1644-ben megjelent munka is – *Bod Péter* szerint – „mindenféle tudományokkal megrakott könyv" volt.

1630-ban Fröhlich a nagy hírű késmárki kollégium tanára lett. *III. Ferdinánd* a „császári és királyi matematikus" címmel tüntette ki, és nyugdíjat biztosított számára. Jó tanárhoz méltóan a tudományok jeles népszerűsítője is volt. A nép számára kalendáriumokat adott ki. Ezek Boroszlóban, Nürnbergben, Ulmban, később pedig Lőcsén, Bártfán, Csepregen, Kolozsvárott, Gyulafehérváron jelentek meg 1623–1649 között. Munkája még halála után is *Lőcsei kalendárium* néven nagy népszerűségnek örvendett műveltséget mélyítő, hasznos jó tanácsokat tartalmazó cikkei miatt.

Magányos alakja századának, korát sok szempontból megelőzte. Tanítványa, követője nem volt, és az utókor sokkal mostohábban bánt vele, mint ahogyan érdemelné.

1648. április 24-én Lőcsén halt meg. Késmárkon fennmaradt a háza (Hradná ulica 22.). 1943-ban még megvolt a Bibliája, eredeti beírásokkal, de azóta nyoma veszett. *Lipták János* Fröhlichről írt tanulmánya készítésénél még jegyzetelt belőle.

Szigeti Jenő

Akiben Isten lelke munkálkodott

Albert Schweitzerre emlékezünk

Albert Schweitzer, alias Oganga, vagyis Nagy Fehér Varázsló száznegyven évvel ezelőtt (1785. január 14-én) született, és ötven éve (1965. szeptember 4-én) hunyt el. Azt hiszem, nem véletlen, hogy idén Schweitzer-évet ünneplünk. Legfőbb elve, az élet tisztelete ugyanis a mostani menekültáradatban is irányadónk lehet. Erről a meggyőződéséről tanúskodik egész élete, szolgálata lelkipásztorként, orgonaművészként, orvosként és íróként.

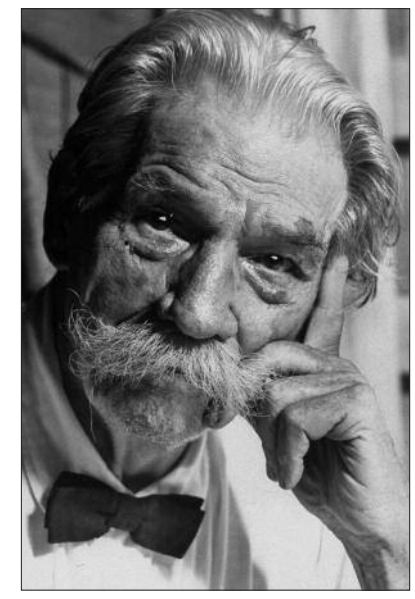

Albert Schweitzer az elzászi Kaysersbergben (akkor Német-, ma Franciaország) elszegényedett lelkészcsaládban született. Anyanyelveként a német alemann nyelvjárást sajátította el, de a francia nyelvet is kisgyermekként szívta magába. A gunsbachi parókián nőtt fel, kilencéves korától itt orgonált is.

Mühlhausenben érettségizett (kitűnő humorral fűszerezett elmondása alapján nem túl sikeresen), ezután a strasbourgi, később a párizsi, majd a berlini egyetemen teológiát és filozófiát tanult, mindkettőből doktorált is. Párizsban *Charles-Marie Widor* orgonaművésznél tanulhatott, s ezek az évek erősítették meg őt a Bach-művek sajátos, stílusteremtő interpretálásában, miszerint *Johann Sebastian Bach* orgonaműveit – a korabeli gyakorlattal szemben – ünnepélyes méltósággal és áhítattal kell játszani. Teológiából habilitált, egyetemi docens lett, és lelkészként működött, 1905-ben pedig megjelent híres Bach-monográfiája.

Még egyetemi tanulmányai alatt érett meg benne az a gondolat, hogy legkésőbb harmincéves korában a tudományok és művészetek helyett más hivatást keres, amellyel az emberiséget közvetlenebbül szolgálhatja. 1904-ben kezébe került a Párizsi Evangélikus Missziós Társaság felhívása, amelyre azonnal igennel válaszolt. Új hivatását pedig a gyógyításban találta meg, így a következő évben – teológiai előadásai, orgonahangversenyei és az írás mellett – megkezdte orvosi tanulmányait Lüttichben. 1912-ben avatták orvossá, egy évvel később pedig orvosdoktorrá. Közben feleségül vette *Helene Bresslaut.*

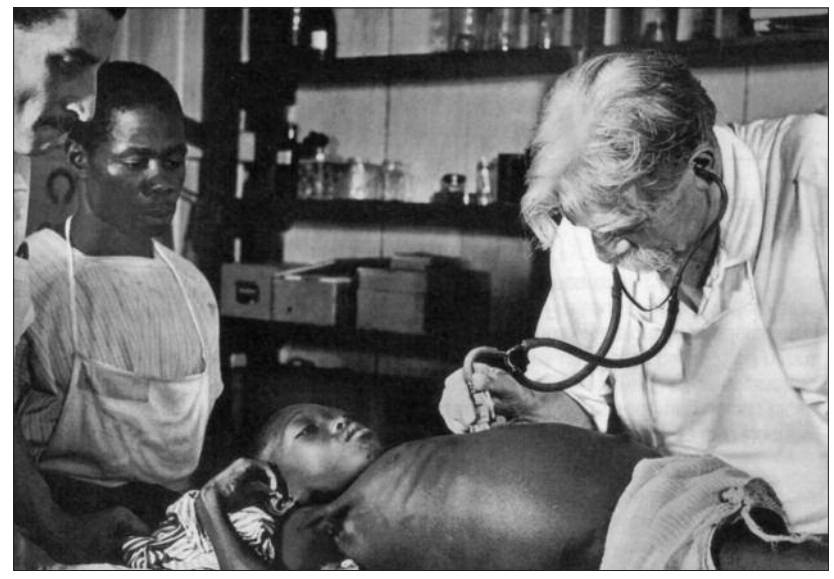

Harmincnyolc évesen elindult Afrikába, s 1913-ban megalapította a ma is működő lambarénei kórházat az akkori francia gyarmaton, Egyenlítői-Afrikában, a mai Gabonban. A házaspár kisgyermekével, *Peterrel* négy évet töltött ott meglehetősen nehéz körülmények közepette, a kezdetleges felszereltség és állapotok ellenére is emberileg minden lehetségest elkövetve. A gyógyítás útjában sokszor babonás vagy vallásos hiedelmek álltak, így sok haláleset – az alapos orvoslás ellenére – önszuggesztióból eredt. Más érdekesség is akadt: egy idős asszony például minden éjszaka kijárt a kórházból összegyűjteni magának a másnapi élelmet, nehogy a kórházi koszttal megmérgezzék.

A világháború kitörésekor Schweitzeréket a franciák házi őrizetbe vették. Ezt a négy évet írta meg Albert *Az őserdő orvosa* című regényében (*Győrkovács László* sebész orvostársa fordításában), amellyel az orvosművész még kamaszkoromban belopta magát a szívembe.

1917-ben francia fogolytáborba internálták őket, ahol Schweitzer kidolgozta etikai álláspontját az élet tiszteletéről. Szerinte a nyugati társadalom fokozatosan elhajlik a legfontosabb etikai alaptól, az élet igenlésétől.

A háború végén hazatérhettek Elzászba, ahol Albert újra lelkészként és orvosasszisztensként kezdett dolgozni, és orgonakoncertjeivel pénzt gyűjtött őserdei kórháza számára. Itt született leányuk, *Rhena* (1919–2009), aki felnőve ugyancsak humanitárius tevékenységet folytatott.

Schweitzer 1924-ben immár családja nélkül tért vissza Lambarénéba. A kórházat azonnal bővíttette és megújította, hogy a barakkokban több ezer embert is ápolhassanak.

Albert Schweitzer sokat ingázott Európa és Afrika között, családja látogatásán kívül azért is, hogy kórházát európai előadásaival és orgonakoncertjeivel próbálja anyagilag eltartani. Orgonaépítőként is tevékenykedett, a gunsbachi és a strasbourgi Szent Tamás-templom orgonáját ő tervezte, és az elzászi-újnémet orgonareform vezetőjévé vált.

Lambarénéi otthonában egy sajátos, orgonapedállal ellátott s mi több, trópusi éghajlatnak ellenálló zongorán gyakorolt. Egy ilyen gyakorlását felvételen is rögzítették (az interneten is hozzáférhető): szívet gyönyörködtető, ahogy kedvenc macskáitól körülvéve s tréfásan bosszankodva rajtuk és a legyeken, kottájába mégis komoly bejegyzéseket írogat, és nagy ünnepélyesen Bachot játszik. Számos regénye, teológiai, filozófiai és zenetudományi értekezése jelent meg, melyek jelentős része ebben a periódusban íródott *(Pál apostol misztikája, Az élet tisztelete, Indiai gondolkodók világszemlélete).*

A második világháború kitörésekor szintén hosszú évekre Afrikában ragadt, s legközelebb csak 1948-ban látogathatott haza. Ettől kezdve haláláig ismét a két földrész között utazgatott.

1952-ben Nobel-békedíjjal tüntették ki. A fogadtatást hűen érzékelteti az alábbi párbeszéd. Épp betegeivel foglalatoskodott, s unokaöccse, aki sebészként szintén a lambarénéi kórházban dolgozott, a rádióból tudta meg a hírt.

„Berontott a doktor szobájába.

– Tudod már a legújabb hírt?

– Tudom. A macskánk négyet kölykezett.

– Nem. Megkaptad a Nobel-békedíjat! Most mondta be a rádió."

(*Marék Antal: Így élt Albert Schweitzer*)

A díjátadáson mondta egyik leghíresebb háborúellenes beszédét, amelyben *Rotterdami Erasmust* idézte: „A háború mindannyiunkat elemberteleníti." Schweitzer rögtön tudta, hogy a Nobel-díjjal járó pénzt mire fordítsa: létrehozott a kórház keretein belül egy kétszáznyolcvan leprásnak otthont és munkát adó leprafalut. Hetvennyolc évesen – nem kis boszszúságára – saját maga felügyelte a munkálatokat, mert az afrikai munkások nélküle nem dolgoztak volna.

Lambarénéban, a kórházban hunyt el kilencvenévesen.

Erős jelleme és humora egész életén végigkísérte. Kezdetben a német vallásos lelkészek és a liberális világnézet látszólagos ellentmondásosságát próbálta összeegyeztetni – nem kevés ellenséges hangtól kísérve. Szinte szimbolikus, hogy egy zsidó származású történész lánya lett a felesége.

Később a bennszülöttek tabuival kellett megküzdenie, hogy gyógyítani tudjon. A két világháborúban a katonák durvaságával és a fogolytábor keménységével nézett szembe. Mindig alkotott, mert őszintén és Isten terve szerint gondolkodni, és nyíltan vállalta nézeteit, melyekkel számtalan nációt gyűjtött egybe a nagy ügyért: többek között magyar orvosok is mentek ki Lambarénéba.

A Nobel-díj átvételétől kezdve *Albert Einsteinnel* (1879–1955) és *Bertrand Russell-lel* (1872–1970) együtt hevesen tiltakozott a nukleáris fegyverkezés és kísérletek ellen.

Életének vezérelvét, az élet tiszteletét nyolcvankilenc évesen magnószalagon is rögzítette. Ez az egész emberiséghez intézett szózata a mai politikai viszonyok között is megállja a helyét, mondanivalója bibliai alapú és örök érvényű. Mi más is foglalhatná össze leginkább Schweitzer életét, mint ennek egy részlete?

„A mi korunkban, amikor az erőszak a hazugság mögé rejtőzik, és oly félelmetesen uralkodik a világon, mint még soha, mégis megmaradok abban a meggyőződésemben, hogy az igazság, a békeszeretet, a szelídség és a jóság az a hatalom, amely minden erőszaknak fölötte áll. Ezéké lesz a világ, mert van elég ember, aki a szeretet, az igazság, a szelídség és a békeszeretet gondolatát mindinkább magáévá teszi – aszerint gondolkodik és él."

Halász-Táborszky Györgyi

Befogadó és nyitott egyház, avagy Ars Sacra a Fasorban

Beszélgetés Aradi György lelkipásztorral

„Felismertük, hogy mind hitéleti, mind kulturális szinten inspirálhatjuk a hozzánk érkezőket" – vallja *Aradi György.* Az idei *nyitott templomok napja* és az *Ars Sacra fesztivál* apropóján a Budapest-Fasori Evangélikus Egyházközség kulturális életéről, a kerületet megszólító hatásáról és az egyházi nyitottságról beszélgettünk a gyülekezet vezető lelkészével.

– A fasori gyülekezet nemcsak az Ars Sacra fesztivál *keretében rendez kulturális programokat: az év szinte minden hetében találkozhatnak az érdeklődők valamilyen kulturális eseménnyel nálatok. Miért érzitek fontosnak, hogy az egyházi alkalmakon túl helyet adjatok kulturális programoknak is?*

– A fasori gyülekezetnek hagyománya a kultúrára való nyitottság. Elég csak régi jegyzőkönyveket elővenni vagy a templomépítésünkre gondolni. Száztíz éves templomunkat nemcsak a korszak egyik legkiválóbb építésze tervezte, hanem összművészeti szinten valósult meg az együttműködés, így a teológiai tartalom többek között *Benczúr Gyula* vagy az üvegművész *Róth Miksa,* illetve épületszobrász-, ötvös-, hangszerkészítő mester és bútorasztalos munkája által alkot egységet nálunk.

A közelmúltra gondolva templomunk padjaiban ülő gyülekezeti tagjaink jutnak eszembe. Közöttük nagyon sok alkotóművész van, vagy kultúrára nyitott értelmiségi, akik szívesen mennek színházba, kiállításra, koncertre. Felismertük, hogy mind hitéleti, mind kulturális szinten inspirálhatjuk a hozzánk érkezőket. Mi ezzel úgy próbálkozunk, hogy a hagyományos mellé többször odatesszük az újat. Törekedtünk arra, hogy ne csak a klasszikus, a már bevált, hanem a kortárs művészet is jelen legyen nálunk. Többek között ebből bontakozott ki az évek óta zajló kamarazenei sorozatunk, az *Inventio con Spirito* is, melyben kortárs és klasszikus egyaránt elhangzik, de megemlíthetem kiállításainkat is.

Kulturális programjainkon is a keresztény elkötelezettség különféle szintjein álló emberek találkozhatnak. A művészet tág teret ad arra, hogy az érdeklődő megnyíljon, egyúttal előszobája annak, hogy teológiailag pontosabb, lelkileg mélyebb elkötelezettséget alakítson ki. Utóbbira nem egy példa van.

– Hogy fogadja ezt a nyitottságot a gyülekezet és a város?

– Nem élhetünk bezárva, így kiemelt szempont számunkra, hogy a gyülekezet és a templom a maga lakókörnyezetét is meg tudja szólítani. Ne csak a „berepülő" evangélikusaink gyűljenek össze nálunk, hanem meg kívánjuk szólítani a környezetünkben lakókat is. Kapcsolatokat ápolunk az önkormányzattal, oktatási és kulturális intézményekkel, civil szervezetekkel is. Ennek a kapcsolatrendszernek egyik új és intenzív állomása a Magyar Írószövetséggel – *Erős Kinga* szerkesztő, kritikus, a szövetség titkára révén – kialakított együttműködésünk. Ennek köszönhetően az *Ars Sacra fesztivál* keretében kiállítás nyílik templomunkról a Magyar Írószövetség klubtermében: két, gyülekezetünkhöz kötődő huszonéves evangélikus, *Kérges Máté* fotós és *Novotny Dóra* grafikus teszi láthatóvá templomunk megannyi szépséges részletét és üzenetét. Ezt a kiállítást a későbbiekben szeretnénk további kulturális intézményekben is bemutatni.

– Hogyan lehet egy száztíz éves templomban ma kortársként jelen lenni? Miként teszitek élővé a régi köveket?

– Attól lesz élő egy templom, ha különböző szintű érdeklődés alapján oda be lehet jutni. A cél az, hogy a Szentírásból fakadó élet- és lelki közösség minél több emberhez eljusson; önmagunk felé való célunk, hogy mások számára is elérhetővé tegyük az evangéliumot. Protestáns templomokban egyáltalán nem megszokott módon gyülekezetünk augusztus elejétől egészen év végéig – naponta 10–13 és 14–17 óra között – két munkatárs vállalásával nyitva tartja templomát. Alaphelyzetben az istentiszteleteken, iskolai áhítatokon, keresztelőkön, esketéseken kívül a templom a hét közel százhatvan órájában zárva lenne. Mi úgy ünneplünk, hogy nyitunk! Így mindenki számára – átlagosan napi ötven látogatóval – bejárható és lakható a templomtér. A betérőknek egyúttal a programjainkat is ajánljuk.

Gyülekezetünk idei mottója: „Száztíz éve fasori evangélikusok az evangélium vonzásában – hittel, nyitottan, közösségben." Hogy mindez ne csupán szlogen legyen, igyekszünk mindent megtenni, például a nyitott templommal, gyülekezeti csendesnappal és a közösségi lét különböző szintjeire szóló hívással.

– Miért fontos nektek az Ars Sacra fesztivál?

– Az evangélikus gyülekezetek többsége érzékeny, minőséget és kincseket hordozó közösség, de kisebbségi helyzetben vagyunk. Minden kisebbségi helyzetben lévő közösség fontos küldetése, hogy megmutassa magát. Az egyik legkézenfekvőbb lehetőség erre, hogy azokon a helyeken mutatjuk meg értékeinket, ahol az erősségeink is vannak. Így bemutatjuk azt, amit élünk, a nyitás által pedig még befogadóbbá válhatunk. Tudom, hogy például Békés megyében kisebb települések gyülekezetei is élnek a fesztivál adta lehetőséggel, és a helyben élők is fogékonyabbá válnak. Mindenképpen pozitív ennek a nyitottságnak az utóhatása.

– Mit értesz utóhatáson?

– Természetesen nem arra kell gondolni, hogy a következő héten a gyülekezeti alkalmak látogatószáma hirtelen megugrik. Arra viszont igenis lehet – erre itt több példa is van –, hogy azok közül, akiket valamikor csak ilyen szinten tudtunk megszólítani, többen mára rendszeres igehallgató, lelki otthonra talált emberek lettek.

– Az Ars Sacra fesztivál *majd minden napján lesz nálatok program. Számodra melyik a legkedvesebb alkalom?*

– Nehéz választani, hiszen a fesztivál keretében kilenc programunk lesz. Többek között fellép nálunk a *Misztrál együttes. Johann Sebastian Bach* születésének háromszázharmincadik évfordulója alkalmából *Fassang László* és *Rohmann Ditta* ad orgona-cselló koncertet, és a vendégünk lesz *Lackfi János* író, költő is. Az írószövetségi fotókiállításon túl a gyülekezeti teremben *Tettamanti Zsófia* textilgrafikái által a középkor biblikus képi világa ölt testet egészen eredeti, új módon.

Számomra izgalmas még a nyitott templomok napja, amelyen *Gálos Miklós* művészettörténész, muzeológus – aki egyben gyülekezetünk kántora is – legfrissebb kutatásáról tart előadást. Tudjuk jól, hogy a templomot tervező *Pecz Samu* nagyon precízen mindent átgondolt, szorosan együttműködött az alkotókkal, így az oltárképet festő Benczúr Gyulával is. Hogy van az, hogy egy kelyhet tartó angyal szobra – szinte eltévedve – egy olyan oltárkép fölött helyezkedik el, amely a napkeleti bölcsek hódolatát jeleníti meg az újszülött Jézus előtt? Hiba vagy tudatos szerkesztés? Ennek járt utána Gálos Miklós…

■ Galambos Ádám
Evangélikus.hu

Szeptember 24.

18 órakor nyílik meg *Tettamanti Zsófia* textilgrafikáinak kiállítása *Testet ölteni – Bibliai történetek* címmel a gyülekezet központjában (Damjanich u. 28/B). A kiállítást *Zászkaliczky Zsuzsanna* művészettörténész nyitja meg.

Szeptember 25.

17 órakor irodalmi beszélgetős est lesz *Lackfi János* íróval, költővel a templomban.

Szeptember 26.

18 órától *Fassang László* orgonaművész és *Rohmann Ditta* csellóművész az idén száztíz éves fasori evangélikus templom jubileumához és a háromszázharminc éve született *Johann Sebastian Bach* művészetéhez kapcsolódnak koncertjükkel. Műsor: J. S. Bach: *Csellószvit; Liszt: B-A-C-H; Kodály: Epigrammák; Debussy: Csellószonáta, 1. tétel; Messiaen: Louange à l'Éternité de Jésus; improvizáció.*
20 órakor *Piros ruhában, szerelemben* címmel versszínházi estet ad *Weöres Sándor* és *Károlyi Amy* verseiből *Lázár Balázs* és *Tallián Mariann* a templomban.

Október 11.

A száztíz éves jubileum kiemelkedő pontja az a **11 órakor** kezdődő úrvacsorai istentisztelet, melyen igehirdetéssel *Gáncs Péter* elnök-püspök szolgál. Az orgonazenés istentisztelet mindazok számára találkozási lehetőséget kínál, akik az elmúlt évtizedekben rövidebb vagy hosszabb időt töltöttek e templom falai között, vagy éppen a következőkben szeretnék otthonukként ismerni e helyet.

A közösség áldásai

A közösség Isten lakóhelye. *„Mert ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az én nevemben: ott vagyok közöttük."* (Mt 18,20) Aki elvonja magát hitbeli testvérei társaságától, és magányos utakon akar csak járni lelki életével, az sorvadásra ítéli magát. Sápadt és vézna, éltető levegőjétől és napfényétől megfosztott lesz a hite. A közösség ápolása bizonyosít meg bennünket mindig újra Isten hatalmáról.

Aki kivonja magát a testvéri közösség áldásaiból, annak megrendülhet a bizonyossága: vajon nem csak szép álom-e az, amit Istenből átélt, és valóságnak bizonyul-e Isten a kegyetlen valóságok világában? De a közösség hathatós gyógyszere az ilyen lelki nyavalygásnak.

Sohasem maradhat a lelkünkbe elzárt kincs az, amit a közösség áldásaiként elnyerünk: az Isten eleven, átélt valósága, erejének szemünk elé tárult bizonyossága. Mindez küldetést, megbízást, parancsot rejt magában a bizonyságtevő szolgálatra.

Ha az Isten jelenléte, amely a közösségben felénk sugárzik, csupán a jelen pillanat szomjúságát elégítené ki, ha az Isten győzelmeiben csak a múltba visszaszálló emlékezet gyönyörködne, és tovább nem volna, akkor meddő misztikus képzelgés volna az Isten jelenlétének élménye, csak a jelen mindent feledtető elragadtatását nyújtaná! Milyen haszontalan kegyes szórakozás volna az Isten hatalmáról megemlékezni, ha azt csak a múltnak a győzelmei bizonyítanák! Mindez nyugodtan maradhatna egy magába zárkózott társaság magánügye, felesleges óráiban űzött időtöltése, ami senki másra nem tartozik, s amit minden kár nélkül rejtve is tarthatnánk a magunk kebelében.

De a közösség áldásaiban éppen az a fontos, hogy a jövőnek a kulcsát kapjuk meg. Azt a jövendőt, amely felénk rohanó kérdéseivel izgat bennünket. S azt a jövendőt, amelynek útvesztőjében annyi kín között vergődik az egész világ, nem tudva: hová és merre? Az Isten színe előtt való közösségünk ezért helyez a vállunkra felelősséget, ezért feszíti meg bennünk a szolgálatnak a rugóit, és ezért küld el bennünket társaink közé nagy, segítő üzenettel. Nem tehetünk másként: hirdetnünk kell azt az Istent, aki holnap is, mindhalálunkig és mindörökké ugyanaz az egyetlen valóság és legyőzhetetlen hatalom: a jövendőnk biztosítéka és az életnek ígérete.

Aki kiszakad a közösségből, annak életében elszáradnak a misszió erőforrásául szolgáló gyökerek, és ajkán elhal az örömhirdető bizonyságtétel. A közösségben kapjuk meg Isten jelenvaló közelségének, az elmúlt napokban is bizonyított hatalmának és jövendő szolgálatokra kötelező ígéreteinek a bizonyosságát. Ezért nem némulhat el sem a szívünkben, sem az ajkunkon sosem Isten dicséretének éneke.

■ Szenczi László

Luther Márton tér Rómában

A múlt héten Rómában teret neveztek el Luther Mártonról. A katolikus egyház központjában a kiátkozott reformátorról.

Bő négy évvel ezelőtt a Lutheránus Világszövetség alelnökeként a Vatikánban jártam, és találkoztam XVI. Benedek pápával. Hazaérkezve beszámolót írtam az egyházi sajtóba. Cikkemet valahogy így fejeztem be: „Taxival megyek a reptérre. A szokásos római dugó miatt sokat állok egy helyben. Egy plakátra leszek figyelmes, amely kiállítást hirdet a Villa Borghesében, Lucas Cranach – A másik reneszánsz címmel. Örömmel nyugtázom, hogy a reformáció festőjének Luther-ábrázolása is szerepel ezen a tárlaton. Elképzelek egy talán nem túl távoli jelenetet: taxiba ülök a római repülőtéren, és urasan csak ennyit mondok: »Via Lutero, prego!«"

Nos, ha ma taxiba ülnék Rómában, így szólhatnék: „Piazza Martin Lutero, prego!"

Korántsem természetes, hogy az Örök Városban megtűrik Luthert. Az evangélikusok csak 1870-ben építhettek templomot, addig csak titokban vagy diplomáciai védelem alatt tarthattak itt istentiszteleteket. Halottaikat az éj leple alatt kellett elvinniük a várfalakon kívüli akatolikus temetőbe.

Persze nem csoda, hogy Luther lényegében tiltólistán volt Rómában, hiszen a reformátor kíméletlen kritikával illette korának pápaságát. Nem egyszerűen az idők változnak, hanem maguk az egyházak. „Roma semper idem", vagyis mindig ugyanaz – mondogatták eleink. A római egyház azonban sokat változott, és ez nemcsak Ferenc pápa szavaiban mutatkozik meg, hanem már az ötven évvel ezelőtti II. vatikáni zsinatban is gyökerezik. De az evangélikus egyház is sokat változott. Augusztus végén Wittenbergben, a reformáció fővárosában jártam, ahol egy konferencia evangélikus fiataljai a helyi katolikus templomban tartották reggeli istentiszteleteiket.

Fontos üzenet a római Luther Márton tér. Említésre méltó, hogy a Colosseum mellett található. Vagyis közel ahhoz a helyhez, ahol keresztények mártírhalált szenvedtek. Ma sokszor beszélünk – a világban tapasztalható keresztényüldözés kapcsán is – vértanúság és szegénység ökumenéjéről. Arról is említést kell tenni, hogy a Piazza Martin Lutero egy olyan parkban található, amelyben manapság különösen sok hajléktalan és menekült bevándorló tartózkodik. A római evangélikus lelkész elmondta, hogy közösségük rendszeresen reggelire hívja a rászorulókat, és segíti a migráns családokat, ezért aztán igen jó helyen van a római Luther tér.

Ez valóban jól van így. Mint ahogy abban is érzek némi jelképet, hogy a magunk diakóniai szolgálatának szervezésében Budapesten éppen a II. János Pál pápáról elnevezett téren osztottunk ételt a migránsoknak.

Ha újra eljutok Rómába, mindenképpen megkeresem a Luther Márton teret. Ott talán majd egyszerre élem át a tiszta evangéliumért folytatott küzdelmet és a vágyat, hogy helyreálljon az egyház látható egysége. Ott emlékezni fogok az első századok vértanúira, és találkozhatok korunk szenvedőivel. Azt hiszem, a névadás és mindez az érzés összefügg a zsoltár bátorításával: „Az Úr meghallgatott, tágas térre vitt engem." (Zsolt 118,5)

Halkan mondom: ez a tágas tér még a Luther térnél is nagyszerűbb!

■ Fabiny Tamás

Elhangzott a Magyar Rádió Vasárnapi újság című műsorában szeptember 20-án.

Médiaoktatás – protesta

A médiamunkások képze

A balatonföldvári Bethesda Baptista Üdülő és Konferencia-központban *Médiaoktatás – protestáns szemmel* címmel tartotta ez évi médiaműhelyét szeptember 11–13. között a Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz). A találkozó középpontjában ezúttal – a *reformáció és oktatás* tematikus évhez kapcsolódva – az újságíróképzés állt. A konferencia vendég előadói a hétvége mintegy negyven résztvevőjével közösen azt az alapkérdést járták körbe: egyáltalán tanítható-tanulható-e az újságírás iskolai keretek között, avagy a zsurnalisztika fogásai igazán csak a műhelymunka során, a gyakorlatban sajátíthatók el?

„Műhelynyitó áhítatában" *Mészáros Kálmán,* a Magyarországi Baptista Egyház főtitkára *Lukács evangéliumának* első négy verse alapján a hiteles, megbízható tájékoztatás alapkövetelményéről, *Szókratészt* is idézve pedig az információk szűréséről – igazságuk, jóságuk, hasznosságuk megítéléséről – beszélt. Mint mondta: akár az Isten által ránk bízott jó hírt, akár más információt adunk tovább, a cél az olvasók, hallgatók, nézők „jóllakatása" kell, hogy legyen.

Kommunikált elmélet

Az egyházi felsőoktatási intézmények közül a Károli Gáspár Református Egyetemen (KRE) és a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen (PPKE) folyó kommunikációoktatás állja (nem túl régóta) a sarat. Előbbi intézményt – ahol néhány éve mesterszakot is indítottak az alapszak mellé – *dr. Balla Péter* rektor képviselte a médiaműhelyen, előadása azonban inkább az egyetem egészének szervezeti felépítésére, ars poeticájának, szellemiségének bemutatására „szorítkozott"…

Faggyas Sándor, a Prúsz alelnöke (balra) kerekasztal-beszélgetést vezet. (A felvételen T. Pintér Károly Prúsz-titkár, Heltai Miklós, Komlósi Gábor és Osztovits Ágnes.)

Konkrét tapasztalatait osztotta meg viszont a PPKE-n folyó „kommunikátorképzésről" az az *Osztovits Ágnes,* aki maga is bábáskodott a kommunikáció és médiatudomány szak elindításánál, s aki már a tavalyi médiaműhelyen tartott előadásában is bepillantást engedett a kulisszák mögé. Nosztalgiával idézte fel: annak idején kiemelt szerepet szántak az eszmetörténetnek, a helyesírásnak, az idegennyelv-ismeretnek, az etikának és a jogérzékenységnek – aztán ezek szép lassan háttérbe szorultak, s ezzel együtt a képzés minősége is drasztikusan romlott.

A *Heti Válasz* főmunkatársát elkeseríti a mai hallgatók tájékozatlansága és igénytelensége, ezért maximálisan egyetért azzal, hogy az egyetemi szintű képzés átalakításra szorul. Húsz év tapasztalatával a háta mögött meggyőződése – és ezt minden fórumon elmondja –, hogy kommunikáció szakot csak szakpárban volna szabad meghirdetni.

Osztovits Ágneshez képest némiképp engedékenyebben nyilatkozott a mostani kommunikáció szakos hallgatókról *dr. Antal Zsolt* szociológus, médiakutató, a PPKE adjunktusa. Nem mentette fel őket a személyes felelősség alól, de árnyalta a képet azzal, hogy rávilágított, milyen kihívásokkal kell megbirkózniuk a mai fiataloknak. „Olyan korban élünk – fogalmazott –, amelyben az egyetlen bizonyosság a változás." Kérdés: tudunk-e alkalmazkodni ehhez. Hiszen ha minden megváltozott, és most is folyamatosan változik, akkor a hagyományos módszerek már nem működnek.

Fokozottabban igaz az, hogy a tanár hozzáállásán, energiaráfordításán áll, előhozza-e diákjából a legjobbat, és a tanítvány túlszárnyalja-e a mestert. Ehhez a tehetséggondozásban már működő modellt, a személyes kompetenciafejlesztés lehetőségeit ajánlja – ezt alkalmazzák a Nemzeti Közszolgálati Egyetem általa felügyelt média- és közszolgálati kommunikáció szakirányú továbbképzési szakán is. A módszer lényege, hogy a hallgató belső pszichológiai hajtóerőinek feltérképezése után az egyéni adottságai ismeretében személyes életutat terveznek meg neki.

Iskolapéldák

Kommunikációs szakembereket nemcsak felsőfokú oktatási intézmények képeznek, hanem magániskolák is. Ezek között kétségkívül az egyik legsikeresebb a Komlósi Oktatási Stúdió (KOS), amelynek alapító ügyvezetőjét nemrég elnökévé választotta a – közelmúltig etalonnak számító újságíró-iskolát is fenntartó – Magyar Újságírók Országos Szövetsége (MÚOSZ).

Miután a médiaműhelyre *Komlósi Gábor* még „csak" saját iskolájának vezetőjeként kapott meghívást, az egykori sportriporter főként a KOS-ban megfordult diákok lelkesedésére, eltökéltségére, karriertudatosságára hozott példákat. Számos ismert médiaszemélyiség került ki az immár elsősorban televíziós szakemberek képzésére specializálódott Komlósi Oktatási Stúdióból, s a tulajdonos nem rejtette véka alá, hogy sikerük titka a *gyakorlatorientált* képzésben rejlik.

A tapasztalt médiaoktatók szájából elhangzottak hasznos munícióval szolgálhattak a Magyar Tudományos Akadémia Néprajztudományi Intézetének kutatója, *dr. Nagy Károly Zsolt* antropológus, református teológus számára is, aki – szakfelelősként – a Sárospataki Református Teológiai Akadémián jövő szeptemberben induló kommunkikációs képzésre hívta fel a jelenlévők figyelmét. A konferencia első előadójaként a nyilvánosság különböző színterein való jelenlét fontosságát taglalva, az *egyházi kommunikációs szakreferens* elnevezésű új sárospataki szakkal kapcsolatban hangsúlyozta: „A társadalmi jelenségekben eligazodni és azokról a média nyelvén kommunikálni képes szakembereket szeretnénk képezni, akik közvetítő szerepet is be tudnak tölteni a társadalom különböző kultúrájú rétegei között, akár a cigánymisszióban is". Hozzátette: szeretnének hozzájárulni az önszerveződő, kapcsolathálóra épülő egyházi közösségek megerősödéséhez.

Ugyancsak a bevonás-bevonódás fontosságát hangsúlyozta az emberi méltóság tiszteletére kihegyezett előadásában *Heltai Miklós* nyugalmazott gimnáziumi igazgató. A *Karácsony Sándor* örökségét gondozó Csökmei Kör elnöke a nagyszerű pedagógus azon gondolatát emelte ki, hogy a minőségi értékközvetítés alapja és célja az „örök emberi" felmutatása. Mindez csak akkor lehetséges, ha hajlandók vagyunk áldozatot hozni, tiszteletben tartjuk a megszólított fél autonómiáját, és egy nyelven beszélünk vele.

Önvizsgáló gyakorlatok

Klasszikus értelemben vett műhelymunka ugyan nem szerepelt a programban, de *Arany Lajos,* a Tiszántúli Református Egyházkerület *Lícium* médiaportáljának főszerkesztője ezúttal is önvizsgálatra késztetőn hívta fel a figyelmet a nyelvhasználat pongyolaságaira. Előadásában „rettenetesen nagyszerű" példákkal illusztrálta, milyen stilisztikai hibáktól, bornírt megfogalmazásoktól *(tudniillik: most akkor rettenetes vagy nagyszerű? – a szerk.)* hemzseg nemcsak a bulvár-, hanem olykor az egyházi sajtó is. A szintén Debrecenből érkezett *Ozsváth Sándor* művelődéstörténész, az egykori Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola nyugalmazott docense ugyancsak „veszszőparipáján lovagolt". A verbális és nem verbális kommunikáció oktatásának szükségességéről szólva a tiszta, érthető, a magyar nyelv szabályait követő, a rendelkezésre álló eszközöket (például orgánum, hangsúlyozás, ritmus) helyesen-tudatosan használó beszédmód tanításának újra kötelezővé tétele mellett érvelt – meggyőző beszédtechnika-tréninget is tartva a hallgatóságnak.

A konferencia zárásaként *Győri Kornél* nyugalmazott teológiai professzor, a *Békehírnök* baptista hetilap egykori főszerkesztője mondta el összegző gondolatait, majd *Kádár Zsolt* nyugalmazott református esperes, a *Theologiai Szemle* szerkesztőbizottságának elnöke búcsúztatta igei útravalóval a reformáció születésének közelgő ötszázadik évfordulóját – szövetségi szinten is – szem előtt tartó protestáns médiamunkásokat.

■ Vitális Judit

■ Győri Kornél

Az alcím eleje olyasmit feltételez, ami vagy van, vagy nincs, de úgy tűnik, hogy inkább nincs. Ezt sugallná ugyanis egy 2012 júniusában a *Mandiner.hu* internetes portálon közölt értékelő tudósítás *Bánlaki Dalma Stella* tollából. Ez áll az írás bevezető részében: „…létezik-e ma Magyarországon újságíróképzés, és van-e a szakma oktatásának jövője – többek között ezekről a kérdésekről vitatkoztak a szakma jeles német és magyar képviselői a Goethe Intézetben." A tudósító szerint *Javorniczky István,* a Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola tanára, az Újságírás Központ vezetője leszögezte: nincs ma hazánkban hagyományos újságíró-iskola.

Természetesen van kommunikációs képzés, vannak rövidebb-hosszabb, alkalmi, tanfolyamszerű képzések, konzultációk vagy akár – mint ez az alkalom – konferenciák; magukat újságíró-iskolaként meghatározó intézmények is (például a *Bálint Györgyről* elnevezett intézmény a Magyar Újságírók Országos Szövetségének keretében). Mi lehet e határozatlanság oka? *Havas Henrik* szerint az Eötvös Loránd Tudományegyetem például azért zárkózik el e szak oktatásától, mert az újságírás nem tudomány.

* * *

Nos, ez utóbbi vélemény csak első hallásra bántó. Mert – szerintem – mindenféle jó újságírásra igaz, hogy az éppúgy nem tudomány, mint a versírás, a regényírás, és hadd tegyem hozzá, nem tudomány az üzenetet közlő prédikáció sem. A tudomány olyasmi, ami megtanítható és megtanulható. Az imént találomra felsorolt „nem tudományok" ihletközeli dolgok, ezért az, ami a lényegük, tanítással nem adható át, tanulással nem sajátítható el…

A latin mondás szerint „poeta non fit, sed nascitur", azaz: „A költő nem lesz, hanem születik." A költő helyébe írhatok regényírót, festőt, zongoristát és – engedtessék meg – újságírót is, mégpedig meggyőződésem szerint teljes joggal. Ám okkal vetheti közbe valaki: „De kérem, az itt említett hivatásfajták művelőinek legtöbbje semmire sem vinné, ha nem tanulna rengeteget!"

Nos, tanulnak is. Tanul a költő, a festő – és sorolhatnám tovább –, ha nem is mindig a szó megszokott, iskolás értelmében.

Tanul, de mit? Talán könnyebb megfogalmazni, hogy mit nem. Tanulással nem szerezheti meg vagy növelheti a tehetséget, nem szerezheti meg és nem növelheti az őt betöltő és bármilyen kezére álló eszközzel továbbítandó üzenetet. Mert, mint idéztük, a költő nem lesz, hanem születik isteni ajándékként és isteni teherrel, amely az Örökkévaló rendeléséből már a születés előtt eldőlt… Tehet-e bármit mindehhez akár a kiválasztott, akár az őt körülvevők közül bárki is tanulással, tanítással? Úgy vélem, igen, de csak ha kiválasztott…

Spurgeon (*Ravasz László* református püspök, teológus szerint a prédikátorok fejedelme) így felelt azoknak a gyülekezeteknek, amelyek panaszkodtak, hogy a lelkészképző iskolájában végzett sok jó igehirdető között van néhány gyönge hitszónok is: „Atyámfiai, kavicsból nem, csak nyers gyémántból lehet briliánst csiszolni."

Az újságírást közvetlenül, illetve közvetve szolgáló-fejlesztő kezdeti és későbbi ismeretgyűjtésről szólva, elsőre talán meglepő módon, annak inkább iskolán kívüli útjait ajánlotta – egy internetes fórumon megjelent hozzászólás szerint – a *Heti Világgazdaság* egyik újságírója is: „…ma aki újságíró szeretne lenni, ne média szakra menjen. Ugyanis ott nem tanítják meg sok mindenre. Egy újságírónak értenie kell ahhoz, amiről ír – tehát egy olyan szakot válassz, ami az érdeklődési körödbe esik, amely témáról szívesen írnál, és azt végezd el. Magának az írásnak a készsége jöhet csuklóból (ezt nevezik tehetségnek), de ha nagyon papír kell, vannak pár hónapos újságíró-tanfolyamok…" (…)

* * *

Az értelemmel bíró médiaképzés – legyen intézményes vagy önképzés – nemcsak Isten adta tehetséget feltételez, hanem azt is, hogy a képzendő szívét általa mindenképpen közlendő érték, értékek töltik be. (…)

Mielőtt erről néhány szót szólnék, ne feledjük mindennapjaink tapasztalatát, hogy párhuzamosan, de nem azonos súllyal többféle értékrendszer is létezik egymás mellett. Egymással versengve egymás gyöngítésére, hatástalanítására törekednének. Ám úgy tűnik, hogy az értékversengés már-már eldőlt. (Sajnos azon értékek kárára, amelyeket hitünk és tapasztalatunk alapján valóságos és nélkülözhetetlen értékeknek tartunk.)

Hankiss Elemér szociológus negyedszázaddal ezelőtt megfogalmazott értékosztályozása még komoly tényezőként mutatta be a hagyományos keresztény értékrendet, amelynek előnye az volt, hogy hosszú évszázadokon át lehetővé tette a hiánytársadalmakban élő emberek számára azt, hogy súlyosan ínséges körülmények ellenére is értékekben gazdag, értelemmel és reménnyel teli életet éljenek. Ezt követte vagy inkább kiegé-

szítette a reformáció hatására az úgynevezett puritán-felhalmozó értékrend, amely az előzővel szemben már nem veszi adott és megváltoztathatatlan állapotnak a létfenntartó javak hiányát, hanem minden emberi erőt és szándékot e javak felhalmozására mozgósít. Puritán-aszketikus jellege abból következik, hogy a gyors

áns szemmel

Jót s jól!

ése, különös tekintettel az értékközvetítés minőségére

felhalmozás érdekében visszaszorítja a fogyasztást.

Napjaink egyre inkább eluralkodó fogyasztói-hedonista értékrendje már sem a javak szellemi értékek alá rendelését, sem szorgalommal és takarékossággal való felhalmozását nem tekinti céljának, hanem a felhalmozott javak fogyasztását s az általuk nyújtott lehetőségek kihasználását, élvezetét hangsúlyozza.

A keresztény ember számára csüggesztő hatású az, hogy a hagyományos értékrendek – a médiát uraló etikai liberalizmus által történő tudatos mellőzése vagy idejétmúltként történő bemutatása miatt – háttérbe szorultak a fogyasztói-hedonista értékrenddel szemben. Néha találkozhatunk még olyan megnyilatkozásokkal, amelyek megengedően szólnak a *Tízparancsolatról* mint egyetemes és ma is érvényes értékről, de mindjárt hozzáteszik, hogy ez természetesen a *Tízparancsolatnak* csak az embertársi kapcsolatokat szabályozó második táblájára érvényes.

Mindezt látva egyfelől úgy véljük, hogy égető szükség lenne a kereszténység által fontosnak tartott értékek közvetítésére. Másfelől úgy lát-

MAROSI NAGY LAJOS FELVÉTELEI

juk, hogy elkéstünk, mert ez a napjainkra kialakult, merőben új helyzetben már lehetetlen.

* * *

Dr. Reuss András evangélikus teológiai professzor nem sokkal a rendszerváltozás után egy reformációi emlékünnepen arról beszélt, hogy mi, akik a múlt rendszerben kitüntetett ellenségként kezeltettünk, arra számítottunk, hogy a diktatúra elmúltán, az új rendben a kitüntetett barát státusában részesülünk. Ehelyett azt tapasztaljuk, hogy inkább a „futottak még" kategóriába kerültünk. Úgy véljük, emiatt korlátozottan működhet, olykor el is lehetetlenül misszionk. Újpogány világ vesz körül bennünket, keresztényeket. Ám ekkor az előadó eszünkbe juttatta, hogy ez nem új jelenség. A kereszténység egyszer már szembesült ilyen helyzettel, mégpedig elindulásakor, az 1. században, körülvéve a régi pogány világgal. Távoli hitelődeink azonban nem estek kétségbe, Mesterük által küldve bárányokként elindultak értékeikkel a farkasok közé, és egy évszázad alatt mellőzhetetlen tényezővé izmosodtak a Római Birodalomban.

Újpogány világunk fő jellemzői tulajdonképpen azonosak a régi pogány világ ismérveivel; a hedonizmus, a bibliai fogalmak, igazságok terén mutatkozó általános tudatlanság, az a tény, hogy kicsiny nyájként vagyunk jelen az embervilágban. Ezért eredményt ígérő, ha az apostoli kor kereszténységének gyakorlatából tanulunk, hogy értékközvetítésünk miként lehetne hatékony a mában is. (Éppen csak utalok Pál apostol athéni beszédének tanulságaira, az őskeresztyének világot legyőző, magukkal ragadó hitére és az általunk képviselt értékeket hitelesítő példás életére.)

Médiamegnyilatkozásainkban, az értékek közvetítése közben először mindig gondosan tisztázzuk, hogy kivel állunk szemben, kit akarunk megszólítani. Ahogy Pál tette: *„…mindenkinek mindenné lettem, hogy mindenképpen megmentsek némelyeket."* (1Kor 9,22)

* * *

Korunk, mely a keresztény értékek közvetítése során számos nehézséget támaszt velünk szemben, mindenképpen visszahat ezután tervezendő intézményes médiamunkás-képzésünkre, de szükségszerűvé teszi önképzésünk módosítását is.

Tanuljunk a csapatjátékok sikeres edzőitől, akik minden esetben gondosan tanulmányozzák az ellenfél játékát, és ahhoz igazodva készítik fel győzni vágyó játékosaikat.

Az egyházi lapok olvasói ma még a hagyományos médiaeszközökkel is elérhetők, de ha már egyházi közegen kívülieknek írunk, vagy az elektronikus médiában akarunk értéket közvetíteni, jusson eszünkbe, amit a Biblia az újpogány világ megszólításának módszerére nézve parancsolóan előír: az első pünkösd csodájának egyik lényeges eleme, hogy *„mindenki a maga nyelvén hallotta őket beszélni"* (ApCsel 2,6).

Ehhez még hadd idézzem egy szegedi kerekasztal-beszélgetés – amelyen a közmédia vezetői és a Magyar Katolikus Rádió képviselői vettek részt – katolikus résztvevőjének szavait: „A Magyar Katolikus Rádió műsorstruktúrájával kapcsolatban *Radetzky András* vezérigazgató-helyettes közölte, igaz, közvetítenek szentmiséket, de nem ez a hangsúlyos, műsoraik 90%-a közszolgálati. A médium elsősorban azokat az embereket kívánja megszólítani, akik még nem vagy már nem gondolják magukat vallásosnak (…). Az egyház tulajdonában álló rádió éppen ezért az embert a maga teljességében próbálja megszólítani, mindennel foglalkoznak, ami jelen van egy átlagos ember életében."

Az értékközvetítés ugyanakkor történjék átéléssel. Mert ma is igaz, amit immár közhellyé lett dalszövegében a *Piramis* együttes megfogalmazott: „Égni kell annak, aki gyújtani akar."

Az értékközvetítés eleve nehéz feladata korunkban szinte emberfeletti elszántságot és erőt igényel. Bátorításként jusson eszünkbe Urunk ígérete: *„Veletek vagyok!"* Ami pedig az általunk végzendőt illeti, megosztom Önökkel az életem során sok lehetetlen helyzeten átsegítő afrikai közmondást: „Ha van cél, lesz hozzá ösvény is."

A szerző nyugalmazott teológiai professzor, a Békehírnök baptista hetilap korábbi főszerkesztője. Az írás a Protestáns Újságírók Szövetségének Médiaoktatás – protestáns szemmel című konferenciáján, Balatonföldváron szeptember 13-án elhangzott előadás szerkesztett változata.

Egy „médiapartizán" gondolataiból

■ Petrőczi Éva

Elöljáróban el kell mondanom: hivatalos médiaiskolában, kommunikáció tanszéken soha nem tanultam, és soha nem tanítottam. Ez nem érdem és nem erény, csupán puszta tény. A Károli Gáspár Református Egyetemen a magyarirodalom-oktatás keretében, a kezdeti, még tanfészekszerű és reménnyel teli esztendőkben azonban volt egy meglehetős látogatottságú szemináriumom, *Alkotó írás, alkotó megszólalás* címmel. Innen olyan, ma már közismert hallgatók kerültek ki, mint *Elekes Dóra* író, műfordító, szerkesztő, illetve a Délvidékről hozzánk került *Szegedi Szabó Béla* költő, drámaíró. Eredményeik, sikereik természetesen nem nekem köszönhetők, én legfeljebb publikációs fórumokkal, műhelyekkel tudtam őket összekötni, pontosan úgy, ahogyan a későbbi évek legtehetségesebb műfordító-palántáit is.

Az ő vers- és prózafordításaikból jó néhány helyet kapott a *Reformátusok Lapjában,* de olykor még nem egyházi lapokban is. Az előbbiekben felidézett speciálkollégiumot, az Úr ma már nagyon távolinak tűnő 2000. évéből, csak azért említem meg, mert az „alkotó megszólalásnak" szentelt órákon már akkoriban is több évtizedet kitevő médiás tapasztalataimat, szerény autodidakta tudományomat (és természetesen kudarcaimat, köztük első helyen a mázsányi Uher magnók kétbalkezes kezelését!) is megosztottam a legalább harmincfőnyi hallgatósággal. (…)

De miért is nevezem magamat „médiapartizánnak"? Mi, az ötvenes években vagy még korábban születettek még akkor sem kaptunk-kaphattunk formális kommunikációs képzést, ha történetesen szerettünk volna. Egyszerűen azért, mert kis hazánkban ilyen akkoriban egyáltalán nem létezett. Most viszont – s ezt nem tiszteletlenségből vagy szakmai irigységből mondom – a magyar piac korlátaira, szűkös lehetőségeire ügyet se vetve irreálisan magas a hivatalos egyetemi-főiskolai kommunikáció tanszékek és magánkurzusok száma. (…)

Ahogyan soha nem részesült formális kommunikációs képzésben a medveanyahangú és ugyanakkor nem mindennapi intelligenciájú rádiós nagyasszony, *Szabó Éva* sem, aki (…) nem egyszerűen beleérző és tapintatos, arányt soha nem tévesztő kérdező volt, hanem türelmes hallgató is. Olyan interjúkészítő és sorsfeltáró, aki egyrészt soha nem tolakodott be egy-egy riportalanya belsőbb szobáiba, az az féltve őrzött magánszférájába, másrészt pedig soha nem akarta a saját mániáit, erőszakos mindenáron-célkitűzéseit az áldozat nyakába varrni, ahogy – fájdalom – mindmáig oly sokan teszik.

Eszem ágában sincs saját fészkünk, a nekem nagyon kedves és nagy becsben tartott egyházi média háza táján békétlenséget, feszültséget szítani, vagdalkozni és sebeket osztogatni számomra nagyon kedves és megbecsült kollégáknak. Egy olyan közösségnek – és itt a Protestáns Újságírók Szövetségére gondolok elsősorban –, ahol annyi szeretetben, sőt elismerésben volt részem, teljesen más munkahelyi légkörben eltöltött életem kései szakaszának befogadó közösségeként. De – épp e kapcsolat hitelességének megőrzése jegyében – jeleznem kell néhány, specifikusan ezen a területen tapasztalható visszásságot, sürgős stílusváltásért kiáltó stílustalanságot. Elsősorban is azt, hogy ez a szolgálati terület különösen „érzékeny plánta", amely gondozóitól kettőzött tapintatot és önmérsékletet követel.

Mert az egyházi médiamunkás egyszersmind lelkigondozó is, sőt az egyetemes papság elvének gyakorlója. Vagy azzá kell érnie. Nagyra becsülöm a nem pénzért s nem hírért-névért, hanem csakis Isten dicsőségére munkálkodó rádiós evangelizátorokat. Akik éppen úgy, olyan önzetlenül igyekeznek Isten igéjének terjesztése mellett a szűkölködőkön és a betegeken is segíteni, mint ahogyan egy másik, néhány éve elhunyt rádiós barátnőm, a református lelkészlány *Ungváry Ildikó* tette. Ildikó – *Segíthetünk?* című műsorával és rissz-rossz autóival – *Kádár* apánk uralma idején teremtette meg az ő mostani, karitatív tevékenységük őstípusát, a rádiós diakóniát.

Úgy tapasztaltam azonban, hogy a csak egyházi profilú, világi adásokban nem dolgozó médiamunkások közül sokan „túlszeretik" valóban magasztos, de épp ezért önmegtartóztatást igénylő küldetésüket, s egy-egy riportalanyukat nem ritkán valósággal Üdvhadsereg-stílusú csinnadrattával közelítik meg. Mégpedig olyan módon és olyan módszerrel, hogy a szikárabb stílusú megszólalók hívő, ámde nem harsányan hívő megnyilvánulásait – bocsánat a nyílt fogalmazásért – fel- és lekonferáló szövegeikben gyakorta „szent szósszal" öntik nyakon, nemcsak beszélgetés közben, de gyakran az utómunkálatok során is. Olyannyira, hogy a szegény, puritánusabb stílusú alany nemegyszer csak az adás idején hallja először ezeket a lényétől meglehetősen idegen kommentárokat.

Erről az egyházi rádiós stílusról – ismét csak grácia szegény fejemnek és kóros őszinteségemnek – nekem mindig *Karinthy* agyonszeretett-agyoncirógatott nyula jut az eszembe.

Összefoglalva: hívő sajtómunkás mivoltunkat az egyházi és a világi médiában egyaránt úgy tudjuk igazán képviselni és bizonyítani, ha nem foggal-körömmel, hanem a természetesség jegyében tesszük. Elfogadva, hogy a néha elkerülhetetlen, színpadias, arénákat betöltő kitárulkozások mellett helyet kell biztosítani a csöndes, elmélyült konfessziókat is.

Természetesen nagyon jól megértem és átérzem, mi is áll e gyakori „szent harsányság", olykor már-már zavaró agresszivitás hátterében. Sok évtizednyi elhallgattatás után egyfajta ösztönös és érthető rivalizálás ez a sem halknak, sem igazán elegánsnak nem mondható „másik" médiavilággal; egészen olyan, mint egy kétségbeesett „Ránk is figyeljetek! Mi is itt vagyunk!" kiáltás. De a harsogást túlharsogni, az erős színeket még harsányabbra mázolni elhibázott és hálátlan feladat. (…)

A fenti, kritikusabb megjegyzésekkel szemben ezek után örömmel mondhatom: van azonban számtalan olyan erény, amely egyértelműen elsősorban, sőt kevés kivétellel kizárólag az egyházi szférában dolgozó kollégáknál tapasztalható. A talán legfontosabb az, hogy ők képesek – s olykor, legalábbis remélem, mi, vagyis még a külsős vendégmunkások is képesek vagyunk – különbséget tenni a teológia nyelvén szólva az *ideig való* és az *örökkévaló* dolgok között. Ez természetes, hiszen a mi Főnökünk nem az MTVA Naphegy téri főhadiszállásán lakozik, az aktualitások és a divatok bennünket kevésbé kötnek gúzsba. (…)

Ébredjetek! – Poszt-európai csapdák

A röszke–horgosi „csatatéren” 9/16-án történtek margójára

Poszt-Európa – európaiként és magyarként ez a fogalom motoszkál bennem azok után, amiket az elmúlt hetekben a menekültekkel kapcsolatban láttam és tapasztaltam sok millió honfitársammal és európai uniós polgárral együtt. De különösképpen azután, ami szeptember 16-án – nevezzük 9/16-nak 9/11 mintájára – Röszke 2 határátkelőnél történt. Úgy gondolom és érzem, hogy a *poszt-Európa* fogalom nagyon is ráillik arra a helyzetre, amely tegnapra-mára kialakult. Mert helyzet van.

Dr. Békefy Lajos

Tudjuk, mi történt. De a történtek után Európa már nem az, ami korábban volt. Nem az, mert kiderült, hogy a hazánkkal szomszédos Szerbia területén nem csak együttérzésünkre, Európa és hazánk segítségére, szolidaritására rászoruló, otthonaikból hitük, nemzetiségük vagy csak egyszerűen létezésük okán elüldözött menekültek vonulnak át, keresve és találva befogadást, humanitást mint kézzelfogható európai értékeket. 9/16-án ugyanis kiderült, hogy hiába nyitotta meg Horvátország és Szlovénia az újabb menekültösvényt, vannak olyanok, akik csak azért is maradnak ott, ahol – most már harminc napra – lezárult előttük a menekültút.

Aki menekül, az nem provokál

Ha valaki menekült, akkor keresi a menekülés útját, a „vészkijáratot”, és nem dekkol százas tömegben egy sokadik biztonságos ország lezárt államhatára előtt. Aki igazán menekült, az nem rugdalja, feszíti fel az államhatárnak kialakított kaput, az nem tör-zúz, hogy tudatos, ösztönös vagy nagyon is manipulált, forgatókönyvszerű agresszivitása kiéléséhez kődarabot szerezzen, fahusángot találjon, autógumikat gyújtson fel. Aki menekült, az menekül, nem provokál.

Az is 9/16 meglepő történései közé tartozik, hogy ezek az agresszív provokatőrök a szerb rendőrök szeme láttára nyugodtan felmászhattak a valamikori vámmentes üzlet tetejére, s a háztetőről folytathatták a magyar rendvédelmi erők hajigálását. Hasonló rendbontás esetén Európa melyik országában ne lépne közbe azonnal a rendőrség? A szerb oldalon ilyet nem láttunk. Csak tétlenül szemlélődő „rendőröket”.

A korábbi, a törékeny békére és egyensúlyra kínosan vigyázó Európa már mögöttünk lenne – két világháborújával, forradalmi és ellenforradalmi tapasztalataival, leomló falaival, szörnyű börtöneivel, titkos és kevésbé titkos szolgálatainak rémtörténeteivel meg az egyesülés, újraegyesülés „határtalanságával”, heurékájával, üdvmámorával?

Poszt-Európa – ahol megjelent az a sajátos harcmodor, amelyet eleddig csak a Közel-Keletről ismert a világ. És most itt mutatkozott be határainknál.

Újraéledő nacionalizmusok

Azt jó ideje mondogatjuk, hogy posztmodern korban élünk, posztmodern társadalomban, posztszekuláris – „(f)elvilágiasodás” utáni – keresztyénség jelzi az öreg kontinenst.

Milyen csapdába gyalogolt Európa? S vajon kik keverték bele az újraéledő nacionalizmusok életveszélyes csapdájába? Mert az a 9/16-ra történt külföldi reagálásokból is egyre nyilvánvalóbb, hogy az ősrégi előítéleteken bizony nem vagyunk túl. Azaz a posztmodern Európának (vagy legalábbis egyes régióinak) még nem sikerült eljutnia a *posztnacionalizmus* korszakába, amikor a normális, egészséges és nélkülözhetetlen nemzettudat nem torzul ellenségképeket gyártó műhellyé, nacionalista szűkkeblűséggé.

Ellenkezőleg. Úgy tűnik, hogy ez a menekültáradatos, kritikus helyzet ismét felszította azt, ami a hamu alatt ezek szerint mégis ott parázslott, parázslik. Hogyan lehetne másként értelmezni a „jó szomszédok” felelős politikai vezetőinek megnyilatkozásait? Amikor a román miniszterelnök így fogalmaz: emberként és európai polgárként felháborodik azok miatt a magyar intézkedések miatt, amelyekhez hasonlókat Európa eddig csak az 1930-as, 1940-es években látott. Milyen történelemórai torzítás emlékképei jönnek elő benne?

Vagy amikor az Egyesült Államokban hivatalos látogatáson tartózkodó szerb miniszterelnök az események hírének hallatán kijelenti: „Segítünk népünknek, és senkinek sem engedjük meg, hogy megalázzon minket, és többé senkinek sem engedjük meg, hogy a Szerb Köztársaság területére könnygázt dobjon.” (Miről beszél a belgrádi miniszterelnök?) Majd ugyanebben a szellemben hozzáteszi: „Képesek leszünk megvédeni országunkat, nemzeti méltóságunkat és területünket. *Ha szükséges lesz, az európai értékeket az Európai Uniótól is megvédjük.”*

Miféle döbbenetes logika és érvelés ez?

Európa értékei között az idegenek befogadásának keresztyén erkölcsi parancsa is ott van. Amelyet az egész unió olykor saját teherbírásának a maximumán is teljesít. Szerbia „csak” átengedi a menekülteket a területén. Vagy éppen megtűri a provokátorokat. Miféle Európa-képe van a szerb miniszterelnöknek? Nekem mindenesetre az ilyen kijelentések hallatán rögtön beugrik Srebrenica több ezer halottja, legyilkolt muszlimja…

Nem, messze nem vagyunk túl a nacionalista téveszmék, felszítható parazsak, mardosó nacionalista darazsak és történelemtorzítások korszakán. Jogos tehát a kérdés: a poszteurópaiság mikor tisztulhat meg a nacionalizmus újra és újra fellángoló attitűdjétől? Mikor válik poszt-európai Európánk posztnacionalista Európává minden részében, kivétel nélkül?

És a média? És az egyházak?

Végigszemlézve a nyugati és a transzatlanti sajtót még a Röszke 2 utáni éjszaka, meglepődve láttam, milyen csavarintásokkal közlik egyes orgánumok a röszkei „csatatérről” szóló tudósításokat. Nem sorolom fel a megannyi forrást, de a közös jellemzőt nem lehet elhallgatni. Ez pedig a nemzetközi sajtó nagyobb részénél a szembetűnő szelektivitás, csőlátás. A sajtó egy része a gyerekmesék szintjén ír arról, hogy a magyar rendőrök könnygázlövedéket alkalmaztak, vízágyút vetettek be. De hogy miért, arról hallgatnak.

Mintha egyes újságírók fejében megfordult volna a világ! Mintha a magyar rendőrök lettek volna a provokatőrök. Tény, újra igazolódott tény: sem a nacionalizmuson, sem a szelektív újságíráson nincs túl Európa!

És az egyházak? Tudnak valóban azzá lenni, amivé lenniük kell?

Láthattuk tévéből, hallhattuk, olvashattuk, hogy idehaza az egyházi segélyszervezetek (a máltaiak, az Ökumenikus Segélyszervezet…) igyekezett segíteni a rászorultakat. S azt is tudjuk, hogy a kormányzat az egyházi közreműködők segítségnyújtását kétszázmillió forinttal támogatja. Igen, jó szívvel hallottunk, olvastunk imákat a menekültekért, az üldözöttekért és az üldözőkért is.

Ugyanezt tapasztalhatjuk Nyugat-Európában. Sőt! Ott újraéledt a *Kirchenasyl* korábban kissé meggyengült intézménye, azaz a templomok, illetve gyülekezetek befogadnak menekülteket, amíg tartózkodásuk hivatalos engedélyezése meg nem történik. De még ennél is többet tesznek: a kiutasítottaknak is adnak átmeneti menedéket, *azilumot,* s a lelkészek vagy szociális munkások megpróbálnak közbenjárni érdekükben a hivatalos szerveknél.

A végső kiút Európa

Pár nappal 9/16 előtt hazánkban járt az egyik legerősebb és leghatékonyabb európai protestáns közösség, a mintegy harmincmillió tagot számláló Németországi Protestáns Egyház (EKD) delegációja *Heinrich Bedford-Strohm* elnök-püspök, valamint a diakóniai szolgálat elnök asszonya, *Cornelia Füllkrug-Weitzel* vezetésével. A Keletinél ugyanúgy megfordultak, mint Röszkén. Tapasztalataikról az *ekd.de* sajtója *A végső kiút Európa* címmel számolt be. Utána, szeptember 15-én a protestáns egyházi vezetők közös nyilatkozatot adtak ki Berlinben a menekültek – „Flüchtlinge”, nem migránsok! – aktuális helyzetéről. Hat pontban hozták nyilvánosságra álláspontjukat a jelenleg legégetőbb európai kérdésről.

Az egyházak az idegengyűlölet minden formáját határozottan elutasítják. Felszólítják a gyülekezeteket, legyenek továbbra is a *befogadás kultúrájának* gyakorlói. Azért fáradoznak az egyházi vezetők, hogy Európa hű tudjon maradni hitbeli és humanitárius elkötelezettségéhez.

Aggodalommal tapasztalják, hogy emberek milliói nélkülözik Isten ajándékait, az alapvető élelmet, a megélhetést és az otthont. Helyette éhezés, üldözés és erőszak milliók osztályrésze. Ilyenek állnak százezrével Európa kapuinál. Segíteni őket keresztyén felelősség is. De az egyházi vezetők rámutatnak arra is, hogy a menekültek számára „legális bejöveteli utakat” kell biztosítani Európába. És ezeket a legális utakat a menekülteknek be kell tartaniuk!

Ami nem jön el soha: poszt-jézuanizmus!

Újra éles és valós aktualitást nyernek a röszkei „csatatér” füstjében, zűrzavarában Jézus szavai: *„…jövevény voltam, és befogadtatok…”* (Mt 25,35) Ugyanő másutt ezt mondta: *„…aki nem az ajtón megy be a juhok aklába, hanem másfelől hatol be, az tolvaj és rabló… A tolvaj csak azért jön, hogy lopjon, öljön és pusztítson…”* (Jn 10,1.10)

Ebben az összefüggésben két további jézusi figyelmeztetést jó szem előtt tartanunk. Az egyik elfogatásakor hangzott el ajkáról: *„…akik kardot fognak, kard által vesznek el.”* (Mt 26,52) Nem sokkal előtte az alvó tanítványoknak ennyit mondott: *„Ébredjetek…”* (26,46)

Lehet, hogy valóban megkezdődött a poszt-európai időszámítás? Úgy tűnik. Mindenekelőtt azonban mindent meg kellene tennünk a posztnacionalizmusért!…

Ami viszont egészen biztosan nem jön el, az a *poszt-jézuanizmus* korszaka. Jézus soha nem lesz „mögöttünk”. Őrajta szerencsénkre – Európa és a világ szerencséjére – soha nem tudunk „túl lenni”! Mert az ő beszédei megmaradnak örökké – s mindig és mindenütt igazak: Röszkén és Szíriában, Szerbiában és Romániában, Németországban meg szerte a világban…

Ébredjetek, ébredjünk!

Vigyázzunk az akol tisztaságára! Tartsuk távol azokat, akik nem az ajtón akarnak bejönni, akik megtévesztik a juhokat. Mert ők báránybőrbe bújt farkasok!

FOTÓ: GÁNCS KRISTÓF

Helyzetfelmérés. A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet munkatársai – Fabiny Tamás evangélikus püspökkel – illegális bevándorlók között Röszkén.

„A világ Isten törvénye szerint működik”

Beszélgetés Somody Imrével megtérésről, hitről, felelősségről

Somody Imre közgazdász, a Centrál kávéház tulajdonosa lesz az idei országos evangelizáció egyik tanúságtevője a budapesti Deák téri templomban. Ő volt a Pharmavit Rt. alapítója, a Plusssz pezsgőtabletta „atyja”.

Egy időben miniszterelnöki tanácsadóként is hallottunk róla. Épített lakótelepet, gyárakat, volt az év menedzsere és az év embere. Egyike azoknak, akiknek a nevéhez kötődik a Bolyai János Alkotói Díj megalapítása. Jó néhány kitüntetése közül talán a legfajsúlyosabb a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje, illetve a George Washington-díj. Megtéréséről, hitéről beszélgettünk vele.

– *Megtérése előtt milyen kapcsolata volt a hittel, az egyházzal?*

– Egészségi állapotom, magyar viszonyok között kiemelkedő vagyonom, valamint társadalmi elfogadottságom elvesztése elgondolkodásra késztetett. Második házasságkötésem előtt leendő feleségemmel elhatároztuk, hogy egyházi szertartás keretében kötünk házasságot, fogadalmunkat pedig a lehető legkomolyabban vesszük. A házasságkötésre való felkészülés során vettem kézbe első alkalommal a Bibliát. Később gyermekeinket egyházi iskolába írattuk.

Teljes erőmmel igyekeztem jó ember, jó családapa lenni, családomról gondoskodni, az istentiszteleti alkalmakat rendszeresen látogatni. Tíz éven keresztül gyermekeink ugyan szépen, egészségesen fejlődtek, ugyanakkor komoly erőfeszítések árán sem sikerült életünket igazán helyes mederbe terelni. Egészségem tovább romlott, vagyonvesztésem folytatódott, nemes szándékú országújító programjaim kudarcot vallottak. Nem értettem, miért nem segít nekem az Isten! Ellentmondásosnak láttam őt, mert nem tapasztaltam meg jószolgálati kezdeményezéseimben az Úr tényleges támogatásának még csak a szándékát sem.

Ekkor kerültek elém a *Zsoltárok könyvének* ezek az igéi: *„Ha az Úr nem építi a házat, hiába dolgoznak azon annak építői. Ha az Úr nem őrzi a várost, hiába vigyáz az őriző. Hiába néktek korán felkelnetek, későn feküdnötök, fáradsággal szerzett kenyeret ennetek!”* (127,1b–2a; Károli-fordítás) És ugyancsak ebben az időszakban olvastam *O. Hallesby Hogyan lettem hívő keresztyén?* című könyvét, amely rávilágított: tovább nem kell erőlködnöm, hogy a sikeres ateistából teljesítményorientált vallásos keresztyén legyek, sokkal inkább rá kell bíznom magamat az Atya iránymutatására, és szem előtt kell tartanom Krisztus elénk élt példáját.

Ekkor értettem meg, hogy a világi, de sok esetben az egyházi példaképek teljesítményelvű felmutatása is mennyire hamis orientációt nyújt a helyes utat keresők számára. Az igazi és egyben nehéz feladat Krisztus képére formálódni. Ez csodálatos felfedezést jelentett számomra, azonban a gyakorlatba való átültetés technikáját nem találtam meg.

– *Kérem, mondja el megtérésének szavakkal megfogalmazható történetét.*

– Kétségbeesett szenvedésem egyre csak fokozódott, amikor bejelentkeztem egy férficsendeshétre a Magyar Belmisszióhoz Biatorbágyra. Ennek a csendeshétnek az utolsó napján tapasztaltam meg Isten személyes megszólítását. Ezen a héten értettem meg, hogy a világ Isten törvénye – *mispát* – szerint működik. Ő teremtette, tehát ő az, aki ismeri a működését. Ekkor értettem meg, hogy embernek lenni nem mást jelent, mint Isten rendjéhez való alkalmazkodást, az ő akaratának keresését és teljesítését. Ehhez segítségül az alábbi igét kaptam: *„Megjelentette néked, oh, ember, mi légyen a jó, és mit kíván az Úr te tőled! Csak azt, hogy igazságot cselekedjél, szeressed az irgalmasságot, és hogy alázatosan járj a te Isteneddel.”* (Mik 6,8)

2014 februárjában meghoztam tehát életem legfontosabb és legjelentősebb döntését: Isten rendje és törvénye szerint akarok élni, keresve az ő akaratát és kérve bűneim megbocsátását. A végigtöprengett, végigimádkozott csendeshét utolsó előadásán Isten egy példa által világította meg számomra igazságát, hogy eddig szereptévesztésben éltem. A barcelonai olimpián az izomszakadást szenvedett világcsúcstartó sportolót az apja segítette be a célba. Az ateista, majd vallásos Somody úgy gondolta, segítőkészen részt venne a problémamegoldásban mint edző. Totális tévedésben voltam az életemben, hisz valaki látja, hogy mi történik velem, és tudja, hogyan kell segíteni. Rájöttem, hogy én is ilyen, minden áldozatra kész Atya szeretetében szeretnék élni.

Énközpontú életem végre átfordult Isten-központúvá. Azóta nem én akarok az úr lenni – és mindenki más a szolga –, hanem elfogadom, hogy Isten az Úr, és én vagyok a szolga. Hiszem, hogy ő ismeri szükségeimet, és azokat időben betölti. Ehhez az alábbi igéből kaptam megerősítést: *„Szerelmesének álmában ád eleget.”* (Zsolt 127,2b)

– *Istennel való kapcsolata mennyiben változtatta meg gondolkodását a világról, egyházról, családról, üzletről?*

– Sokban. Ma azt látom, hogy a világ szörnyen rossz irányba halad. Az emberi gyarlóság végeláthatatlan. A gonosz a bálványok professzionális menedzselésével, a média mindenhatóvá tételével, a kényszeres „fejlődéssel”, a virtuális valóság terjesztésével uralma alá vonja a világot. A keresztyénség defenzívába került, elbizonytalanodott, felhígult.

Ez sajnos igaz minden szinten. Elbizonytalanodunk a helyes családszerepek, a gyermeknevelés tekintetében éppen úgy, mint globális kérdésekben, legyen szó homoszexualitásról, klímavédelemről vagy migrációról. Ugyanakkor nem letör, sokkal inkább biztat engem ez a helyzet, mert hiszem és látom, hogy a világ egyedül Krisztus útmutatása mentén jobbítható maradandóan.

A feladatot megkaptuk: tegyünk tanítványokká minden népet. Vegyük fel a harcot a társadalom minden területén, fogalmazzuk meg érthetően és vonzóan üzenetünket, és tegyük központi üggyé az evangelizációt, a misszionálást, a tanítványképzést. Megkaptuk az ehhez szükséges fegyverzetet, az Igében benne van minden, amire szükségünk van. És mindenekelőtt velünk a világ Ura, a mindenható Isten.

– *Hogyan vesz részt az egyház életében, vállal-e valamilyen szolgálatot?*

– Igyekeztem kivenni részemet gyülekezetem, a Veresegyházi Református Egyházközség feladataiból. Elsősorban a több évig tartó iskolaépítés jogi, pénzügyi dolgaiban segédkeztem, ma egy férfikör munkálataiban veszek részt a testvérekkel. Próbálok eleget tenni a bizonyságtétel-meghívásoknak. Előadó voltam a legutóbbi három *nemzeti evangelizáción.* Részt vállaltam a budapesti Fiúság Akadémia létrehozásában és működtetésében, mely szándékunk szerint felekezetfüggetlen bibliaiskola lesz, jelentős gyakorlati programmal.

Központi kérdés számunkra a Szentháromság túláradó szeretetében való részesedés megértése, átélése és kisugárzása. Keresztyén identitásunk gyökere az Atyával való szeretetkapcsolat, azaz a „fiúság”, ennek alapján Isten gyermekeként és Jézus testvéreként kell élnünk és munkálkodnunk, megvalósítanunk az Atyától való küldetésünket ebben a világban.

– *Az Ön által vezetett Centrál kávéházban havonta imareggelit szervez. Mi a szándéka, célja ezzel?*

– Röviddel a megtérésem után kaptam az elhívást a korábbi, kudarcba fulladt országújító program felelevenítésére, immáron kizárólag az Úr rendje és akarata szerint. Isten akaratának kereséséhez a budapesti Centrál kávéházunkban elindítottuk havi rendszerességgel a *Centrál imareggeli* sorozatot *(http://www.centralkavehaz.hu/imareggeli).* Ezeken az alkalmakon imádkozunk nemzetünk felemelkedéséért, Isten akaratának felismeréséért, amiben hívő tudósok, lelkészek előadásai segítenek bennünket. Tavaly a vezetéssel kapcsolatos kérdésekre kerestük a válaszokat a Bibliából. 2014 kora őszi heteiben a nemzet felemelkedésének alapjait összefoglaltam tizenkét pontban. Ezen alapok részletes kidolgozását a 2015-ben induló *Országműhely program* keretében kívánjuk elvégezni az Úr vezetésével. Ezért a *Centrál imareggeli* ebben az évben egyrészt az imahátteret biztosítja, másrészt pedig a szakmai munka megkezdése előtt az elhangzó előadásokon keresztül a bibliai alapelveket keresi az *Országműhely* egyes programpontjaihoz.

■ Szeverényi János

HETI ÚTRAVALÓ

„Az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk.” (1Jn 5,4)

Szentháromság ünnepe után a 17. héten az *Útmutató* reggeli s heti igéi hármas tanítást adnak: a hit győzelméről, az angyalok szolgálatáról (lásd Zsid 1,14) s arról, hogy Krisztusban egy az egyház. Heti igénk kapcsán *dr. Luther Márton* figyelmeztet: „A hittel és a hitből új embernek kell születnie, aki legyőzi a világot és az ördögöt! Aki Istentől született, annak fel kell vennie a harcot az ördöggel. Azért ha a világot le nem győzöd, hiába dicsekszel a hittel és Krisztussal, nem vagy Isten gyermeke!” „Egy az Isten, egy a közbenjáró is Isten és az emberek között: az ember Krisztus Jézus, aki önmagát adta váltságul mindenkiért.” (1Tim 2,5–6; LK) Jó pásztor ő, aki szétszóródott nyáját újra egyesíti. „Ímé, mily jó és mily nagy gyönyörűség / Az atyafiak közt az egyenesség.” (GyLK 765) Egy pogány anya igazat ad Jézusnak, szavába kapaszkodik: *„Úgy van, Uram! De hiszen a kutyák is esznek a morzsákból, amelyek gazdájuk asztaláról lehullanak. Ekkor így szólt hozzá Jézus: Asszony, nagy a te hited, legyen úgy, amint kívánod! És meggyógyult a leánya még abban az órában.”* (Mt 15,27–28) Az Úr Jézus a hit szerzője és beteljesítője (lásd Zsid 12,2). Pál hitből való igazságról tanítva prófétákat idéz (lásd Ézs 28,16 és Jóel 3,5): *„Aki hisz őbenne, nem szégyenül meg. (…) aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözül.”* (Róm 10,11.13) Ezt tette a vérfolyásos asszony: *„…így gondolkodott: Ha megérintem akár csak a ruháját is, meggyógyulok.”* Ez azonnal megtörtént, s elmondta Jézusnak a teljes igazságot, s ő felelt: *„Leányom, a hited megtartott téged: menj el békességgel, és bajodtól megszabadulva légy egészséges!”* (Mk 5,28.34) Isten népének védőangyala és az angyali seregek vezére, Mihály főangyal ünnepén Dávid így bátorít: *„Az Úr angyala őrt áll az istenfélők mellett, és megmenti őket.”* (Zsolt 34,8) János látta *„…a mennyben: Mihály és angyalai harcra keltek a sárkánnyal… És levettetett a hatalmas sárkány, az ősi kígyó, akit ördögnek és Sátánnak hívnak… Legyőzték őt a Bárány vérével és bizonyságtételük igéjével azok…”* (Jel 12,7.9.11) Az Úr angyala három kijelentést adott az úrnője elől futó Hágárnak a pusztában, és ő *„így nevezte az Urat, aki szólt hozzá: Te vagy a látás Istene.”* (1Móz 16,13) S János azt is láthatta, hogy három angyal bejelenti az ítéletet, s az egyiknél *„az örök evangélium volt, hogy hirdesse azoknak, akik a földön laknak… hatalmas hangon így szólt: Féljétek az Istent, és adjatok neki dicsőséget, mert eljött ítéletének órája; imádjátok…”* (Jel 14,6–7) Elfogatásakor Jézus mondta az őt védelmezőnek: *„gondolod, hogy nem kérhetném meg Atyámat, hogy adjon mellém most tizenkét sereg angyalnál is többet? De akkor…”* (Mt 26,53–54) Az Úr angyala kivezette Pétert a börtönből, majd eltűnt mellőle; ekkor mondta: *„Most tudom igazán, hogy az Úr elküldte az ő angyalát, és kimentett engem Heródes kezéből…”* (ApCsel 12,11) Zengheted: „Angyaloknak módján / Színed előtt állván, / Bárcsak mindig arcod látnám!” (EÉ 280,3) S kérheted: Szent angyalod legyen velem!

■ Garai András

PALACKPOSTA

Fejretesz, és éleszt az újra

Fejetlenség van. Beiratkozás, tárgyfelvétel, hallgatóijogviszony-igazolások begyűjtése, beköltözés a koliba – mind arra utal, hogy új tanév kezdődött, de pontosabb lenne azt mondani: *rövid szünet után folytatódott a régi.* Ennek majd a diploma megszerzése vet véget, de akkor sem az új kezdődik el, csak valami más régi. Mert a *fejetlenség marad.*

A jogosítványhoz szükséges elsősegélyvizsgán történt. Kettesével kellett bemennünk, ahol volt egy mindenki számára kötelező feladat: az úgynevezett mellkaskompresszió. Eszméletét vesztett, nem lélegző embernél szükséges minél előbb elkezdeni a mellkas pumpálását, hogy mesterségesen segítsük a keringést, amíg nem jön orvosi segítség. Ezt a feladatot a vizsgán egy műanyag bábun kellett végrehajtani.

Az a srác, akivel én mentem be, láthatóan nagyon izgult, amit csak fokozott nyilvánvaló készületlensége. Amikor rá került a sor, feszülten koncentrált, és se szó, se beszéd, azonnal letérdelt a bábu mellé, és pumpálni kezdte a mellkasát. A vizsgáztató többször is megkérdezte tőle, hogy *nem felejtett-e el valamit.* Tudniillik abban az esetben nem kell megkezdeni a mellkaskompressziót, ha a magatehetetlenül fekvő embernek az élettel összeegyeztethetetlen sérülése van. A fiú nem értette. Ekkor a vizsgáztató, segítő szándékkal, levette a műanyag bábu fejét, és vagy fél méterrel arrébb tette le. *Ebben az esetben mit csinál?* – kérdezte. A fiú zavartan ránézett, majd kétségbeesetten folytatta az immár fejetlen bábu újraélesztését.

Ha cinikus lennék, azt mondanám: ez ám a hit! De sajnos a valóság sokkal aggasztóbb. Nincs szükség cinizmusra, mert ez a realitás. *Mi egy fejetlen bábut akarunk életben tartani.* Elváltunk a fejtől, de azt gondoljuk, hogy élünk, és megteszünk mindent, hogy minél inkább úgy tűnjön. Szinte mániákus módon szeretnénk elhinni, hogy fej nélkül is van élet. És folytatódik a görcsösen újnak hazudott régi. *Fejetlenségben értelmetlen az újraélesztés.*

A Biblia ezt az állapotot nevezi bűnnek. Fejetlenné váltunk, és hiányzik az élet, mert fej nélkül nincs élet. És ezért nem kezdődik új. Se tanév, se semmi. Emberileg nincs megoldás. De: *„Mert úgy tetszett neki [Istennek], hogy megismertesse velünk az ő akaratának titkát, amelyet kijelentett őbenne (…), hogy a* Krisztusban egybefoglal *mindeneket…”* (Ef 1,9–10) *Egybefoglal,* vagy ahogy *Károli* fordítja: *egybeszerkeszt;* valójában a görög szó, amelyet itt használ Pál – ἀνακεφαλαιόω (anakephalaió) –, úgy is fordítható: *„a fejhez illeszt”.*

A tanév eleje a legjobb időpont arra, hogy abbahagyjuk végre fejetlen életünk újraélesztésének kilátástalan kísérletét, és átadjuk élettelen önmagunkat az Úr Jézusnak, aki egyedül képes a Fejhez illeszteni minket. És ugyan még ebben az esetben is felléphetnek keringési zavarok, vagy bekövetkezhet eszméletvesztett állapot, de legalább van értelme az *újraélesztésnek.* És akkor elkezdődhet az *új* tanév – mert az élő Úr *fej*retesz, és *éleszt az újra.*

■ Grendorf Péter

Névjegy:
Grendorf Péter

A Budapest-Angyalföldi Evangélikus Egyházközség, valamint a szintén a XIII. kerületben található Luther Otthon – Szakkollégium lelkésze vagyok. Mindkét helyen szeretnék lelkipásztora lenni azoknak, akik élő kapcsolatban vannak Jézussal, és velük együtt szeretném megosztani az evangéliumot azokkal is, akik még nem indultak el a tudatos tanítványi élet útján.

Az oldalt szerkesztette: Vitális Judit

Diákparlament – a szervező szemével

▶ **Evangélikus diákparlamentet tartottak egy európai uniós projekt keretében szeptember 13–15. között a balatonszárszói Andorka Rudolf Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban. A részletekről a program főszervezőjét, *dr. Halász Miklósné* tanügyigazgatási előadót, az Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet (EPSZTI) munkatársát, a projekt egyik szakmai megvalósítóját kérdeztük.**

– Első alkalommal hívták össze az evangélikus iskolák diákönkormányzatait. Mi indította el az evangélikus diákparlament megszervezését?

– A *reformáció és oktatás* tematikus évhez kapcsolódva a TÁMOP-3.1.17-15-2015-0011 *Reformáció az oktatásban, 2015 – Fenntartás, megújítás, szolgálat és szolgáltatás az evangélikus köznevelési rendszerben* elnevezésű pályázat keretében nyílt lehetőségünk a program megszervezésére. Nagy örömünkre majdnem minden evangélikus általános és középiskola képviseltette magát rajta, így meg tudtuk valósítani mind az EPSZTI egyik kiemelt feladatát, a tanulók tájékoztatását, mind a diákok kapcsolatfelvételének, hálózatosodásának támogatását.

Mi foglalkoztatja 2015-ben az evangélikus diákokat? Van-e szerepük a fiataloknak az iskolai döntéshozatalban? Mit kezd a Magyarországi Evangélikus Egyház az iskoláiban formálódó evangélikus értelmiségiekkel? Lehet-e „felülről” támogatni az evangélikus fiatalok hálózatosodását? E kérdések álltak a fókuszban.

A diákönkormányzatok (DÖK) vezetőit és az őket segítő pedagógusokat vártuk az alkalomra. Soprontól Nyíregyházáig, Békéscsabától Győrig az ország számos részéről több mint hatvan résztvevő érkezett. Nagyszerű gyerekekkel ismerkedtünk meg ez alatt a két és fél nap alatt, akik megtisztelő érdeklődéssel, lelkesen és aktívan vettek részt a beszélgetésekben.

– Hogyan szolgálta a program az említett hálózatosodást, miként tanulhattak egymástól a fiatalok?

– Az egyik fő cél egymás megismerése volt, hiszen korábban nem volt ilyen jellegű kapcsolatfelvétel az intézmények között. A személyes bemutatkozás mellett mindenki röviden ismertette, náluk hogyan működik a DÖK. A visszajelzések szerint ez igen hasznos volt. Az egyik diák úgy fogalmazott: most jött rá, mennyi jó gyakorlat működik náluk, melyeket most meg tudott osztani a társaival. Másikuk pedig azt emelte ki: most döbbent rá, mennyi lehetőségük van még a fejlődésre, hány új ötlet vár még kipróbálásra.

– Milyen szempontok alapján választották ki az előadókat?

– Természetesen olyan előadókat hívtunk meg, akik valamilyen módon közel állnak a diákönkormányzatokhoz vagy az iskolai élethez. Az oktatási jogok biztosa, *dr. Aáry-Tamás Lajos* a tanulók jogairól és kötelességeiről tartott előadást, míg jogi szakokleveles kollégám, *Sziráki György* specifikusan a diákönkormányzatok működésének jogszabályi hátterével ismertette meg a jelenlévőket.

Nagy sikere volt az úgynevezett *Példaképeink-délutánnak: Szécsi Zoltán* olimpiai bajnok vízilabdázó és *Suba Róbert* Európa-bajnok parakenus – aki egyébként a kiskőrösi evangélikus iskola munkatársa – mesélt a sikerek és kudarcok megéléséről, a kitartás és küzdeni tudás szerepéről, illetve a hivatás megtalálásának boldogságáról. Megható volt, milyen összhangban voltak egymással, noha akkor találkoztak először.

– A közösségi média felelős használata talán korunk egyik legfontosabb kérdése a fiatalokkal kapcsolatban.

– A pályázat keretében lehetőségünk volt arra is, hogy a diákújságírással, a diákfilmezéssel is foglalkozzunk. Nyomtatott diákújság ma már csak néhány intézményben létezik. Mi is arra igyekeztünk ösztönözni a résztvevőket, hogy az elektronikus médiafelületeket – iskolai honlap, blog, Facebook-oldal – fejlesszék, elérhetővé téve így az iskolai híreket, eredményeket az iskola falain kívül is.

A gyerekek tátott szájjal hallgatták *dr. Illisz László* újságírót, az Evangélikus Információs Szolgálat igazgatóját arról, miről ismerhető fel a jó hír, hogyan azonosíthatják a manipuláció jeleit, miért fontos, hogy hiteles forrásokból tájékozódjanak. *Wettstein József* piarista tanár, az *ökumenikus diákfilmszemle* főszervezője a diákfilmek készítésébe nyújtott bepillantást.

– Kikerülhető-e egy diákparlamentben az aktuálpolitikai helyzet elemzése?

– Nem, és nem is állt szándékunkban. A tanulókat nem kiszakítani akarjuk a világból, hanem támogatni őket abban, hogy tájékozott és felelős keresztény emberként megtalálják benne élethivatásukat. Ezért is hívtuk meg *Mészáros Attila* menekültügyi referenst, hogy tényekkel és adatokkal segítse a fiatalok tájékozódását és kritikai gondolkodásának fejlesztését.

– Essék szó végül azokról, akiknek a munkája révén létrejöhetett a rendezvény.

– A lebonyolításban nagy segítséget nyújtottak az Evangélikus Hittudományi Egyetem hallgatói csapatának tagjai és az EPSZTI munkatársai: *Deák Varga Kinga, Rozs-Nagy Szilvia, Valentínyi Erika* és Sziráki György.

■ V. J.

Olvastad már? *Jogok és kötelességek az iskolában* címmel a szeptember 13-i *Evangélikus Élet* ifjúsági oldalán készítettünk interjút *Sziráki Györggyel.* Az interneten is elérheted: *http://evangelikus.hu/sziraki-gyorgy-interju*

Diákparlament – diákszemmel

Amikor az igazgató úr felkért, hogy vegyek részt az evangélikus pedagógiai intézet által a balatonszárszói missziói otthonban megszervezett evangélikus diákparlamenten, többféle érzés kavargott bennem. Izgatott voltam, de tartottam is tőle. Nagy kő esett le a szívemről, amikor megtudtam: nem kell teljesen egyedül mennem, mert húgomat, *Annát* is magammal vihetem.

Nem olyan gördülékenyen indult a dolog, mint ahogyan elképzeltük: a buszok tájékoztató jellegű menetrendje és a saját szétszórtságunk miatt elkéstünk. Ennek ellenére *Deák Varga Kinga,* a rendezvény egyik szervezője, a pedagógiai intézet szakértője már a bejáratnál barátságos mosollyal fogadott minket vasárnap délben. Tőle kaptuk meg a programhoz járó kis ajándékokat. A kedvencünk a rendezvény narancssárga pólója lett, melyen az összes magyarországi evangélikus oktatási intézmény neve szerepel.

Az üdülőben finom ebéddel vártak, majd *dr. Aáry-Tamás Lajos,* az oktatási jogok biztosa tartott előadást. Tőle elsősorban a diákjogokról hallhatunk, és minden kérdésünkre válaszolt. Ezután a *Sziráki György* – az evangélikus pedagógiai intézet szakértője – vezette programon csoportokra bomlottunk. Minden csoport kapott egy témát, amiről beszélgettünk, majd be kellett számolnunk róla a többieknek. Itt megtudhattuk, hogy a többi iskolában mi megy másként, mint nálunk.

Estére megérkeztek az Evangélikus Hittudományi Egyetem diákjai is, akik zenés műsorral egybekötött áhítatot tartottak, aztán késő estig vidám, ismerkedős játékokat játszottunk. Ezután új barátainkkal még órákig beszélgettünk a mólón, ezért reggel kicsit nehéz volt felkelni, de nagyon megérte.

Hétfő délelőtt két szekcióra bomlott a diákság, és a kísérő pedagógusok egy harmadik szekciót alkottak. Az én szekciómban a tavalyi országos diákparlamenten megfogalmazott pontokat vitattuk meg közösen. Számomra nem voltak ismeretlenek a témák, mert annak idején részt vettem azon a rendezvényen is Székesfehérváron.

Délután két híres sportoló mesélte el a történetét: *Szécsi Zoltán* olimpiai bajnok vízilabdázó és *Suba Róbert* Európa-bajnok parakenus osztotta meg velünk élményeit. *Wettstein József* piarista szerzetes a filmkészítésről és a diákfilmekről tartott előadást. Több korábbi tanítványától is mutatott munkákat, majd aktuális versenygyőztes kisfilmeket is megtekinthettünk.

Az este nagyon jó hangulatban telt el: a teológushallgatók zenekarával énekeltünk. Ezután mi a barátainkkal éjszaka még bementünk a Balatonba, együtt fürödtünk, és énekeltünk. Bár nem volt nagyon hideg a víz, mégis jólesett utána beülni a szálloda szaunájába. Éjszaka még többen sokáig beszélgettünk, néztük a csillagokat, és *Patrik,* a soproni küldött gitározott is nekünk a díszteremben.

Kedd délelőtt még két előadás volt hátra. Annával azt gondoltuk, a kimerültségtől nem tudunk majd kellőképpen koncentrálni, ehhez képest nagyon jól éreztük magunkat. Az újságírásról *dr. Illisz Lászlót,* az Evangélikus Információs Szolgálat vezetőjét hallgathattuk meg, aki a tapasztalatait és sok érdekes történetét is megosztotta velünk. *Mészáros Attila,* az országos iroda diakóniai osztályának munkatársa a migrációról tartott előadást. Az alapvető tényektől egészen az érdekességekig beszámolt a témáról, majd minden kérdésünkre választ adott. Végül *Varga Márta,* a nevelési és oktatási osztály vezetője zárta a programot.

A húgommal és új barátainkkal nagyon nem akartunk hazamenni. Megállapítottuk, hogy mind maradnánk még itt pár napot, és azt is megbeszéltük, hogy mindenképpen fogunk még egymással találkozni, és tartjuk a kapcsolatot.

■ Füller Kamilla,
a bonyhádi evangélikus gimnázium küldötte, 11. a osztályos tanuló

EPOT – 2015

Töltekezésre is szolgált az evangélikus presbiterek országos találkozója

Folytatás az 1. oldalról

Prőhle Gergely országos felügyelő köszöntésében arra hívta fel a figyelmet, hogy sok előkészület előzte meg a találkozó létrejöttét. „A reformáció kezdetének ötszázadik évfordulója azonban nagyszerű apropót ad az együttlétnek, hiszen világtörténelmi összefüggésbe helyezi a találkozót” – mondta. Az országos felügyelő utalt a világban elindult óriási emberáradat kihívásaira. „Ez jelzi európai civilizációnk, életünk sérülékenységét, és jelzi azt is, hogy mennyi kötelezettségünk van. Mennyi mindenen kell elgondolkodnunk ahhoz, hogy egyszerre tudjuk végezni feladatainkat a keresztény közösségben, és tudjunk keresztényként odafordulni felebarátainkhoz.”

Utalt a presbiterek civil foglalkozásának és egyházi szolgálatának kettősségére, mint ahogyan saját munkáját és szolgálatát is kettősség jellemzi. Hangsúlyozta, hogy mindannyiunk értéke a különböző tapasztalat és sokszínűség. Tudatosan építeni kell azokra a tapasztalatokra, amelyeket a presbiterek mindennapi munkájukból hoznak, és összhangba kell kerülni a munkahelyen is a keresztény tanítás elvárásaival.

Az ötszáz éves reformátori hagyomány tükrében példát kell mutatnunk keresztény felelősségünkről a világban, gyakorlatiasságunk és elvi elkötelezettségünk segítségével. Az országos felügyelő a találkozó plakátjára utalva a svájci bicska sokféle felhasználhatóságára hívta föl a figyelmet. „A bicska arra is jó, hogy »leszalámizzanak« bennünket. Lehet a különböző lelkiségek, anyagi érdekek kapcsán leszalámizni egy egyházat, lehet lelkész és gyülekezet összefüggésében leszalámizni egy közösséget, lehet politikai összefüggések terén leszalámizni egy közösséget. De legyen ez a bicska a gyülekezeti és missziói osztály szimbólumának, a termékeny gránátalmának a felszeletelésére használatos eszköz! Becsüljük meg a sokféleséget, ne hagyjuk leszalámizni magunkat, hanem azt érezzük meg, hogy bár sokféle lehet az egyház népe, de ez a valódi érték. Ezt kell kifelé is megmutatni, hogy láttathassuk egyházunk értékeit!”

Prőhle Gergely figyelmeztetett, hogy a félidőben sok kérdést át kell gondolni: jó-e a struktúránk, tudunk-e élni az elénk táruló lehetőségekkel. „Ötszáz éve együtt lévő közösség vagyunk, világméretű összefüggésekben is tudtunk olyat mondani, ami bizonyított erejű volt. Feladatunk, hogy a következő évtizedekre ennek a felelősségnek a tudatában örömmel tervezzünk.”

Jeszenszky Géza történész, az Antall-kormány külügyminisztere, korábbi nagykövet előadásában a reformáció történelmi mérlegét vonta meg. Bemutatta, milyen tényezők alapozták meg a lutheri reformációt, miért tudott olyan gyorsan elterjedni Európában, miben formálta át az európai gondolkodást *Luther.* Elemezte a reformáció szerepét Európa gazdaságának megerősödésében. Utalt a reformáció és a pluralista gondolkodás alapjaira, a protestáns irányzatok sokszínűségére, és a vallásháborúktól ívet rajzolt egészen a vallási türelemig.

„A reformáció éppen úgy járult hozzá az egyetemes kereszténység megtisztulásához, hibái levetkőzéséhez, ahogy a kapitalizmus bírálta, megreformálta és megmentette a piacgazdaságot. A reformáció egyes dogmái lehetnek túlhaladottak, de szelleme, eszméi ma is érvényesek, hatnak, illetve ha már nem hatnak, annak az egész emberiség fogja súlyos következményeit viselni” – állapította meg Jeszenszky Géza.

A délelőtt hátralévő részében a résztvevők megtekintették a Zákeus Médiacentrum és az *Evangélikus.hu* kisfilmjeit, amelyekből egy-egy gyülekezet és intézmény életét ismerhették meg egy-egy személy életén és munkáján keresztül. *Szabó Bálintné* a Podmaniczky János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola, *Molnár Istvánné* a Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda, *Duszka József* a Tótkomlósi Evangélikus Szeretetszolgálat, *Kovács Barbara Luca* és *Hajduch-Szmola Patrik* az Evangélikus Hittudományi Egyetem, *Cselovszkyné Tarr Klára* pedig az országos iroda ökumenikus és külügyi osztályának életét és munkáját mutatta be.

Pódiumbeszélgetés is zajlott – felkért hozzászólók közreműködésével – a filmekről, *Mesterházy Balázs* lelkész moderálásával. *Lakatosné Hachbold Éva,* a Soltvadkerti Evangélikus Egyházi Óvoda vezető óvónője, *Majorosné Lasányi Ágnes* pedagógiai szakértő, az Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet igazgatója, *Pángyánszky Ágnes,* az Evangélikus Hittudományi Egyetem lelkésze, *Gregersen-Labossa György* lelkész, egyházunk diakóniai bizottságának elnöke és *Fabiny Tamás* értékelte a látottakat-hallottakat.

Fabiny Tamás déli imádsága, majd a közös ebéd után szekcióülésekkel folytatódott a program.

Ugrin Erzsébet pszichopedagógus, szupervizor, mediátor vezette a gyülekezet és lelkész közötti konfliktusokat, illetve konfliktuskezelési lehetőségeket tárgyaló fórumot. Ezen szó esett a konszenzuson alapuló konfliktuskezelésről, kiemelve az egymásra és egymás érdekeire figyelést, egymás

érzéseinek és gondolatainak megértését, a partnerséget és az emberi méltóság tiszteletét.

A presbiterképzés jövője volt a témája a *dr. Hafenscher Károly* zsinati elnök vezette csoportnak, míg a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára való kormányzati előkészületekről *Birkás Antal* politológus, teológus, pedagógus adott tájékoztatást.

Fábri György északi egyházkerületi felügyelő, egyetemi docens *Hogy fest a jövőnk a számok, a statisztika tükrében?* címmel az egyházunk által vezetett statisztikákról, elemzésekről tartott vetített képes bemutatót.

Kodácsy-Simon Eszter, az Evangélikus Hittudományi Egyetem adjunktusa az iskolai hitoktatás és a gyülekezet kapcsolatáról, míg *Kőrösi Krisztina* lelkész az idősek gyülekezeti helyzetéről referált.

Vetítéssel egybekötött beszélgetésben volt részük azoknak, akik a Luther-rajzfilm előkészületeiről tájékozódtak *Richly Zsolt* rajzfilmrendező és Fabiny Tamás püspök vezetésével.

Az élő gyülekezet ismérveit, a gyülekezeti élet szakaszait elemezte *Sefcsik Zoltán* lelkész, a *megnyerni, megtartani, felkészíteni, elengedni, kiküldeni* szavakhoz kötve.

A szekcióülések után *Radosné Lengyel Anna* déli egyházkerületi felügyelő segítségével a szekciók egy-egy résztvevője értékelte a hallottakat.

A rendezvény *Szemerei János* nyugati (dunántúli) egyházkerületi püspök áldásával, *Mészáros Tamás* kerületi felügyelő és Prőhle Gergely zárszavával ért véget.

A találkozón végig nyitva volt a *Lehetőségek és ehetőségek piaca,* ahol különböző gyülekezetekkel, egyházi intézményekkel, alapítványokkal, kiadványokkal ismerkedhettek az érdeklődők. Az *Evangélikus központi fúvósegyüttes* kísérte gyülekezeti énekeinket; kántorizált és az énekeket vezette *Bence Gábor* karnagy. Az országos iroda gyülekezeti és missziói osztálya által szervezett alkalom háziasszonya *Molnár Lilla* lelkész volt.

■ Horváth-Bolla Zsuzsanna
Evangélikus.hu

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Szekciószemle

Hogy fest a jövőnk a számok, a statisztika tükrében? – tette fel a kérdést nagy érdeklődéssel kísért előadásának címében *dr. Fábri György,* az Eötvös Loránd Tudományegyetem docense, az Északi Egyházkerület felügyelője a délutáni első szekcióblokk egyik helyszínén, a csarnoktérben. „Számokba zárt hitünkről” a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) 2012-es népszámlálási adatai, valamint saját kutatásai, egyházszociológiai elemzései alapján tudatosan provokatívnak szánt vitaindító, gondolatébresztő beszámolót tartott.

A számok, a tények, a tendenciák nem vidámak; a nyílt beszéd, a szembenézés velük elkerülhetetlen. A problémakört – a magukért beszélő diagramokat – az egyházvezető három alcím alá rendezve mutatta be: 1. Tegyetek tanítvánnyá minden népet; 2. Isten, haza, család; és 3. Láthatóan evangélikus.

A találkozó programfüzetében közreadott ismertető sorok előre jelezték, hogy nem lesz könnyű a szembenézés olyan statisztikai adatokkal, amelyeknek azért (is) hihetünk, mert a szemünk is azt látja, amit a diagram, a trendvonal mutat…

Kezdetnek itt van a 2012-ben megismert sokkoló adat: a korábban a népesség 3%-át kitevő evangélikusság 2%-ra való csökkenése. Ugyan lehet ezt azzal magyarázni, hogy más módszertannal kérdeztek 2011-ben, mint a korábbi népszámlálások alkalmával, de ezzel csak eltoljuk magunktól a felelősséget, például az azon való elgondolkodást, hogy Magyarország népességének fele miért határolódik el attól, hogy bármelyik felekezethez tartozzon.

Figyelemre méltó adatok sora bizonyítja, amit eddig is tudni véltünk, hogy a korosztályi megoszlás tekintetében a fiataloknál csökken, az időseknél nő a vallásosság. (Mi, evangélikusok vagyunk a legidősebbek a más felekezetekkel való összehasonlítást bemutató ábrán: 35% az idősek aránya!)A fővárosból „kiszoruló” istenhit, az egyre komolyabb méretekben tapasztalható szekularizáció vagy a heti templomba járás drasztikus (8%-ról 4%-ra való) csökkenése mind arra mutat: valamit tenni kell, mert ha így megy tovább, a jövő egyházáról tíz év múlva egészen szűk körben fogunk csak tudni egymással beszélgetni…

A saját népmozgalmi trendek, trendvonalak a téma szakértője szerint azt mutatják: 2025-ig százötvenezer alá csökkenhet a nyilvántartott egyháztagok száma, s ötvenezer alatt lesz a választói névjegyzékben szereplő evangélikusok száma! Mindez tehát nem egy távoli jövőben bekövetkező, ijesztő vízió, hanem tíz év múlva esedékes – ha nem fordul meg a trend.

Feltétlenül figyelmet érdemel az az adat, amely minden lelkészt, presbitert országszerte el kell, hogy gondolkodtasson, s amelyet Fábri György egyházunk egyik legnagyobb nyomorúságaként jellemzett: miként lehetséges, hogy a KSH 215 ezret számláló evangélikusával „szemben” a saját nyilvántartásunk 185 ezer főről tud? Hol van az a 30 ezer ember, aki evangélikusnak vallja magát, „szeretne” az lenni, de nincs a látókörünkben, nem találja velünk a kapcsolatot? Hová bújtak el 2011-ben? Ezt a figyelmeztető jelzést meg kell hallani, látni – és kezdeni kell vele valamit…

Ahol a leginkább van mit tenni: konfirmandusaink megszólítása, összegyűjtése, megtartása a gyülekezet közösségében, hiszen kétharmadára esett vissza a számuk a statisztika tükrében. Egyébként a kazuális szolgálatok (keresztelés, esketés, temetés) iránt is csökkent az igény.

A „vallás a mindennapokban” alcím alatt bemutatott számok sem biztatók, az országos mintán gyűjtött adatok akár a vallásos szóhasználat, akár a bibliaolvasás terén negatív irányba mozdultak el. Az etnikum és vallásosság kérdése is felvet egy fontos kérdést: egyházunk van ugyanis a legkevésbé jelen a hazai roma népességben. A német és szlovák etnikum pedig a korfa miatt lassan el fog tűnni.

Fábri György sok táblázattal, diagrammal, adatsorral vitt egyre közelebb a realitáshoz, végül pedig kérdésfelvetések formájában ösztönözte hallgatóságát a nyílt, közös együtt gondolkodásra. Miben áll a gyülekezetek fontossága? Miért lényeges, hogy az egyház csak ott vegyen át vagy indítson el egy intézményt, ahol az élő, működő gyülekezeti háttér is biztosítva van? Lépést tart-e egyházunk a mai mobil (időben és térben értve a szót) világgal? Jól kezeljük-e közösségeink differenciáltságát? Képesek vagyunk-e egy platformra hozni az egyházat jellemző többszólamúságot, az értékrendek különbségét? Készen állnak-e ezekre a feladatokra a lelkészek és a presbiterek?

Megannyi kérdés, és hogy őszinte válaszok szülessenek, egyházunk nyomorúságaival is szembe kell nézni.

A hálózatosság mint megoldási mód jelent meg az utolsó kivetített táblák egyikén: életszerűbb egyházszervezeti forma, a hitmegélés közössége, a közösségmegélés lehetősége, az együttműködés kultúrája – hiszen a lényeg, amiért imádkozunk, amiért aggódunk, amiért dolgozunk, amiért a szolgálatunkat, a talentumainkat összeadjuk: ez az egyház a miénk! Ajándék, felelősség, lehetőség, otthon, feladat.

■ Stifner-Kőháti Dorottya

HIRDETÉSEK

Tenor szólamba vár jelentkezőket a Lutheránia

A *Lutheránia énekkar* új énekesek jelentkezését várja a tenor szólamba. Akiket érdekelnek a részletek, látogassanak el a kórus honlapján *(http://lutherania.lutheran.hu)* a *Hívogató* fülre, vagy írják meg kérdéseiket a kórus címére (lutherania@lutheran.hu).

Csendeshét Szarvason

Szeretettel várjuk a szarvasi Holt-Körös partján lévő üdülőben (Szarvas, Üdülő sétány 2.) október 11–15. között tartandó csendeshetünkre. Vidékieknek szállást és teljes ellátást térítés ellenében az üdülő épületében biztosítunk. Számlaszámunk: 11733058-20015556. Érdeklődni *Péter Attila* lelkészi vezetőnél (20/824-5472) lehet.

Középhalmi Evangélikus Misszió Alapítvány

Ötvenéves a Hermons

A magyar keresztyénség első könnyűzenét képviselő zenekara, a *Hermons* 1965-ben alakult Nagytarcsán. Az ötven év alatt közel háromszáz énekes, muzsikus szolgált a *Hermons* név alatt.

Október 11-én 16 órai kezdettel a pesterzsébeti evangélikus templomban (Budapest XX., Ady Endre u. 89.) jubileumi hangversenyt adunk, melyre szeretettel várunk mindenkit. Föllépnek az eredeti „régi" fiúk, valamint a zenekar későbbi generációinak képviselői. Elhangzik az alapító, *Győri János Sámuel Föltámadás* című rockoratóriumának pár tétele is. Igehirdetéssel *Gáncs Péter* elnök-püspök szolgál. Erre az alkalomra jelenik meg a *Hermons* énekeit tartalmazó kottás kiadvány is.

A Reformáció Emlékbizottság programtámogatásra szóló pályázata gyülekezetek, intézmények részére

A reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára készülve a Reformáció Emlékbizottság nevében az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő programtámogatásra kiírt pályázatot hirdet.

A jelen kiírás keretében, valamint a 2016-ban és 2017-ben tervezett pályázatok útján a bizottság olyan megemlékezések, rendezvények, ismeretterjesztő programok megvalósulását szeretné ösztönözni és támogatni, amelyek a reformáció örökségét kifejező értékőrző, értékmentő, értékteremtő munkához kívánnak hozzájárulni.

Részletek: *http://www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma/egyhazi-nemzetisegi-es-civil-tarsadalmi-kapcsolatokert-felelos-allamtitkarsag/hirek/megjelent-a-reformacio-emlekbizottsag-programtamogatasra-szolo-palyazata; http://www.emet.gov.hu/_userfiles/felhivasok/reb/reformacio_programtam__palyazat_vegleges_javitott.pdf*

A pályázat benyújtásának határideje: 2015. október 15., 23.59.

Istentiszteleti rend • 2015. szeptember 27.

Szentháromság ünnepe után 17. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Ef 4,1–6; Ézs 49,1–6. Textus: Lk 14,1–11. Énekek: 446., 265.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bence Imre; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10. Veperdi Zoltán; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Veperdi Zoltán; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Jakab Béla; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv., kantátazenés) Cselovszky Ferenc; du. 6. (orgonazenés áhítat) Smidéliusz Gábor; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.); de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 10. Románné Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/A** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) Gáncs Tamás; du. 6. (vespera) Rezessy Miklós; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Missura Tibor; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál, Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. fél 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. 9. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) dr. Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út u. 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Szöllősi István Sándor; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Szöllősi István Sándor; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Szöllősi István Sándor; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kovács Áron; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Kósa László; de. 11. dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Deák László; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Deák László; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár, (református templom)** du. 2. (úrv.).

Összeállította: Balla Mária

Nyolcvanöt éves a nagyatádi templom

A Csurgóhoz tartozó nagyatádi leányegyházközség tagjai templomuk építésének nyolcvanötödik évfordulójára emlékeztek szeptember 20-án, vasárnap. Ezen az alkalmon adtak hálát az elvégzett belső felújításért is, valamint leleplezték *Lelbach Keresztély* emléktábláját.

Az ünnepi alkalmon *Szemerei János,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét. A liturgiában *Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna* somogy-zalai esperes, *Fónyad Pál* nyugalmazott lelkész és *Györgyi Zsolt* helyi gyülekezeti munkatárs működött közre.

Az embert túlélő kövekhez hasonlította Isten igéjét Lk 19,40 alapján tartott prédikációjában a püspök. Hangsúlyozta: „A templom fontos hely, mert ott Isten örök igéje szól, amelybe belekapaszkodhatunk, amelyre építhetünk, amelyből erőt meríthetünk."

Az istentisztelethez kapcsolódó közgyűlésen Györgyi Zsolt számolt be a felújítás folyamatáról. Elmondta, hogy a város támogatásával, illetve adományokból sikerült megvalósítani a padlóburkolat cseréjét, a padok renoválását, valamint kívül a sérült lábazat kijavítását is. Köszönetet mondott azért, hogy a munkálatok ideje alatt a hívek a református gyülekezeti termet használhatták.

Lelbach Keresztély munkásságát *Nagybocskai Tamás* presbiter méltatta. Az egykori felügyelő, helyi földbirtokos kulcsszerepet játszott a nagyatádi evangélikus közösség megszervezésében. Földadománnyal és saját gyárában készült téglákkal is hozzájárult 1930-ban a templom felépítéséhez. Tevékenyen részt vett a missziói egyházközség 1932-es megalakulásában, amelynek első lelkésze *Fuchs (Fónyad) Pál* volt.

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

A gyülekezetnek jókívánságait fejezte ki többek között Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna esperes, *Szászfalvi László* országgyűlési képviselő, *Ormai István,* a város polgármestere, valamint *Jakab László* helyi református lelkész.

A közgyűlés végeztével a hívek kivonultak a templom elé, ahol *Varga Vince* gondnok és Szemerei János püspök közreműködésével sor került a külső falon elhelyezett emléktábla leleplezésére. Az áldást követően a Lelbach család jelen lévő tagjai koszorú elhelyezésével tisztelegtek ősük emléke előtt.

Az ünnepség a József Attila Kollégium dísztermében tartott szeretetvendégséggel zárult. ■ AM

HIRDETÉSEK

Meghívó szakmai konferenciára

„Párbeszéd szívtől szívig"

A negyedik országos szakmai konferencia témája: „Jer velünk gyöngyöt fűzni az érzésekből!" Időpont: október 15., csütörtök. Helyszín: Corvin Művelődési Ház – Erzsébetligeti Színház, 1165 Budapest, Hunyadvár u. 43/B.

Fővédnök: *Pál Ferenc* Prima Primissima díjas római katolikus pap, mentálhigiénés szakember. Védnök: *Kovács Péter* polgármester.

Előadás: Pál Ferenc: *Mit tesznek velünk az érzelmek – Mit teszünk mi az érzelmeinkkel?*

Az érzelmek kincsek az életünkben. Az őszinteség éltető erőt ad. A ki nem mondott félelmek feszültséget szülhetnek. Az öröm tanít, kárpótol, felemel.

Közöttünk szolgál a *Mosolygók együttes.*

A konferencián két műhelymunka lesz: 1. Az élet fájdalmas pillanatai, áldásai: a gyász – *Gyászfeldolgozás Módszer.* 2. Az élet boldog pillanatai, áldásai: a szeretet – A *Dobó Bobó társasjáték* bemutatása.

Szervező: Csillaggyertyafény Alapítvány, Rákosszentmihályi Evangélikus Egyházközség – *Börönte Márta, Kurekné Fehér Katalin, Somlainé Kiss Viktória.*

Jelentkezni október 5-ig lehet. Részvételi díj: 1500 Ft. Az alapítvány számlaszáma: 11716008-20188511. További információk: *www.csillaggyertyafeny.hu.*

TAGAI PÉTER FELVÉTELE

Szivárvány Evangélikus Keresztyén Óvoda: Fényes Zengő Vadvirág, Jakovác Csaba, Kéri Barnabás, Rostás Eszter

Tekerj a felebarátodért!

Az európai keresztények északról délre tartó közös zarándoklat keretében érkeznek majd ez év decemberében a párizsi klímacsúcsra, kifejezve összetartozásukat és közös tenni akarásukat. A magyarországi *teremtés hete* ehhez a menethez csatlakozik kelet–nyugati irányú kerékpározással.

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó
ararat@lutheran.hu

A világ számos országából hívők ezrei csatlakoznak ahhoz a zarándoklathoz, amelyet az éghajlati igazságosságért szervezett az Egyházak Világtanácsa (EVT). Lesznek, akik gyalogosan, lesznek, akik kerékpározva fejezik ki szolidaritásukat azokkal a felebarátaikkal, akiket a klímaváltozás hatásai a legjobban sújtanak.

Az európai egyházak képviselői és a zarándokok október 12–14. között Villigstben (Németország) találkoznak. A folyamatnak része a *Tekerj a felebarátodért* staféta-kerékpározás is, amelyet szeptember 27. és október 4. között rendeznek meg.

A zarándokok számos európai országból indulva november végén érkeznek meg az ENSZ huszonegyedik klímacsúcsára, Párizsba, hogy így hallassák hangjukat egy sokkal igazságosabb és fenntarthatóbb holnapért.

Afrikában is szerveznek gyalogos és kerékpáros EVT-zarándoklatot az éghajlati igazságosságért, Dél-Afrikából indulva Burundin és Ugandán át érkeznek Kenyába. „Párizs nem végcél, hanem mérföldkő az éghajlati igazságosságért folytatott zarándoklatunkon. Hívő emberként meg kell fogalmaznunk egy etikai irányt a klímaváltozás dialógusában. Stratégiára van szükségünk 2016-ra és a későbbi időszakra” – nyilatkozta *dr. Guillermo Kerber,* az Egyházak Világtanácsának teremtésvédelemért és klímaigazságosságért felelős programvezetője.

A *teremtés hete* keretében szervezett magyarországi kerékpáros zarándoklat útvonala: Beregszász–Tokaj–Budapest–Pannonhalma–Sopron. A mottó: „Tekerj felebarátodért – hogy kapjon levegőt, hogy ne sodorja el az árvíz, hogy ehessen, hogy tudjon hol élni, hogy legyen jövőnk!”

Egy kilométerre számítva autózással több mint tízszer annyi szén-dioxidot bocsátunk ki, mint kerékpározással. Ha minden európai uniós állampolgár napi öt kilométert kerékpározna, akkor a közlekedési szektorban 2050-re kitűzött kibocsátáscsökkentés felét tudnánk teljesíteni!

Ha kevesebb szén-dioxidot bocsátunk ki, akkor csökkentjük az üvegházhatást és a szélsőséges időjárási jelenségek kialakulásának esélyét. Ez azt jelenti, hogy a kiszolgáltatottabb országokban élők megélhetését, életterét sem pusztítjuk tovább.

■ – S. A. –

Forrás: www.okogyulekezet.hu; www.teremtesunnepe.hu.

Köszönjük!

Nőtt a Magyarországi Evangélikus Egyháznak felajánlott 1%-ok összege és a felajánlók száma is!

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) a napokban közzétette a 2015-ös rendelkező évben a magánszemélyek által érvényesen megjelölt, legalább 100 forintos 1%-os szjafelajánlással érintett kedvezményezettekről a 2015. szeptember 1-jei állapotot tükröző listát. Eszerint tavaly összesen 61 242-en rendelkeztek a Magyarországi Evangélikus Egyház számára. Köszönjük!

A kimutatásban azon kedvezményezettek tételes adatai szerepelnek a 2015. szeptember 1-jei állapot szerint, amelyeket a magánszemélyek érvényesen jelöltek meg a 2014. adóévi (2015-ös rendelkező évi) személyi jövedelemadójuk 1%-áról rendelkező nyilatkozataikban, és a javukra érvényesen felajánlott 1%-ok összege eléri vagy meghaladja a 100 forintot.

A kimutatásban szerepelnek a 2015. évben technikai számmal rendelkező, a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény szerinti bevett egyházak, a kiemelt költségvetési előirányzat, valamint az 1996. évi CXXVI. törvény 4. § (1) bekezdése szerinti civil kedvezményezettek.

Ha a kedvezményezettnek köztartozása van, annak erejéig a NAV a kiutalást nem teljesítheti, kizárólag a köztartozásra visszatartott összegen felül maradó rész utalható ki – figyelmeztet a NAV közleménye.

A lista szerint 2015-ben 261 934 057 forintot ajánlottak fel a Magyarországi Evangélikus Egyháznak. Ez az összeg még pozitívan változhat, mert a nem lezárt vagy nem befizetett adók utáni 1% csak akkor jelenik meg a felajánlott összegben, ha az adót ténylegesen befizették.

Az elmúlt tizennyolc év adatai alapján a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Iroda Gazdasági Osztálya szerint ez az összeg a hetedik legnagyobb.

A felajánlók számában viszont valódi rekordot ért el egyházunk kampánya: az adatok alapján a második legjobb eredménnyel zártunk *(http://egyszazalek.lutheran.hu/korabbi-felajanlasok).*

A történelmi egyházak között általános emelkedés volt idén megfigyelhető. A legmagasabb összeget idén is a Magyar Katolikus Egyház kapta: 620 290 fő ajánlott fel mintegy 2 436 511 707 forintot.

A második helyen álló Magyarországi Református Egyház számára 228 008 fő ajánlott fel 915 263 315 forintot.

■ Horváth-Bolla Zsuzsanna

HIRDETÉS

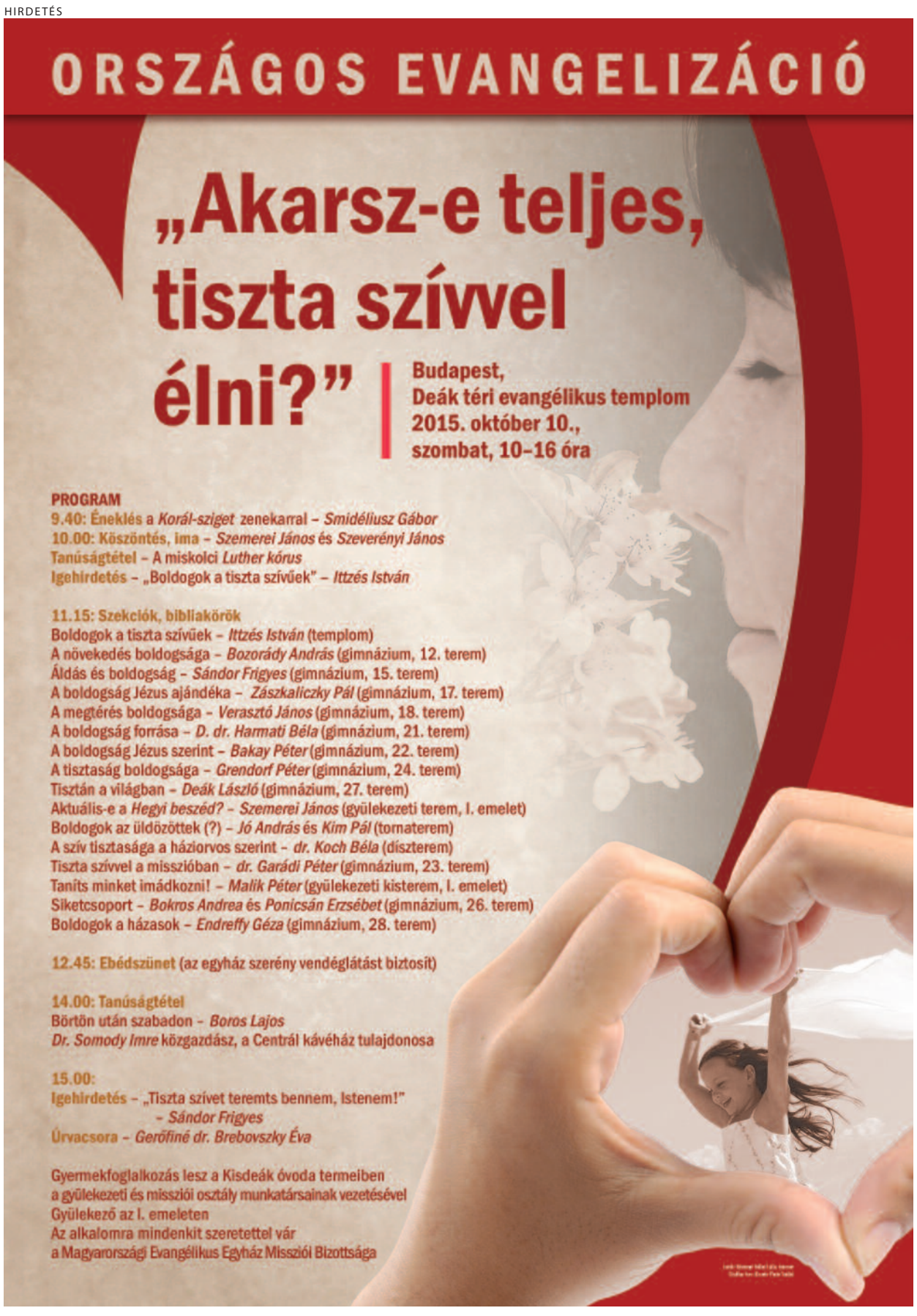

Áldássá válni

Országos papnétalálkozó „A másikért való lét” címmel

Nyári napfénnyel és meleggel fogadott minket múlt hét végén a balatonszárszói Andorka Rudolf Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthon. A rendhagyó haltál vacsora, a hónapok óta nem látott kedves arcok hamar otthonossá varázsolták a jól ismert helyszínt. A vacsoraasztaltól felállva már csak azt fontolgattuk, hogy megrakott hasunkkal hogyan fogjuk az Úristent dicsérni. Ám Ecsedi Zsuzsa, az Evangélikus Kántorképző Intézet tudományos munkatársa áradó lelkesedéssel lépett elénk, és így történhetett meg, hogy még aznap este tisztán és örömmel csendült fel a korálénekből feldolgozott kánon: „A menny Urának tisztelet, dicsőség, hála zengjen! Soli Deo gloria!”

A szombati napkezdő imaszoba, csendséta és torna méltó lehetőséget kínált a testi-lelki ébredésre. A délelőtt csúcspontja Voelkerné Kovács Márta vönöcki lelkésznő előadása volt. Mártit és néhai férjét, Imit akkor ismertem meg, amikor a fasori gyülekezet meghívására nálunk jártak. Márti ezen a hétvégén is saját élményeivel, versekkel, közös énekléssel és a belső emberünket gyógyító imával ajándékozott meg minket: „Jézus, kérlek, lépj be a szívembe, és érintsd meg minden tapasztalatomat, amely gyógyulásra vár…”

Márti csillogó ikonjait kezünkbe véve Máriára és a megfogant gyermekre tekintettünk. Jó lett volna az angyali üdvözlet képeinél megmaradni és könnyű mosollyal átsuhanni a hol vonakodó, hol pedig engedelmes Mária-ábrázolások felett. De a szervezők – Fabiny Kati, Völgyessy Szomor Fanni és Tóth Szilvi – a pietà felskiccelt változatában leltek rá a találkozó logójára: a halál által elkért fiúgyermek anyja karjaiban. Szívesen elfordítanánk tőle a fejünket…

Jézus földi életének indulásához mérjük európai időszámításunkat. Meglehet, hogy saját új, krisztusi időszámításunk valójában nem kezdődhet el addig, amíg meg nem barátkozunk a fájdalom jelenlétével. Máriára nézve fohászként szállhatott fel belőlünk a vágy, hogy a bírhatatlan fájdalmak előli menekülőseink változzanak az együtt szenvedő jelenlét képességévé. „Kinek nincs kedve itt lakni, / menjen mennyországba lakni. / Építsen az égre házat, / ott nem éri semmi bánat” – daloltuk a népdallal, ám az elvágyódás ezen sorainál nem állhattunk meg.

A délutáni blokkban Kőszeghy Miklós gyülekezeti munkatárs biztos vezetésével átsétáltunk az Ószövetség világába, bepillantottunk az évezredekkel előttünk élt nők hétköznapjaiba, majd örömmel sétáltunk vissza saját realitásunkba, és elkészítettük aznapi közös vacsoránkat. A szabadban megterített asztalunkra házi humusz, pogácsa, laffa, surdi sajt és boradományok, keleti csemegék kerültek. Mivel a beígért vihar is váratott magára, így maradhattunk az esti sötétedésben egy közös táncra.

Földvári Mónika táncterapeuta a liturgikus táncok világából adott ízelítőt nekünk. Bár a műfaj megnevezése néhányakat távolmaradásra késztetett, akik mégis túlléptünk ezen a kezdeti akadályon, örömmel táncoltunk, hálával a szellőért, egymás közelségéért, Isten szabadító jelenlétéért.

Vasárnapi ünnepi istentiszteletünket idén is megelőzték az aktuális egyházi munkaágakról szóló beszámolók. Ennek keretében hallhattunk Mészáros Attilától, az országos iroda diakóniai osztályának munkatársától menekülteket segítő munkájukról, valamint Buday-Malik Adrienntől az arnóti Örökzöld Szociális Szövetkezet megalakulásáról és tevékenységéről.

Záró istentiszteletünkön Keczkó Szilvia budahegyvidéki lelkésznő szolgált. Bátorító szavai nyomán indultunk haza, hogy megőrizzük magunkban az ünnep ízét, hogy félelmeinkből életre kelhessünk.

■ Aradiné Durst Móni

HIRDETÉSEK

Nyugdíjas lelkészcsaládok találkozója

A nyugdíjas lelkészcsaládok szokásos összejövetele október 2-án, pénteken fél 10-kor lesz a hűvösvölgyi Nyugdíjas Lelkészek Otthonában (1021 Budapest, Hűvösvölgyi út 193.). *Pángyánszky Ágnes* lelkész tart előadást *A teológiai képzés új kihívásai* címmel. Szeretettel várjuk az érintetteket.

A budavári evangélikus szabadegyetem előadása

Október 5-én, hétfőn 19 órai kezdettel tartjuk a budavári evangélikus szabadegyetem negyedik évadának első alkalmát a Bécsi kapu téri evangélikus templom kápolnájában (1014 Budapest, Táncsics Mihály u. 28.). *Dr. Fabiny Tamás* püspök áhítatát követően *dr. Beer Miklós* váci megyés püspök tart előadást, amelynek címe: *Mit tehet az egyház a menekültekért és üldözöttekért?* A belépés ingyenes, minden érdeklődőt szeretettel várunk!

50 ÉVE HARANGÖNTÉS ŐRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levélcím: 2162 Őrbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

APRÓHIRDETÉS

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 29 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból szeptember 27-étől október 4-éig

VASÁRNAP

6.00 / Bartók rádió
Muzsikáló reggel
Benne: Vasárnapi orgonamuzsika
6.40 / Duna Tv
Kérdések a Bibliában
9.00 / Pax Tv
Evangélikus istentisztelet a budavári templomból
9.30 / ZDF (német)
Evangélikus istentisztelet Meldorfból
9.35 / Duna Tv
Református ifjúsági műsor
10.00 / Duna Tv
Református magazin
13.30 / Kossuth rádió
„Valaki ír a kezeddel” (vasárnapi versműsor)
14.20 / Duna Tv
A stadion őrültjei (francia filmvígjáték, 1972)
19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Evangélikus istentisztelet
(credoradio.hu)
21.10 / Bartók rádió
Bach-szonáták

HÉTFŐ

10.30 / Pax Tv
Nagyveleg (riportfilm)
14.00 / Pax Tv
Száll az álom
A Poézis együttes új dalai
16.15 / M1
Kék bolygó (környezet- és klímavédelmi magazin)
17.15 / Duna World
Magyar elsők
Az első magyar kővár
19.35 / Bartók rádió
A Liszt Ferenc kamarazenekar hangversenye
20.00 / Pax Tv
Kút (élő interaktív műsor)
Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész
22.05 / M3
Vérrokonok
Szolnoki Szigligeti Színház, 1982
23.25 / Duna Tv
Tenyérnyi gyerekek (magyar dokumentumfilm)

KEDD

14.00 / Pax Tv
Stuttgart, Kirchentag, 2015 (riportfilm)
16.15 / M1
Élő egyház (vallási híradó)
16.15 / Duna World
Református magazin
19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Hétközi istentisztelet
19.25 / Kossuth rádió
Tetten ért szavak
Balázs Géza műsora
21.30 / Bartók rádió
Elek Tihamér fuvolázik, Mertz Nóra hárfázik
21.45 / M3
A nagy generáció (magyar játékfilm, 1985) (107’)
22.25 / Duna World
Ridikül (női talkshow)
22.55 / Duna Tv
MüpArt Classic
Gyenyisz Macujev és Kocsis Zoltán hangversenye

SZERDA

5.08 / Kossuth rádió
Igéző
5.50 / Duna Tv
Hajnali gondolatok
13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”
A református egyház félórája
19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
19.30 / Duna Tv
Maradj talpon! (kvízműsor)
20.30 / Duna Tv
Szabadság tér ’89 (történelmi magazinműsor)
21.30 / Kossuth rádió
Rádiószínház
A székelyek között – Mikszáth Kálmán erdélyi írásaiból
22.35 / M3
Egy éj az Arany Bogárban (magyar tévéjáték, 1971) (50’)
22.55 / Duna Tv
Aranymetszés

CSÜTÖRTÖK

9.00 / Pax Tv
Bach: János-passió (koncertfilm)
15.55 / Duna World
Kérdések a Bibliában
17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Nyitott ajtók (evangélikus magazin)
17.30 / Duna World
Kútfúrás, avagy kincskeresés másképp (magyar dokumentumfilm)
19.30 / Bartók rádió
Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagytermét
A Kodály Intézet és a Nemzetközi Kodály Társaság jubileumi koncertje
23.10 / M3
Három boltoskisasszony (magyar tévéjáték, 1992) (84’)
0.00 / Duna Tv
Kult.hu (kulturális magazin)
0.30 / Duna Tv
Laura (magyar film, 1986) (95’)

PÉNTEK

5.50 / Duna Tv
Hajnali gondolatok
15.00 / Pax Tv
4. ökumenikus diákfilmszemle
Válogatás a pályaművekből
15.10 / M3
Az ókori Hellász (ismeretterjesztő sorozat)
Európa bölcsője
16.40 / Duna World
Aranymetszés (kulturális magazin)
19.35 / Bartók rádió
Mahler: IX. szimfónia
20.30 / Duna Tv
Fölszállott a páva
Debreceni területi válogató
20.53 / Kossuth rádió
Vers napról napra
22.00 /Bartók rádió
Útlevél nélkül, az igazi crossover
0.45 / Duna Tv
Néma csönd (német–dán filmdráma, 2010) (118’)

SZOMBAT

10.30 / Bartók rádió
Celluloidák – Filmzenék
15.30 / Szent István Rádió (Észak-Magyarország)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (szentistvanradio.hu)
17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Ötkarikás mesék
17.00 / Duna Tv
Gasztroangyal – Zágráb
17.20 / Mária Rádió (Budapest)
Mégis szeretni
Gyökössy Endre tanítása
20.00 / Pax Tv
Széll Bulcsú búcsú-istentisztelete
21.20 / Duna Tv
Éjfélkor Párizsban (spanyol–amerikai filmvígjáték, 2011) (90’)
22.00 / Pax Tv
Az út, amit a sors kijelölt nekünk (gyülekezeti előadás)

VASÁRNAP

6.25 / Duna Tv
Református riportok
8.00 / Civil Rádió (Budapest)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (civilradio.hu)
8.30 / Mária Rádió (Budapest)
Ökumenikus lapszemle
9.30 / Bartók rádió
Musica Sacra (egyházzenei magazin)
10.35 / Duna Tv
Baptista magazin
11.00 / Duna Tv
Evangélikus riportok
19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Evangélikus istentisztelet
19.00 / Pax Tv
Evangélikus istentisztelet a budavári templomból
20.03 / Petőfi rádió
Kultúrfitnesz (zenés magazinműsor)

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (szeptember 27.)
[A zsidók Béreában] teljes készséggel fogadták az igét, és napról napra kutatták az Írásokat, hogy igaz-e, amit Pál mond. ApCsel 17,11 (Ézs 44,26a; Mt 15,21–28; Róm 10,9–17/18/; Zsolt 25) *Készség:* késznek lenni valaminek a megtételére; készen lenni valamire. A *felkészülni,* nem pedig az *elkészülni,* főleg nem a *kikészülni* értelmében. E szó úgy is visszaadható: *vágyakozás.* Azt nem tudom, hogy mindig kész vagyok-e igét hallgatni, hirdetni; az is igaz, hogy néha ki is készít. De ettől még állandóan boldoggá tesz, hogy mindig vágyhatom rá. Kell, akarom: kutatni, ellenőrizni, megerősödni, érdeklődni Istentől.

Hétfő (szeptember 28.)
Útközben azonban, amikor éppen Damaszkuszhoz közeledett, hirtelen mennyei fény ragyogott fel körülötte, és amint a földre esett, hallotta, hogy egy hang így szólt hozzá: Saul, Saul, miért üldözöl engem? ApCsel 9,3–4 (Zsolt 119,67; Mk 5,24–34; Mt 21,1–11) *„Ragyogott fel körülötte”:* mert akár vágyakozom rá, akár Saulként üldözöm el magamtól; akár akarom kutatni őt, akár csak a magam feje szerint akarom használni – Isten megvillan, felragyog körülöttem. *Körülkerít, -övez, körbevesz,* meg nem érdemelten *körbesugároz* – ahogy még fordíthatnánk. Mint egy kerítés, amely óv; mint egy tenyér, amely beburkol; mint egy átkarolás, amely biztonságot ad.

Kedd (szeptember 29.)
Íme, az Úr angyala megjelent Józsefnek álmában, és így szólt: Kelj fel, vedd a gyermeket és anyját, menekülj Egyiptomba, és maradj ott, amíg nem szólok neked, mert Heródes halálra fogja keresztetni a gyermeket. Mt 2,13 (Zsolt 121,5–6; Jel 12,7–12; Mt 21,12–17) *Megjelent:* Isten óv, beburkol, átkarol, mint tette Józseffel és családjával, hogy megőrizze őket a vérszomjas királytól. Megjelent angyalként az isteni elfeledett nyelvben, a nevelőapa álmában. Megjelent a földön a kisdedben, és megjelent az életemben is. Isten úgy segít, hogy megjelenik a sorsomban, beköszön a létembe. *Feltűnik,* mint fénysugár a sauli létben; *előtűnik,* mint egy addig rejtve lapuló tényező; *szemmel láthatóvá válik* – még ha ez a „jól csak a szívével lát” értelemben értendő is. És hogy még egy fordítási verziót hozzak: *nyilvánosságra kerül* – azaz nemcsak nekem lesz nyilvánvaló, de másoknak is azzá válik; mert nemcsak körülvillan engem, de át is sugárzik rajtam.

Szerda (szeptember 30.)
Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki nagy irgalmából újjászült minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámadása által élő reménységre. 1Pt 1,3 (Ézs 63,16b; 1Móz 16,6b–14; Mt 21,18–22) *Újjászült:* ami engem és ami általam másokat is körülvon, az az újjászületés reménye. A vele való találkozás lehetősége, a különleges, tőle jövő kapcsolatfelvételi esély. A görögben az *újjászületni* szó etimológiáját megkapargatva arra jutunk, hogy az újjászületés az a jelenség, amely minket *felvisz, felemel* – nemcsak a mennybe, de Istenhez is. *Felvezet:* érezhető, hogy a kiindulópont, a segítő egyértelműen Isten. Az újjászületés nem egyéni produktumunk, sokkal inkább egy előrevivő, minket mozgató tényező.

Csütörtök (október 1.)
Az Úr angyala pedig így szólt Fülöphöz: Kelj fel, és menj dél felé a Jeruzsálemből Gázába vezető útra, amely néptelen. Ő felkelt, és elindult. ApCsel 8,26–27a (1Móz 24,7; Jel 14,6–7/13–16/; Mt 21,23–27) *Felkelve:* ha Isten a mozgató tényező, akkor ő kiprovokálja az ember nekiindulását. A meginduláshoz pedig felkelés kell. Enélkül nehezen haladna az ember előre; a lélek kényelmessége nem visz előbbre. A lelki újjáalkotó, forradalmi *felkelés* tényleges *fel-kelést* indít. Olyan felkelést, amely azonos értelmű a *felállítás* szóéval, vagyis arról szól, hogy a minket talpra állító erőforrás a mi Urunk; és azonos a *feltámadás* szavával, amelyben Krisztus részesült, és amelyben a hozzá kapcsolódásunkkal mi is részesülhetünk. Útnak indulásunk az isteni úton nem más, mint maga a feltámadás.

Péntek (október 2.)
Hogyan is higgyenek abban, akiről nem hallottak? Hogyan hallják meg igehirdető nélkül? Róm 10,14 (Zsolt 22,23a; Mt 26,51–54; Mt 21,28–32) *Igehirdető:* az előbbi összefüggő következményrendszer mint sajátos láncolat áll előttünk: Isten kezdeményez, az ember pedig ezért a meghallott, -értett igéből fakadó hitével el is indul. És ebben a folyamatban ott van egy állomás Isten és az ember között. Az igehirdető. Az üzenetet, a kérügmát átadó, közvetítő szócső, a kihagyhatatlan egyház, a gyülekezet, a templom, az egyetemes és a kiképzett pap. Lehet individualistán hinni, de valódi bizalomra jutni Istennel a közvetítés által lehet.

Szombat (október 3.)
Mert ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Tehát akár éljünk, akár haljunk, az Úréi vagyunk. Róm 14,8 (2Sám 15,26; ApCsel 12,1–11; Mt 21,33–46) *Élünk – meghalunk:* az előző napokat egybefűzve egy láncfolyamatot mutattam be az egymás után sorsolt útmutató igéken keresztül. Zárásként megmutatva azt is, hogy mindennek a folyamatnak egy konklúziója van: az Úré lenni életünkben és halálunkban. Az *élet* görög szava itt messze több mint a természetes emberi élet vagy az életmód. E szó az isteni életet takarja, az örök életet, Isten természetét. A *halál* pedig nem az elmúlás kifejezése itt csupán, hanem az *áttevődés,* az *áthelyeződés* szava. Istenhez tartunk, mert ő az élet, és belehelyeződünk az ő örökkévalóságába.

■ Gabnai Sándor

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikuselet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1091 Budapest, Üllői út 25. fszt. 2. Tel.: 20/824-5519.
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő:** Szabó Dávid Károly (david.szabo@lutheran.hu). **Munkatárs:** Walkó Ádám (adam.walko@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** dr. Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Szabóné Mátrai Marianna – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adámi Mária, Balicza Máté, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Kendeh K. Péter, Kiss Miklós, Kiss Tamás, dr. Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 20/824-5518, 1/411-0385.
Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja** a kiadó. **Terjeszti** a Magyar Posta Zrt. **Terjesztési ügyekben reklamáció** a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

1 133130 215392